

БІБЛІОТЕКА
НАУКОВОГО ТОВ. ІМ. ШЕВЧЕНКА
у Львові.

III
П-12526
~~1936-1-12~~

БІБЛІОТЕКА
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА
ІМЕНІ
ШЕВЧЕНКА
У ЛЬВОВІ.

Ч. 27610

III

n-12526

1936-1-12

98 Dm

СВІТ ДИТИНИ

АЛЬМАНАХ ДЛЯ ДІТЕЙ

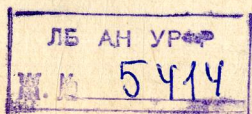
РІЧНИК XVII.

Роз. 210-4/1580

27610

Лвів
Накладня Михайла Таранька
1936.

Зміст XVII. річника.

1. Вірші.

Богданко (Заклинський Б.):

Ощадний і неряха 302.

Блажкевич Іванна:

Безробітні 253.

Вільшенко Ярослав:

Де є мама 60.

Де німець 224.

Де Ромко й Славко 61.

Де русалка 127.

Де ще один гномик 169.

За кару 207.

Мурцьо занедужав 189.

Мурцьо при телефоні 155.

На Великдень 101.

Снігова війна 85.

У святу ніч 27.

У 75-ті роковини смерті Великого

Кобзаря 65.

Цікаві мишки 187.

Дмитренко Тарас (о. Волохатюк Д.Т.):

Без реклами 27.

Буквальний послух 185.

Відрадив 77.

Виговорився 282.

Всіх не знає 48.

Де він є перший 92.

Катруся в банку 62.

Ліновому дуля 348.

Ощадність 314.

Послушна Катруся 254.

Правильна відповідь 28.

Скромне бажання 94.

Ясна зоря (колядка) 1.

Драбинястий Іван:

Шануй батька й неньку 146.

Завадович Роман:

Вередлива Оля 176.

Дітоньки-вишеньки 105.

Івась читає історію 193.

Леся на совгах 36.

Сільський спортсмен 29.

Соняшні зайчики 152.

Сповідь читача 225.

Хрущикове пробудження 110.

Що орлик бачив 328.

Заклинський Корнило:

Колядка матері 26.

Мати 149.

Кумка Михайло:

Влучна відповідь 315.

Жиди й українці 62.

Скромний українець 355.

Курдидик Анатоль (Вуйко Только):

Зимовий вечір 54.

На Різдво 12.

Снігова гусійка 47.

Курпіта Теодор (Топіль Галинич):

Листопад 374.

Не плачте, квіти 345.

У Свято Матери 131.

У Тарасові Роковини 69.

Лотоцький Антін (Вуйко Тонцьо):

Дося знає чому 350.

Зрозуміла 357.

Може кашляти й на дворі 32.

Нема диму 3.

Хитра Маруся 247.

Хто такий Колумб 239.

Манина М.:

Бабин цапок 96.

Петрів Мирослав:

Біла пані 153.

Підгірський Олег:

Зимові радощі 33.

Підгірянкя Марійка:

Гніздочко 189.

Дарунок з ярмарку 89.

Зимовий вихор 5.

Івась і Гануся 320.

Казочка 219.

Пісня й діти 261.

Подільський Осип:

Голодний вовчик 56

Завчасно збудився 57.

Зайчики в зимі 55.

Зимова втіха 64.

Лист до «Світика» 61.

Мала купчиха 125.

Молитва дитини 78.

Пікусь і Мікусь 95.

Слоні на ховзанці 56.

Хитрий абісинець 90.

Таранько Михайло:

Там на річці, на Йордані 14.

Трешневська Іванна:

Азбука 271.

Два коники 205.

Добра рада 305.
Ірця дає лекцію 222.
Іде весна 97.
Книжечка 288.
Коза Дереза 276.
Лакомий котик 182.
Лекція природи 347.
Мої приятелі 190.
Молитва до Антела-Хоронителя 114.
Надходить осінь 291.
На св. Миколая 353.
На совги 367.
Немає в мене мами 137.
Павлусь подорожує 119.
Під вакації 197.
Пісня школярів 301.
Прийшов май 129.
Пташині сплетні 191.
Сипле сніг 367.
Сонце і місяць 332.
Співаночка 222.
У неділю 352.
Хто любить Україну 164.
Як киця манила горобчика 145.

Цукорник О.:

Користайте з весни життя 128.
Учися і працой 319.

Чмелик Олесь (Бабій О.):

В школі на павзі 266.
Мала мамуся 140.
Нуся котика навчає 286.
По вакаціях 257.
Славко — інспектором 279.
У 20-ліття смерті І. Франка 161.
Чепурна Ксенька 174.

Шкрумеляк Юра:

А де стрілець 348.
В листопаді не сумуй 321.
Лекція про ощадність 289.
Маленька школа 342.
Миколай на мотоциклі 361.
Прийдуть гості 309.

2. Байки і казки.

Білецька Текля:

Блудний вогник 257.

Богданко (Заклинський Б.):

Зависть 306.

Крилов Іван:

Селянин і робітник 256.
Трудолюбивий медвідь 380.

Подільський Осип:

Покаране нахабство 148.
Як слон дістав нові зуби 158.

Третневська Іванна:

»Бабське літо« 301.
Загальні збори в цвітнику 215.

Як кіт-Мурличко сватав мишку-молодичку 43.

Як когут став у пригоді 235.

Цукорник О.:

Своє доконав 316.

Чмелик Олесь (Бабій О.):

Як Панас Красулю пас 229.

Шкрумеляк Юра:

У жаб'ячому цирку 346.

Як два муринчики вправляли руханку на жирафі 333.

3. Оповідання.

Аміс Едмонд:

Мая мати 145.

Блажкевич Іванна:

Діждався слухного часу 330.
Цвіт бараболі 197.
Чари кооперації 97.

Богданко (Заклинський Б.):

Батьківщина 347.

Галя (Цегельська Олена):

Лиса-мамуня 207.
Малі пряхи 248.

Далекий Остап:

Кутя для тата 2.
Малий скорострільчик 102.

Заклинський Святослав:

Чому я записався до »Сокола« 315.

Коковський Франц:

Як Левцьо хотів пасічником стати 170.

Коломиець Авенір:

Найкращий приятель 267.

Король Степан:

Марійчин дідо 310.

Кузьмович-Головінська Маріяка:

Горбатенка Мариня 217, 245, 277,
303 і 339 і 377.

Курдидик Анатоль:

Рк малий Які воює 86.

Лотоцький Антін:

Батькова посвята 150.
Лялька Усусуса Труха 363.
Мама оповідає дітям про І. Франка 162.

Не важтеся зневажати укр. книжку 194.

На »Сагайдачному« 225.

Отаман Маруся 321.

Славко на мандрівках: 15, 49, 73,
115, 142, 178, 211, 240, 262, 307,
335 і 368.

Співак з Божої ласки 33.

Сон малого Тарара 65.

Ювилей великої приятельки українських дітей 137.

Льотар А.:

Імператор і гренадир 112.

Магир Микита:

Івась-Мізничник 183.

Немцова Боженна:

Як Івась пас кобилку 236.

Петрів Мирослав:

Праця 313.

У вікні 28.

Піндичук Галина:

»Мінус« 120.

Соловій Григорій:

Корова 251.

Чертенко Катря:

Семко і Мірко 175.

Шкрумеляк Юра:

Загублений набій 325.

Михасева остання ватра 291.

Свіжий слід на снігу 373.

Святий Миколай не забув за Петру-ся 354.

Яремський Іван:

Гойдалка 280.

Данилко 156.

Остапкова пригода 44.

Оповідання без поданих авторів.

Легка розв'язка трудної задачі 287.

4. Научні статейки.

Богданко (Заклинський Б.):

День ощадности 290.

Лотоцький Антін:

Звідки взялися чоботи й черевики 20.

5. Сценічні вистави.

Андрущенко Е.:

Виправа до Америки 37, 106.

Вільшенко Ярослав:

Коляда князенка Мирка 7.

Перша кривда 79.

Король Степан:

Буря над Білою горою 231.

Згода буде 272, 296.

Школярник Марк'ян 201.

Курпіта Теодор:

Осінні цвіти 343.

У дитячому садку 165.

Лотоцький Антін:

Хай живе наша ньенька 132.

Малицька Константина:

Вифлеємські діти 357.

Мерчук Петро:

Розрита могила 69

6. Пісні й ноти.

А вже осінь наступає 349.

Коза (щедрівка) 19.

Ой, не куй, не куй 140.

Пісня про ошдність 318.

Працюймо і щадім 313.

Слава Кобзареві 83.

Ялинка 6.

7. Забави та ігри.

Жовкне листя 320.

Ремісники 350.

8. Всячина.

Абісинський Великдень 122.

Весна на дні моря 159.

Воздушна ракетова почта 319.

Вправа для зорової орієнтації 96.

Геройська мати 158.

Гітлерівська молодь в Німеччині 126.

Голови і хвости 351.

Двістіліття народин Джемса Ватта 110.

День Української Матері 129.

Дивогляди 48.

»Живі ляльки« на сцені 220.

З життя україн. дітей в Парижі 284.

Кіно вдома 349.

Картини зі »Світикового Альбому«:

18, 53, 91, 124, 223, 251, 283, 316, 338.

Кіт — п'яністом 84.

Книжки величини поштового значка
Літаком до школи 27. [47.]

Марічна штука 95.

Мала шахістка 318.

Модерні індіяни 188.

Мистецький голубник 254.

Миле заняття для рук 90.

Музей »Визвольної Боротьби України« в Празі 63.

Музикальні птички 93.

Небуденна дитяча вистава 58.

Новий король на англійському престолі 93.

Острів Робінзона Крузо зацікавив
учених 200.

Памяти Лесі-Всрховинки 147.

Практичний ровер 255.

Прикраси на ялинку 30.

Редіард Кіплінг помер 83.

Різдво Хистове в різних народів 12.

Робінзон Крузо по латині і по грецьки

Ростини, чи звірятка 191. [125.]

Свинка з бараболі 261.

Свято ляльок в Японії 91.

Сміховинки: 26, 119, 187, 191, 216,

224, 250, 254, 276, 302.

Сліпі можуть читати й числити 192.

150-ліття народин збирача німецьких
казок 186.

Українські діти з-за Океану 329.

Цікаві образки 255.

Хліб зперед 4000 літ 46.

Хлопець-велетень 334.

Хто сильніший 57.

Чарівник Ромко: 29, 55, 127, 160,

317, 352.

Чим малий король бавиться 92.

Що можна зробити зі звичайної 2-ки

Як воно можливе (загадка) 54. [256.]

Як ростуть звірята 37.

Як льокомотива стала верблюдом 84.

Як нарисувати вітрільник 64.

ЧИСЛО 1.

РІК XVII.

СВІТ ДИТИНИ

М. Бухтович.

СІЧЕНЬ 1936.

Запросини до передплати.

ВИДАВНИЦТВО „СВІТ ДИТИНИ“ У ЛЬВОВІ

видає від 1 січня 1934 р.

„ДІТОЧУ БІБЛІОТЕКУ“

(яка досі виходила через 15 літ неперіодично)

ЩОМІСЯЧНИМИ ВИПУСКАМИ В ДОРОЗІ ПЕРЕДПЛАТИ,
щоби в той спосіб улекшити пропаганду дитячої літератури по
шкільних, читальняних та парохіяльних бібліотеках у цілому краю.

В році 1936 вийде 12 таких книжечок:

1. Франц Коковський: **»Наші Соколята«** — оповідання про геройські вчинки дітей з недавнього минулого. Обр. Якова Гніздовського.
2. Антін Лотоцький: **»Роксоляна«** — історичне оповідання з обр. М. Фартуха.
3. Едвард Жарський: **»Бальони і літаки«** — оповідання про це: як люди навчилися літати у повітрі, з великою кількістю образків.
4. Роман Завадович: **»Живий страхопуд«** — комедійка в 3 діях з життя сільських дітей.
5. Антін Лотоцький: **»Козак Байда«** — історичне оповідання про основника Запоріжської Січі, з образками Михайла Фартуха.
6. Леонід Бачинський: **»Жахливі володарі нетрів«** — оповідання про вужів і гадюк, з численними образками.
7. Микола Погідний: **»Байки«** — з образками Михайла Фартуха.
8. Антін Лотоцький: **»Княжна Галиця«** — легендарне оповідання про заснування города Галича.
9. Остап Грицай: **»Щуролов з Гамельн«** — віршований переказ з XIII століття, з ілюстраціями Віктора Цимбала.
10. Михайло Середа: **»Гриць Попсуйшапка«** — істор. оповідання з XVII століття.
11. Микола Погідний: **»Гетьманська булава«** — казка з численними образками.
12. Антін Лотоцький: **»Пригоди княжича Перемисла«** — легендарне оповідання про оснування города Перемишля.

Видавництво застерігає собі евентуальну зміну порядку поданих вище книжечок, які вийдуть на протязі 1936 року.

Кожна книжечка матиме найменше 3-5 аркушів друку (це є: 48-80 сторінок), формату 16° і буде обильно ілюстрована. ПЕРЕДПЛАТА цілорічна на 12 кн. 5 зл., піврічна 6 кн. 3 зл. Квартальних і місячних передплат не приймається! Для Чехословаччини — 25 кор.; для Румунії — 200 левів, для Америки й Канади — 1 1/2 доларя на цілий рік. Замовлення посилати на адресу:

ВИДАВНИЦТВО „СВІТ ДИТИНИ“ ЛЬВІВ, вул. ЗІМОРОВИЧА 3.

Конто чекове П. К. О. Львів, ч. 503.330. Хто посилає гроші переказами — нехай виразно зазначить: на **»Діточу Бібліотеку«**.

ЯСНАЯ ЗОРЯ ВВЕСЬ МИР ЗВЕСЕЛИЛА.

(Колядка)

Ясная зоря ввесь мир звеселила,
Як Христа - Царя Діва породила.

Не у теремах Спас наш народився,
На сіні в яслах сам Бог воплотився.

Прийшли пастирі з гір із полонини,
Принесли в дарі ягня для Дитини.

Віддали поклін Божому Дитяти:
Дай нам всім, Христе, в мирі проживати!

І царі прийшли з поклоном зі Сходу
Й дари принесли гідн свого роду...

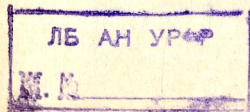
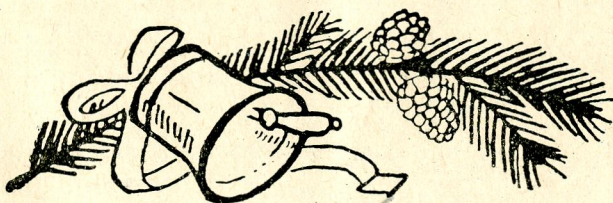
І кличуть: Вітай Спасителю світа!
Мудрости нам дай Твого Заповіта...

До Христа і ми з поклоном прийдімо
Від України дари принесімо!

Принесім Йому ширії серденька,
Чисті у всьому, як роса раненька...

І просім щиро Спаса і Месії:
Дай нам всім, Христе, віри і надії...

Щоб у Твоєму Завіті Любови
Для України найшли шлях обнови! Т. Дмитренко.

Кутя для тата.

(Воєнне оповідання з 1918 р.)

За вікном стояла морозна, снігова зима. На подвірі було високо снігу і Сіркову буду замело аж по дах, а стежки, що їх мати прокопала від хліва до хліва, виглядали як вивіз або окопи. Діти, що брили в чоботях дорогою, залишали замість слідів вузькі, глибокі ями, а з вікна, що виходили в сад, Михайлик мало що бачив, так його мати позакладала сніпками від загати. Від цього в хаті було темнувато й непривітно.

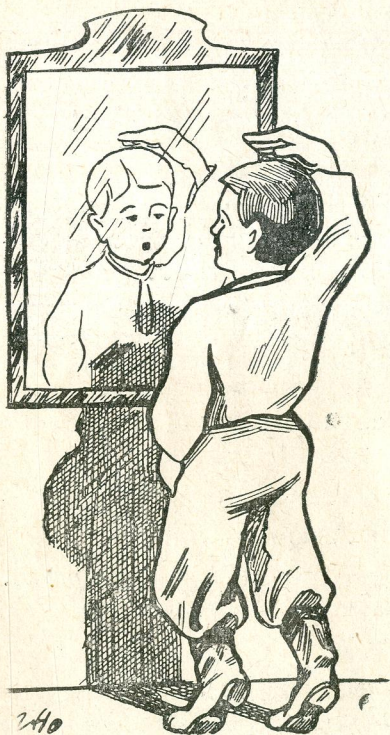
Але так саме було й на дворі, де верби головаті сторчали наїженими гілками у сивий морозний сумерк і де сніг тягнувся аж до краю круговиду, сірою, одноманітною скатерю, що аж очі боліли дивитись на нього.

Але ні! Не одноманітно було скрізь довкола села, бо по той бік села, ген туди, де збивалася скована кригою річка, бовдурів на краю круговиду ліс, а в лісі сиділи вороги. З того боку річки, від села, на високім її березі тягнулися окопи наших і в них сиділи ті з села. То були ті часи, коли наше військо було перетереблене тифом, смертю й ранами і селяне заступали їх в окопах. Сиділи так ті селяне в кожухах, шапках, позатулювані, тупали ногами, а на краю рова стояли машинові кріси, готові кожної хвилини плюнути в ліс сталевими кульками.

Десь там серед них сидів і господар тієї хати, яку ми щойно описували, — батько Михайлика.

А Михайлик? Михайлик мав 8 літ і міцно жалів, що він не старший. Тоді не сидів би в хаті,

в якій був тільки він і мати (бо кулі залітали аж в село), а стоявби біля батька в окопах. — Михайлик пальцем міг

показати те місце де є батько. О, стояти з крісом поруч вусатого батька та стріляти в того нахабу, що дерся сюди — про це Михайлик снів і вдень — і вночі й лють його збирала, коли дивився в зеркало: чому, до лиха, він не росте, а завжди держиться такий маленький. Чому?

А вже як приходив іноді батько до хати, Михайлик лестився коло нього — страх! І чоботи стягав і рукавиці сушив і слухав батькових слів, а очі його горіли, висіли на батькових устах, тільки ждали, щоб батько сказав:

— Михайлику, ходи й ти!

Але батько так не казав — і Михайликові чергова турбота. А дні йшли. Почали вже хлопці коляд вчитись, ліпити корони для царів, вже ось-ось і Святий Вечір. І отут Михайликова воєнна пригода починається.

Батько був у досвіта в день Свят-Вечора. Похмурий казав, що ввечері не прийде. Є вістки, що з ліса підготовляють наступ, бо сподіються, що ті з ровів підуть на свята. Хлипнула мати, сіро встало в хаті — нічого. Батько закинув торбину з їдою на плечі, перехрестився і сказав: „Святкуйте здорові!“ — пішов й пропав у мряці.

День був довгий, як нитка з веретена. Мати варила в печі, поралася й

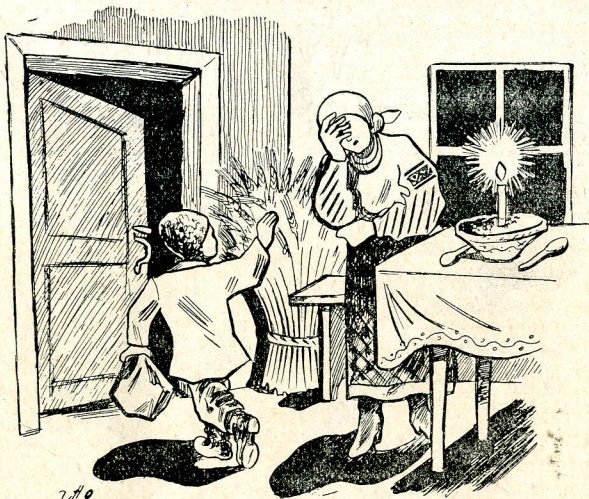
отирала сльози. Михайликові теж було ніяково. Навіть не тішився, як минулого року, коли дали йому мак терти.

Потім сутінок прийшов і перша зірка. Затулили вікно подушкою. В хаті пахло свято-вечірною стравою. Час би до Святої Вечері... І бачить

Михайлик, що мати крутиться, крутиться й не сідає. Та й чого? Михайликові теж не хочеться.

Сумно в хаті. А враз!

— Мамо! — каже Михайлик, а голос в нього дрожить.

— Що, сину?

— Мамо, можеб я так заніс кутю татови?

Материні очі зробилися великі. Бачить Михайлик — не дозволить.

— Мамо, я піду! Миттю перебіжу. І так не стріляють. Може то тільки така чутка, може наступу не буде. А виб підождали на мене...

Мати дивиться на сінка довго. Розважає. А потім каже:

— Йди!

Ой, не вдягався ніколи Михайлик так швидко, як тепер. Чоботи, свитка, шапка, рукавиці. Взяв вузлик з кутею:

— Бувайте здорові, мамо! А ждїть мене...

Поцілув матір в руку, пригорнувся до неї — й пішов. На дворі темно й вітер. Лячно. Михайлик скулився. Не боїться. Це отуди просто, попри вербу, потім межею і рівчаком, потім коло глиниська. —

Пішов. Борсався з вітром. Добре, що не стріляють хоч. А яка то радість буде, як побачить його батько. Певно,

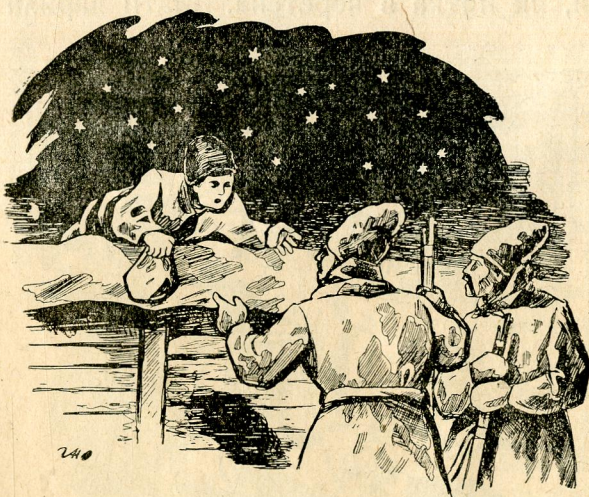
кричати буде, але в душі буде тішитися. Ого, Михайлик його знає!...

Оце він уже коло верби. Тепер на межу... — Нагло — пах! — пах! — ців! — свиснуло щось біля Михайлика.

Моментально він упав на сніг. Чув від батька, що так безпечніше. В його голові засверлювали думки: одні ка-

зали — вернись! а другі — йди! Проти нього гримали постріли, швидко один за другим. В рові проти нього блимнули також вогники. Залунали міцно, важко. З ліса затрайкотів скоростріл.

Серце в Михайлика билося міцно, рвучко. Не вернеться!

Пустився лізти рачки, пересував клунок і повзав. Рукавиці в нього змокли, засніжився по вуха, у грудях спирало дух. Але повзав. Над ним свистали кулі всіми голосами. А він далше повзав. Вже може відрізнити, привиклими до сутінку очима, чорну лінію окопів. Чув, як грімко стріляють ті з ровів. „Батько-батько“ — товчеться йому в голові, ще повзе, ще... Отут за цим кущем верболозу повинен бути батько. І посувався далше засапаний, втомлений. Вже пізнає у пільмі кілька постатей, що лежать на краю рова. Оце бачить й великий кожух батька.

— Тату! — кричить Михайлик.

Постать обертається й німіє:

— Михайлику! — Бійся Бога! — і дві дужі руки втягають його в рів.

— Кутю приніс вам! — переводячи дух, шепоче Михайлик, а зпід снігу ледви його видно.

Даремне дожидала мати зі Святою-Вечерою на Михайлика.

Прийшов аж у ранці з батьком. Батькові очі горіли з радости,

— От козак мій Михайлик! — сказав він до жінки.

Михайлик був щасливий, дуже щасливий цим батьковим признанням.

Остан Далекій.

Зимовий вихор.

Зимовий вихор в полі гуляє,
Шлях замітає, наводить лихо;
Пташка сіренька на шляху вється,
Крильцями бється, дріжить бідненка.

Серденько-пташко, чом ти осталась?

Зима настала, прожити важко...

Хоч гірка доля, в світ не полину

І не покину рідного поля!

Хоч голод тисне, остану в краю:

Чей дочекаю теплої весни,

Тоді в світляну блакить полечу

І защебечу пісню весняну...

Марійка Підгірянка.

Ялинка.

Слова з книжки С. Русової «Теорія й практика дошкільного виховання».

Жвавенько

Народня мелодія. Аранж. П. Носувця.

2. Ледви я зрубати встиг,
Ледви став ялинку брати,
Як на мене зайчик — плиг!
Став ялинку віднімати.

4. А у лісі скрізь вовки,
І ведмеді і лисиці,
І ворони, і круки,
І розбійниці — синиці.

3. Я сюди, а він туди,
»Не віддам«, — кричить —
[ні за що!
Порубаєте ліси, ніде буде і
[сховатись...

5. Страшно стало. »Ой, пусти,
Не держи мене за поли,
Бідний зайчику прости,
Вже не буду більш ніколи«.

6. Низько — низько я вклонився,
І ще нижче зняв я шапку,
Зайчик весело всміхнувся
І подав сіреньку лапку.

ДОБРА РАДА.

Юрчика дуже боліли зуби. Батько каже, що піде з ним до дентиста, який вирве хорий зуб і буде спокій... Юрчик боїться йти до дентиста.

На це підходить його менший братчик, Зеньо, й приговорює до нього:

— Дай вирвати цей зуб, дай! — будеш мати один менше до чищення, що рана...

Ярослав Вільшенко.

Коляда князенка Мирка.

(Різдвяна сценка в 3 відслонах)

ВІДСЛОНА І.

Особи: Ісусик; — Бублейко — Забавко — Шийко — Книжко
Дружко — добрі духи.

(Ісусик сидить по середині на престолі, а Добрі Духи при своїх запасах: Бублейко з солодощами, Забавко з забавками, Шийко з одягами, стаясками, черевиками тощо. Книжко з книжками та образками, а Дружко стоїть сумний на боці).

Шийко, Бублейко, Забавко та Книжко співають коляду: „Небо і земля“. Відтак укладають кожен свої дари та говорять.

Бублейко:

На ялинку я вже дітям
Наготовив тут багато
Чоколядок і цукорків —
Будуть мати гарне свято.

Шийко:

Діточкам я під ялинку
Одяги тепленькі маю,
Черевички та панчішки —
Хай в морози не змерзають.

Забавко:

Під ялинку забавочки
В мене ось які гарненькі!
Буде втіха та розрада
Для пестіїв батька, неньки.

Книжко:

Я їх втішу книжечками
З образками, з казочками,
З віршиками та з байками;
Діти вечорами й днями
Будуть книжечки читати,
Не будуть тікати з хати,
Стануть у знання багаті
І зрадіють батько й мати.

Ісусик: (встає з престолу й говорить)

Радий я, що ви так пильно
Про дітей на землі дбали
І дарунків під ялинку
Постаралися чимало.
Нехай раз бодай до року
У моє бодай хоч свято

Мають радість добрі діти —
Всі — і бідні і багаті!
Та чого ти, Дружку любий,
Так сумний стоїш на боці?
Бачу, сум на личку в тебе,
Бачу слізку в твоїм оці...

Дружко:

О, Ісусику мій любий,
Як мені не сумувати
Всі чотири мої браття
Мають діточкам що дати —
Тільки я один не всилі
Їм приємности зробити
В твоє свято я безсильний
Як мені тут не тужити.
Ти, Ісусику наш добрий,
Дав мені невдячну службу:
Засівати в серце дітям
Згоду і Любов та Дружбу,
А брати мої їм можуть
Ріжні дари роздавати
Тішити дітей і радість
Викликати серед хати.

Ісусик:

І тому твоє серденько
Наповнене так журбою?
Не журися, мій любенький
Вмить тебе я заспокою!
Знаю, — є одна дитина,
Що усе, що хоче має,
Та нудьгує все без вини,
Тай нічого не бажає.

Ти вщасливиш цю дитину,
Як лише бажання збудиш,
Дружби зерно як засієш
У сумні дитячі груди.

Дружко: *(втішно)*

Хто, Ісусику, дитя це,
Що ще приязни не знає?
Що не має друзів щирих,
Тай в самоті пропадає?

Ісусик:

А чи знаєш ти князенка
Сина князя Гордомира?
Він сумує, він нудьгує —
А душа він добра, щира.

Дружко: *(втішно)*

Знаю, знаю, княжич Мирко!
Люба, добра це дитина.

Кажеш, друзів він не має,
Кругом туга, самотина.

Ісусик:

Так, полинеш ти до нього,
Збудиш в нім бажання нині
Дружби щирої у серці,
Дар найкращий даш дитині
Ти від мене, добрий Дружку,
І сам матимеш вдовілля —
Бо Любов і Дружба щира
Це найкраще серця зілля!

Дружко:

Добре, лину вже в долину,
В Гордомирові палати,
Щоб вщасливить цю дитину
І найкращий дар їй дати.

З а н а в і с а .

ВІДСЛОНА II.

В палаті князя Гордомира.

Особи: Князь Гордомір — Княгиня Рогніда — Князенко
Мирко. — Дворецький — Отроки.

Князь сидить на престолі, біля нього княгиня.

Княгиня: Різдво іде, небаром зірка
На небі перша появиться —
Мене-ж журба гризе невпинна,
Здавна вже, та чи то дивниця?
Наш Мирко вічно лиш нудьгує,
Не має жадного бажання,
Усе йому уже байдуже —
Сумний до вечора від рана.

Князь: Яж наказав дворецькому подбати,
Щоб розбудив в князенкові бажання!
Скартати мушу я його за тее,
За мало видно прикладав старання!
Покличже тут дворецького нехайно.

(Отрок виходить)

Княгиня: Вже я йому накажу все зробити,
Щоби прогнав з чола князенка хмари.
Дворецький ходить теж зовсім прибитий,
Якась недуга мучить мого сина!
Блідий на личку, сум в очах невпинний,
Мій любий Мирко — нещасна дитина!

Дворецький: *(входить і низько кланяється)*

Я вже з'явився, що прикажеш, княже?

- Князь:** Я чую, каже ось мені княгиня,
Що княжич Мирко сумує невпинно,
А я говорю тобі не від нині,
Щоб ти веселість в нім збудив дитинну.
Чи ти питався в нього, що дістати
На коляду бажає він сьогодні?
- Дворецький:** Питався, княже, та князенко каже:
Ви мені дати вже ніщо не годні...
Я все вже маю, нічого не хочу —
Є забавок у мене повна скриня,
Маю книжок, що годі прочитати,
Нічого вже я не бажаю нині!
- Князь:** *(до отроків)*
Покличте тут князенка, я спитаюсь
У нього сам, чого йому потрібно,
За чим він тужить і чого бажає?
- Княгиня:** Бідна дитина, бідна моя, бідна!
(Входить князенко Мирко)
- Князенко:** Чого покликали мене ви батьку й нене?
- Князь:** Я хочу знати, чого бажаєш на свята,
На коляду для себе?
- Князенко:** Вже ніщо для мене
Не всилі дати ви, я все вже маю:
Всі забавки, книжки і образки,
Що появились — більше не бажаю!
- Князь:** *(гостро до дворецького)*
Яж наказав тобі його навчити
Бажати — де твоя наука?!
- Дворецький:** Я вчив те слово його в ріжних мовах
І вимовляти й навіть відміняти
І повторяю з ним щодня наново —
І коштувало це труду багато —
Та все даремно, не моя вина тут,
Тут треба чуда — наука безсила!
- Княгиня:** Чогож не хочеш ти ніщо бажати,
Чого сумний ти, дитинонько мила?
- Князенко:** Я сам вже мучуся і над тим думаю,
Щоб догодити вам, батьку і мати,
Та досі ще не видумав нічого.
Чого я мігби ще у вас бажати.
- Князь:** Ні, так не можна! Мусиш щось бажати!
Мусиш сказати, що на коляду ти
Дістать бажаєш! Бачиш сумна мати,
Й мені справляєш теж журбу та смуток.
- Князенко:** Я все те бачу, та дайте час, тату,
Ще хоч годинку, я щось придумаю.
- Князь:** Добре, хай буде! Лиш даш мені знати,
Що забажаєш негайно придбаю.

Княгиня: Іди мій синку, відпічни хвилинку,
А думка певно щось тобі порадить
І будь веселий, не сумуй, дитинко,
Смуток хто любить, той в світі пропаде.

Заслона.

ВІДСЛОНА III.

Кімната князенка Мирка.

Особи: **Князенко Мирко, Князь Гордомир, Княгиня Рогніда, Дружко, Діти** (хлопчики й дівчатка).

Князенко: *(сидить задуманий на софі)*

Що бажати, як є в мене
І печене і варене
І книжки і забавки?
Повно всього доокола,
А нудьга мене зборола —
Ні, не втну ніщо таки!
За чим тужу сам не знаю,
Та нудьгую, пропадаю,
Мов чогось хибує все!
Бачу, мучиться матуся —
Хіба спати покладуся,

Може сон що принесе! *(Кладеться на софі й по хвилині засипляє. Чути спів і музику коляди: „Бог предвічний“. Тихо входить Дружко, стає в головах князенка та співає на арію: „Ой ходить сон коло вікон“):*

Спи, князенку, тихо спи!
Нині в моїй власти ти —
Кинь журу вже, кинь вже тугу
Матимеш ти щирих друзів,
Вже не будеш у покоях
Нудьгувати самотою.

(Вбірає гурт дітей, обсніжених, зарум'яненних, веселих).

1. Хлопчик:

А ми були на базарі,
Там товарів, а товарів!

1. Дівчинка:

А я лялечку дістану —
Ще й дві книжечки гарненькі...

2. Хлопчик:

А я коника та возик!

2. Дівчинка:

Я візочок теж маленький
Щоб в нім лялечку возити
І ковдерку теж тепленьку
Нею лялечку накрити.

3. Хлопчик:

А ми снігом воювали
Куль зо снігу наробили,
Війна була: «абісинці»
«Італійців» геть побили.

3. Дівчинка:

І я славно воювала
«Італійця»-Славка збила,
Аж сховався він у сні
Снігом так я обліпила!

1. Хлопчик:

Вже сьогодні Святий Вечір,
Лиш зявиться перша зірка
Всі засядем до вечері —
Татко, мамця, я і Вірка.

2. Дівчинка:

Ми будем колядувати
«Бог предвічний народився»,
А ялинка серед хати
Нам засяє як зірниця!

3. Хлопчик:

Любо буде, гарно буде
Буде в нас кутя смаченька.

3. Дівчинка:

В нас дідух буде усюди,
Сіно під столом мяеньке.

(Князенко усміхається крізь сон та простягає руки до дітей.)

Дружко:

Усміхається князенко,
Вже своє бажання знає —

Бється втішно так серденько,
На личеньку радість грає!
До Ісусика спішу вже,
Сповідшу, що сповнив службу:
Є в князенка вже бажання,
Хоче мати приязнь-дружбу!
Вже не буде нудьгувати,
Із дітьми враз гратись буде
І добро буде робити
Бідним дітям все і всюди.

(Зникає. Діти вибігають)

Князенко: *(будиться й проти-
рає очі)*

Ах, це був тільки сон,
Але любий, гарний був —
Тепер знаю, розумію
Як прогнати геть журбу.
Знаю вже за чим тужило
Моє серце раз-у-раз,
Товариства так бажало
І шукало увесь час.

Тепер скажу вже бажання:

(кликає грімко)

Гей, ходіть тут всі до мене,
Гей до мене всі тут гей!

*(Вбігають: князь, княгиня, дво-
рецький, отроки)*

Дворецький: *(з докором)*

Княжичу наш, спам'ятайся
Хтож так вигдавав кричати!

Князь:

Дай спокій, тут голос мають
Тепер батько лиш і мати!

*(Дворецький виходить. За хвилику вбігають діти: хлопчики
й дівчатка. Потім починається гра. Чути спів колядки. Ангели
вносять ялинку. Князенко роздає дітям дарунки. Потім бавиться
з дітьми.)*

Заслона.

Княгиня *(радісно)*

Бачу, Мирко мій веселий,
Вже відкинув геть задуму.

Князь:

Так, веселий і щасливий,
Ні сліду нема вже з суму!
Ну, скажи тепер нам, Мирку,
Яке маєш ти бажання,
Все сповниться, що захочеш
Гріш я видам і останній
Щоб його задовольнити!

Князенко:

Хочу: хлопчиків, дівчаток,
Щоби бавились зо мною...
Зараз хай прийде багато,
І то не самих багацьких,
Але й бідних і нещасних,
Хай і їм весело буде
В те Ісуса свято ясне.
Забавки свої роздам їм,
Книжечки їм дам гарненькі
І цукорки й чоколяду,
Бідним одяги тепленькі.

Дворецький:

Щось таке ще не видали,
Як живу я — мої очі,
Княжич лине до бідноти!?

Князь:

Так буде, як княжич хоче!
Кличте тут дітей всіх станів,
Кличте бідних і багатих —
Бавитись будуть з князенком
Тут разом в моїх палатах!

Чи ви вже вислали передплату на

„ДІТОЧУ БІБЛІОТЕКУ“?

Може не маєте складанки П. К. О. Чи не знаєте числа
„Світикового“ конта?

На Різдво.

За шибкою горить ялинка
І з кутті сильно пахне мід —
І кожна хата, чи хатинка,
Така, як в ніч ту небозвід:

І як опісля по вечері
Співатимете коляду —
То мов янголи буйнопері
В хатину кожную увійдуть....

Так ясно в ній, затишно, мило
І всі усміхнені такі,
Немов життя кудись поплило
І дні пропали десь гіркі...

О, хай тоді Христос-дитина
Благословить ваш кожний труд
І руки ваші хай щоднини
Міцніють, тверднуть і ростуть!

Анатоль Курдидик.

Різдво Христове в різних народів!

— Мамцю — питалася маленька Оля — чи всюди на світі святкують так Святий Вечір і Різдво, як у нас?

— О, ні, Олюсю, кожен нарід, кожна країна має свої питомі різдвяні звичаї. Як хочеш послухати, то радо оповім тобі дещо про різдвяні звичаї в різних народів.

— О, мамцю, дуже, дуже прошу! — закликала Олюся та присілася ближче біля ненечки.

А ненечка оповідала:

— Зачну від цього святого місця, де народився маленький Ісусик — від Вифлеєму.

Тому слухай уважно!

У Вифлеємі на Святий Вечір збирається велика кількість християн на нічне різдвяне богослуження, що його править ерусалимський патріарх у церкві „Христового Різдва“. Здвиг народу переходить попри мур „Мудрців зі Сходу“, гробу Рахилі та „Давидового Муру“, щоб зайти там, де в вертепі народився Ісусик. На цьому місці, де стояв вертеп, збудувала церкву св. Олена, мати римського цісаря Константина Великого.

По богослуженню іде в печеру, над якої входом видніє срібна зоря з латинським написом „Тут з Діви Марії народився Ісус Христос“. По відчитанні євангелія в грець-

кій мові, процесія, з патріярхом попереду, обходить церкву тричі. На кінець патріярх із підвищення благословить усіх вірних.

А тепер оповім тобі, як святкують Різдво в Римі, де живе папа. В Римі в ночі, перед Святим Вечором, що в Італії зветься „ченоне“, відбувається на торговиці при світлі смолоскипів велика ліцитація риб. Господині печуть тіста, що мусять вистарчити їм на весь святочний час. Італійські діти не дістають коляди на Святий Вечір, тільки на Йордан (Трьох Царів). Приносить їм дарунки Баба-Язя в великих окулярах. Її називають „Бесана“. Давніше влаштовували в Італії, як і у нас, ялинку, але тепер італійський уряд заборонив ялинку, щоб шанувати ліси, а привернув давній звичай: уставляти вертеп.

У Франції Різдво не святкують по домах, але на вулицях. По головних вулицях Парижа їздять циркові буди; на великих майданах уставляють карузели, пописуються ливоскоки, штукарі і т. п. В тих забавах бере участь усе населення Парижа. Всі сміються, веселяться. Ялинку влаштовує там мало хто. Діти дістають дарунки аж на Новий Рік.

Зате-ж в Англії Різдво — це чисто родинне свято. Не засідають там так, як у нас, до Святої Вечері, однак ялинка мусить бути всюди. В часі звичайної вечері на Святий Вечір вносять невеличку ялинку, прикрашену найрізнішими дарунками. Цю ялинку передають із рук до рук, кожен знімає призначені для себе дарунки й порожню ялинку відкладають набік.

В перший день Різдва збираються всі домашні на багате снідання. На такому сніданні мусить бути обов'язково: печений індик і „пудінг“. (Це рід лґґуміни, зложеної з 32 різних присмаків). При музиці бавляться всі весело до пізної ночі, танцюють та обсипаються, знаними й у нас паперцями — „конфетті“.

В різдвяну ніч мають англійські діти милу несподіванку. Від дому до дому їздить т. зв. „Фодзер Крісмес“ („Батько Різдво“) саньми та наповнює приготовані дітьми панчішки всякими дарунками, (так, як у нас це робить св. Миколай).

У Швайцарії інакше святкують Різдво на селі, а інакше в місті. На селі відбувається нічне богослуження при співі

коляд і по хатах прибирають ялинку. В місті ходять вулицями хороводи фантастично прибраних постатей, так щось на подобу „Вертепу“ по наших селах.

В Швеції, Норвегії й Данії на Різдво найстарша дочка пече святочну бабку й зодягнена по святочному подає її мамі. Ялинки там улаштовують, однак на них нема ніщо тільки самі свічечки. В Голяндії ялинка мусить бути в кожній хаті...

Мала Олюся слухала уважно все, що мама їй оповідала, а як мама скінчила, Олюся сказала:

— З цього, що ти, мамцю, оповіла мені, я бачу, що таки найкращі наші різдвяні звичаї на селі.

— Твоя правда! — притакнула мати. — Наші різдвяні звичаї дуже гарні, а крім цього дуже давні, бо треба тобі знати, що багато з цих звичаїв збереглося з тих часів, коли то ще наш нарід був поганської віри. На цей самий час припадало свято різдва Сонця й тому легко було деякі звичаї перенести на Христове Різдво. Навіть давні колядки лишилися, тільки там, де згадувалося поганських богів, вставлено християнського Бога, Ісуса Христа, Матір Божу та святих.

ТАМ НА РІЧЦІ, НА ЙОРДАНІ...

На річенці, на Йордані,
Прала Божа Мати плаття,
А над нею у повітрі
Щебетали ластівята.

Не були це ластівята
На Йордані днини тої —
Це Ісусик малесенький
Щебече так Нені своїй.

Сидить собі на мураві,
І ручки знима гарненько
Тай до Матінки своєї
Всміхається так любенько.
Мати Божа мов у раю
Від радости уся сяє
Й на Ісусика малого
Усміхнена споглядає.

1. Перша Славкова мандрівка.

Славко Зінківський мав уже з перших літ, як тільки добре навчився ходити, охоту до мандрівок. Мамця й татко мали з ним тоді доволі клопоту. Треба було добре зорити, щоб він не „вимандрував“ із хати на подвір'я, а з подвір'я кудись на вулицю і не попав під авто, або трамвай. А Львів — то не село, ні навіть не містечко. Тут на вулиці, на кожному кроці, чигає на кожного необережного та недосвіднього каліцтво, а то й смерть. Тому то в великих містах видають навіть приписи, як треба їздити та ходити. І карають тих, що не роблять так, як каже припис.

Як уже Славко пішов у школу, то спершу відводили його туди, а по науці приводили. Завжди хтось мусів із ним іти — або татко, або мамця, або тітка Лікерця, або наймичка.

Але раз було так, що наука скінчилася скоріше на одну годину та Славцьо вийшов зі школи сам. То то була радість та втіха для нього. Тепер піде собі сам, піде по Львові та огляне багато цікавого. А було то вже в травні. На дворі було гарно. Цвили вже каштани.

І Славцьо пішов на „мандри“.

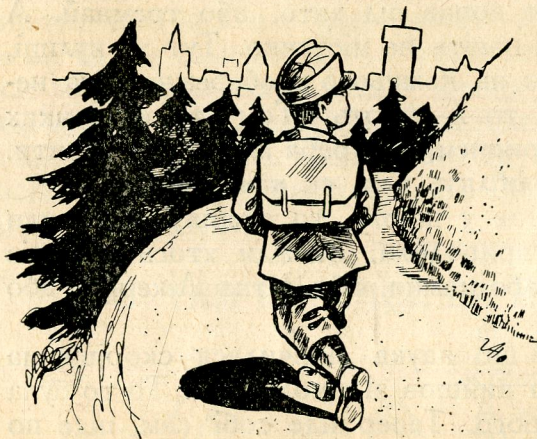
— Татко й мамця не знають, що в нас відпала остання година. А я й так прийду трохи скоріше, як звичайно. На місті не буду довше, як пів годинки...

Ішов із вулиці на вулицю, що правда вулиці переходив, так як його вчили в школі. На перехрестях вулиць не скорочував собі дороги так, що переходив навскіс, а насамперед поперек одну вулицю, а потім другу. Коли надіхало авто й він був по середині дороги то ставав на місці, поки авто не минуло його та загалом добре розглядався ліворуч і праворуч, коли переходив вулицю поперек. Це треба йому признати, що був обережний.

Однак не рахувався з тим, що час біжить скоро. Йому здавалося, що він не йшов іще більше як годину, а то вже давно було по першій. Осьтак „мандруючи“ вулицями зайшов аж на Високий Замок. Був уже тут раз із татком і мамцею, та знав уже, чому цей великий парк називається „Високий Замок“. Батько завів був його навіть під останки муру й показав на копець та сказав, що з цього кіпця „видно весь Львів, як на долоні“, а навіть околиці Львова. „В погідний день то видно навіть Карпати“ — додав батько.

Однак на копець не йшли, бо вхід на нього був тоді загороджений.

— Копець обслувається й тому, поки не направлять, не вільно виходити на нього“ — пояснив батько.

Тепер Славцьо подумав собі:

— Тепер тут немає нікого й ніхто не бачитиме, як я вийду на вершок кіпця. Зате побачу весь Львів, а може й Карпати.

І пішов крутими стежками аж на вершок кіпця.

Карпат, що правда не бачив, бо не знав ще, де їх шукати — не дивниця, бож він ще тільки в першій класі та лиш осьмий місяць ходить до школи. Однак Львів бачив добре, пізнав катедру св. Юра, струнку вежу Волоської Церкви, дві бані церкви св. Спаса й інші вежі.

Бувби ще так довго дивився, та почув голод і з цього здогадувався, що вже мусить бути пізно. Зійшов спішно з кіпця, а потім із Замкової гори та пустився дальше. І не стямився, як найшовся з іншого боку парку. Тепер трошки злякався, а тут ще на біду не було в кого спитатися, бо в парку не було зовсім людей. І Славцьо пішов навшманя.

— Кудись вийду — подумав — а там на вулиці вже допитаюся, куди додому. І зараз, як тільки вийшов на

Підзамче приступив до першого стрічного пана, покловився чемненько та спитав:

— Перепрошую пана, прошу мені сказати, куди маю йти на Городецьку вулицю?

— Ага-га, великий парубче, то ти сам з Городецької вулиці аж туди забрив? — запитав прохожий пан з усмішкою.

І пояснив Славцеві, куди йому йти, щоб найскоріше дістатися до дому.

Славцьо подякував, панові та ще спитався:

— А ще прошу мені сказати, котра тепер година?

— Пів до четвертої, небоже; твій обід десь уже давно вистиг.

Славця аж зморозило на таку вістку.

— Йой, що скажуть татко й мамця! — подумав. Та дарма, що наварив собі, треба пити.

І з похиленою головою пішов до дому. Як прийшов, то на його щастя татка не було, бо пішов уже до бюро. Затеж мамця, хоч і зраділа, що синцьо найшовся, але гостро скартала його.

— Ти, малий волокито, — говорила — тільки нам днесь прикрости наробив! І Настя находилася за тобою й тітка й я, а татко по дорозі до бюро пішов зголосити на поліції, що ти пропав. Настю, побіжи-но до пана та скажи, що згуба знайшлася! — Настя зібралася й пішла.

Вечором, як татко вернувся з бюро, то покликав Славця до своєї канцелярії й там мав із ним довгу розмову. Та чим ця розмова закінчилася, то це нехай лишить ся Славцевою „тайною“.

Досить, що від тієї пригоди Славцьо вже ніколи не пускався самопас на довші мандрівки. Як виходив, то завжди зголошував мамці, куди йде й чого та на як довго. І завжди вертався на час.

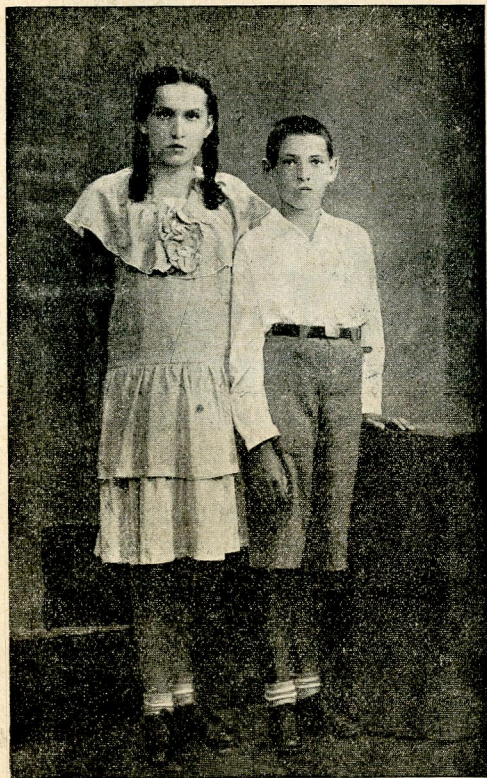
Так є й досі, хоч тепер він уже у п'ятій класі все-людної школи. Однак мандрівки стали його задушевною мрією і найрадше любить читати книжечки про всякі мандрівки. З географії то Славко Зінківський найкращий учень у класі.

Аж прийшов час, що він, за згодою батька й неньки, пустився на мандрівку. Однак про те, як до цього прийшло, та про саму мандрівку оповім у слідуючому числі „Світика“.

А. Лотоцький.

Картини зі »Світикового Альбому«.

„Світикові“ співробітники.

Ось сестричка тут і братчик
З виду вам незнані доси,
Але знаєте їх праці —
Світик вам їх все приносить.

Загадочки укладають
І ребуси та шаради
Для вас братчик і сестричка,
Ви відгадуєте радо.

Тож обоє вам знайомі
Добре братчик і сестричка,
А тепер дає тут »Світик«
Читачам їх милі личка.

Щоб ви добре їх вже знали,
Зраджу вам тепер, як звуться,
Називаються: Збудовські,
На імя: Мирон й Іруся.

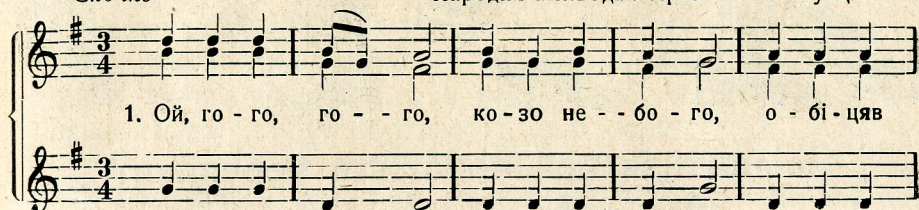
Проживають в батька
[й неньки
На Підгір'ю, у Надвірній —
»Світика« це приятелі
Пильні, добрі та примірні.

ЧИТАЧІ! Старайтеся придбати в тім місяці бодай одного
НОВОГО передплатника для „СВІТИКА“.

„Коза“ — шедрівка з Підляшша.

Скочно

Народня мєльодія. Аранж. П. Носувця.

2. Пів злогого ще й два грошечки
Тобі, козуню, на черевички.

3. Ой, го-го, го-го, козо-небого,
Посіав наш пан пшениці много:
4. Корець пшениці на пашеницю,
Гарнець гороху і проса троху.

5. Стий, козо, тут-тут
Щось тобі дадуть,
Червоний злоти
Козі на чоботи.

Замітка: Одного з хлопців вибирають на «козу»: дають в руки палицю довжиною до пояса, на якій настромлена козяча голова, зроблена з дерева, обтягнена козячою шкірою з застромленими різками. До цієї голови прищіпляють рядно й цим рядном накривають хлопця, прив'язавши йому перед тим до пояса на спині обичайку від решета. Хлопці перебираються за жидів, циганів, надягаючи на лице маски з бородами й пейсами і вивертаючи кожухи вовною наверх. На Новий Рік ходять з «козою» від хати до хати. Хлопці співають, а коза танцює: нагинаючись, ставляє хлопець палицю з головою на землю; палиця заміняє йому передні ноги кози. До шиї «кози» чіпляють дзвіночок. «Козу» обдаровують грішми, ковбасою, салом, пирогами. «Коза» дякує господареві, низько кланяючись. Хто «козу» нодобре приймає, того вона коле рогами.

2 СОТИКИ ДЕННО ВІДКЛАДАЙ, А ЗА ОДИН РІК ЗБЕРЕШ
ПЕРЕДПЛАТУ НА

„ДІТОЧУ БІБЛІОТЕКУ“

І ЩЕ 2-30 ЗЛ. ОСТАНЕ ТОБІ НА ПЕРЕДПЛАТУ „СВІТКА“

Звідки взялися чоботи й черевики?

(Оповідання про історію обуви).

Юрась і Галюся дуже часто просять татка, щоб їм вияснив чи оповів, про щось цікаве зо світа.

Раз приніс хлопець від шевця нові черевики для татка. От і наш Юрась має вже про що говорити.

— Таточку, чи люди завжди ходили в таких черевиках і чоботах, як тепер?

— Ні, Юрасю! — відповів татко — не завжди ходили в таких як сьогодні.

А Юрась знову:

— Я цікавий, як то люди придумали обуву?

Коли ти цікавий, то я оповім тобі дещо про історію обуви. Та заки стану оповідати, принеси мені з бібліотечної шафи книжку. На третій полиці згори, зкраю ліворуч є книжка в чорній полотняній оправі. Принеси її мені!

Юрась побіг і за хвилинку повернувся із книжкою в руці та спитався:

— Ця, таточку?

— Егеж, ця!

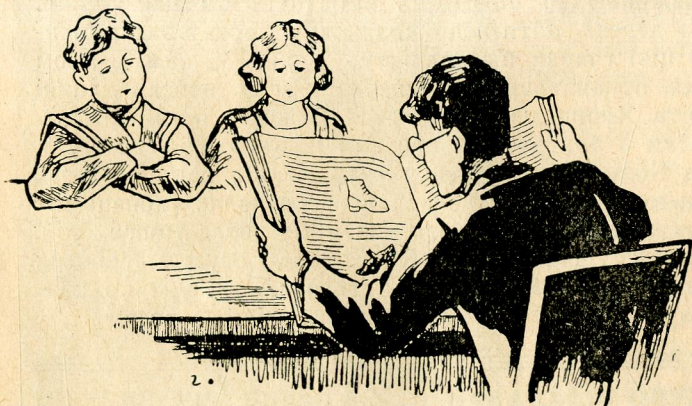
— відповів татко й узяв книжку від Юрася.

— Тепер іди й заклич ще

Галюсю, бо це буде також і для неї цікаве.

Юрась побіг за Галюсею й небаром обидвоє сиділи вже біля татка. А татко говорив:

— Ти, Юрасю, питався мене, як люди придумали

обуву? То я постараюся відповісти тобі насамперед на це питання. Чи пригадуєш собі, Юрасю, як ти минулих вакацій бігав босий на селі та прибіг до мамці з плачем, що скалічив ногу до кусника скла.

— О, пригадую собі, татку! Мамця зараз вимила мені рану й залила її арнікою. Я так кричав, бо мене це дуже пекло. Потім мамця перевязала мені рану...

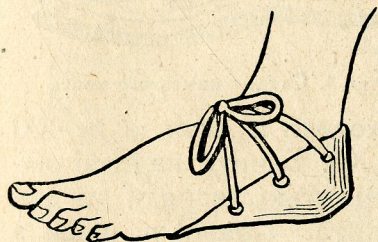
— От бачиш, такий самий початок могла мати перша обува. Хтось скалічив ногу зі споду і щоб міг ходити — обв'язав її. Ходив так довший час, а потім подумав: „Ось так добре було б завжди ходити, бо тоді я не калічив би ноги“. І зробив собі з шматків шкіри ходаки, такі, як ще й досі носять наші верховинці та прив'язував їх до ноги скіряними шнурками.

— Татку, спитала Галюся — а чи не могло бути й так, що якийсь чоловік подумав собі: „Ось кінь має копи-та, а корова ратиці, то їм добре ходити і вони не калічать собі ніколи ніг“...

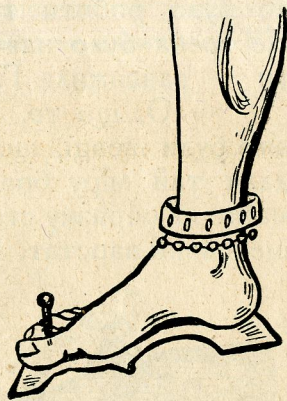
— Могло й таке бути, Галюсю! — сказав татко. — Та зятяйте собі діти, що першою обувою був — ходак. Знаємо це з найдавніших малюнків, знаємо, що вже тому дві тисячі літ носили люди ходаки й також сандали, себто дерев'яні або шкіряні підошви прикріплені до ноги ремінцями. Очевидно в різних народів мали й ходаки й сандали різний вигляд.

Інакші були вони в Єгиптян, інакші в індійців та асирійців інакше в китайців, а ще інакше в мексиканців. Ось

у тій книжці на образку п. ч. 1. бачимо ходак асирійського короля зперед 2800 літ перед рождением Христа.

Обр. 1. Ходак асир короля.

Обр. 2. Гіндуський сандал жіночий.

— А цей

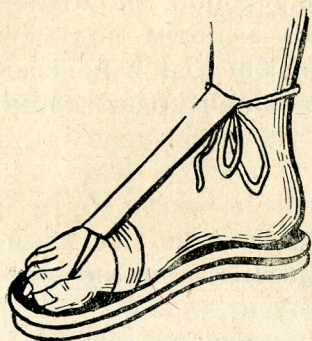
сандал під ч. 2. по певно дерев'яний — завважав Юрась.

— А вжеж — відповів татко. Він ремінцем приязаний до пальців ноги та певно й до цієї прикраси, що над кіст-

кою. Це сандал якоїсь гіндуської красуні з перед 4000 літ.

А ось цей сандал прикріплений до ноги одним ремінцем теж шкіряний. Його найдено в гробі славного єгипетського фараона Тут-ен-камона, що жив 3200 літ, тому назад.

А такі сандали, як під ч. 3. носили старинні греки й римляни. Бачите, що і він вже має більше ремінців, щоб краще держалися ноги.

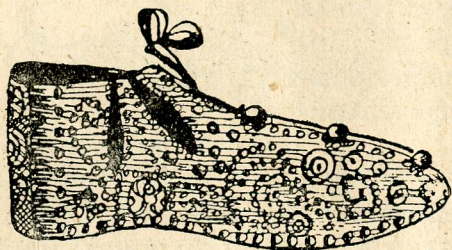

Обр. 3. Грецький сандал.

шували срібними й золотими бляшками, а то й самоцвітами.

— Але всеж таки, то легко було робити такі сандали. Не треба було навіть міри брати — завважила Галюся.

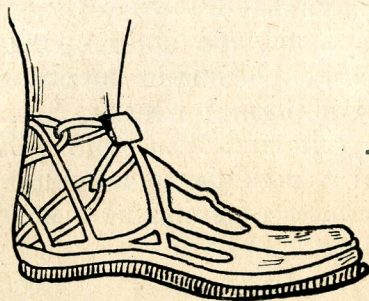
— О, що то, то ні! І тоді вже були шевці, що робили сандали тай міру брали. Ось тут маєте на образку старо-грецький шевський варстат. Цей малюнок

Обр. 5. Сандал цісаря Рудольфа.

— А цей на обр. 4, що має так багато ремінців і сховані пальці, то який нарід носив? спитався Ю-рась:

Це сандал римського вояка — відповів батько. Вояцький сандал мусів бути краще привязаний і пальці мусіли бути сховані, бо вояк був безнастанно в походах. Тут на образках виглядають сандали зовсім прості, та вони не все такі були. Пізніше в Римі закрашували ремінці різними красками, прикра-

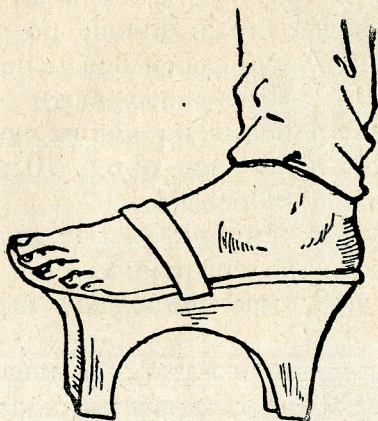

Обр. 4. Сандал римського вояка

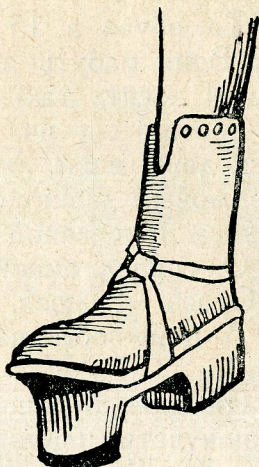
походить з вази із р. 400 до Хр. Бачите на стіні різні шевські знаряди та два копита. Праворуч висить шкіра й кошик. Під столом стоїть мабуть посудина до розм'яччування шкіри. Якась грецька красуня стала на столі, щоб швець сан-

дальник міг узяти міру ніг. Швець має в руці півмісяцеватий ніж а челядник показує шкіру, очевидно щоб ця грекиня вибрала собі. За челядником стоїть якийсь старший мужчина це певно чоловік тої пані, що стоїть на столі.

А ті такі вишивані й нашивані якимись гузичками, під ч. 5. — спиталася Галюся.

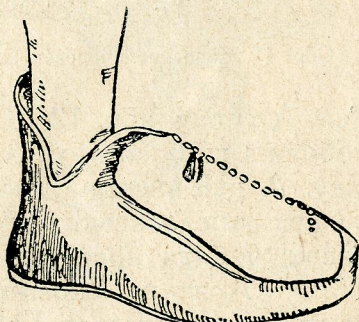
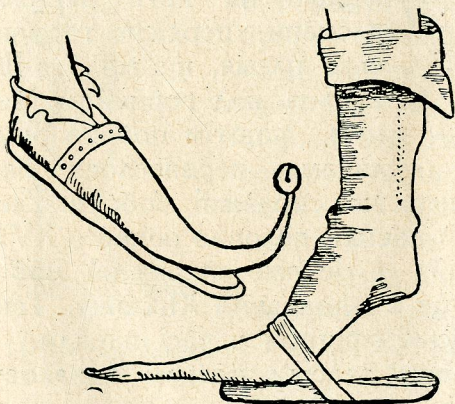
Обр. 6. Сандали „хідлі“.

Обр. 7. Черевики „хідлі“.

— О це славні мешти! Їх взував німецький цісар Рудольф з Габсбурга у часі коронації — відповів татко. — Вони прикрашені не гузиками, а самоцвітами та перлами.

— А що то за такий смішний чобіт — спитався Юрась. Зпереду ніби пазури має, чи що?

Обр. 8, 9, 10.

— Такі чоботи носили в середновіччі. Вони мають з переду причеплені пазурі. І тому такі чоботи й називали „медвежі лаби“.

— А з яких часів ті сандали й черевик на обр. ч. 6-7 із такими смішними закаблуками зпереду і з задуги? — спиталася Галюся.

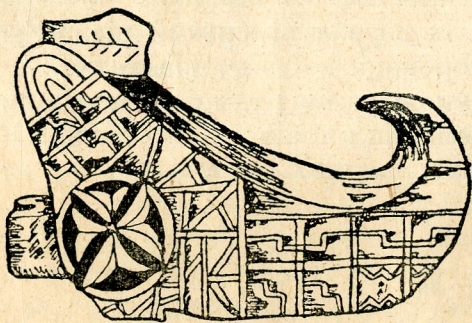
— То обува з 15 століття, це т. зв. „черевики на хідлях“. Вони мабуть зайшли в Європу з Японії, бо там ще й досі носять такі сандали. А пригляньмося черевикам і чоботам під чч. 8, 9, 10. Чи не виглядають вам смішні їх довгі носи. А ще бачите в них на кінцях носів попричеплювані дзвіночки (ч. 8), а черевик під ч. 10 має кінець носа прив'язаний до холявки черевика.

— О, справді смішні! Ще й які смішні! — закликали разом Юрась і Галюся. А Галюся ще спитала:

— А цей чобіт на обр. ч. 9, має прив'язану якусь дощинку?

— Це справді дощинка — відповів татко. Її давали, щоб зашанувати підошви. Цю обуву з довгими носами носили в XII-XV столітті на заході Європи.

А що це за такий смішний черевик п. ч. 11. спитався Юрась. — Так смішно закований ніс і ззаду має якусь приліпку.

Обр. 11. Дерев'яний черевик „мерців“.

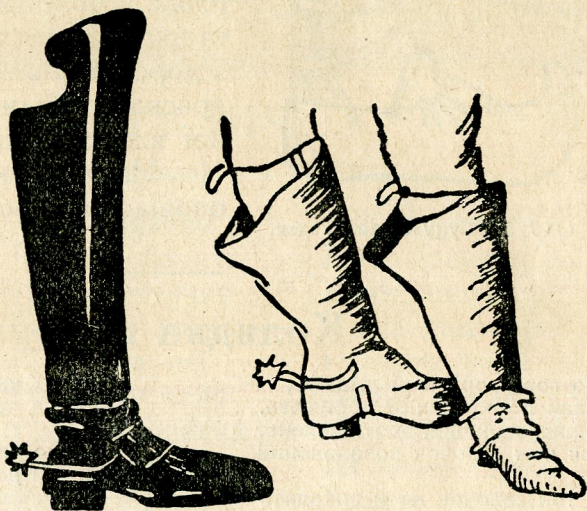
— Це дерев'яний черевик з III. стол. по Хр. Його не носили живі люди. Їх давали на ноги мерцям, алемани, первісне германське плем'я, що жило в III. століті над горішнім Меном, а потім побите римлянами перенеслося над

Рен. А тут на обр. 12-13 бачите вже справжні, чоботи. Такі чоботи з широкими холями носили головно вояки в XVII віку. А цей високий, чорний, — це вже справжній чобіт з часів наполеонських воєн, це є з половини XIX віку. Такі високі чоботи носили російські офіцери в часі паради.

— А чи на Україні також завсіди носили однакову обуву? — спиталася Галюся.

— На Україні була інакша обува — в найдавніших ча-

сах інакша в княжих, а інакша в козацьких. Найдавніші малюнки з наших земель маємо на посуді, що її виробляли грецькі кольоністи над Чорним Морем. На одному з тих рисунків, осьтут бачите його, представлені скити в обуві з холявами ніби в чоботах, а на осьтому в ходаках. Таку саму обуву носили тоді певно й наші предки, що жили на степах. А ось тут бачите князя з дружинниками. Князь і дружиник праворуч у чоботях, а дружиник ліворуч має на ногах ніби черевики. А ось князь із військом на конях. Це образок із XI ст. Бачите князь і військо в чоботях.

Обр. 12-13.

Так само в чоботях був намальований на стіні Софійського Собору Ярослав Мудрий і вся його родина. А тут маєте княжого боярина. Бачите, які високі чоботи, холяви вище колін. А тут маєте вже обуву з козацьких часів. Гетьман Сагайдачний. Бачите чоботи теж із високими холявами та ще й викінченими. А ось тут гет. Богдан Хмельницький, що під його ногами карта України. Він теж у чоботях. Очевидно, що вже від найдавніших часів у різних околицях теж мусіли бути різниці в обуві. Інакшу

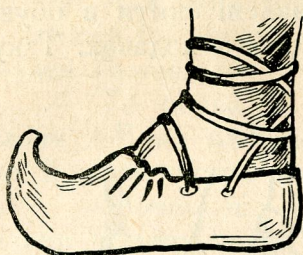

Об. 14. Чоб. Сагайдачного

Обр. 15. Козацький чобіт.

обуву мали верховинці, а інакшу люди з долів. Так як і сьогодні: верховинці ходять у ходаках, люди на долах у чоботах а на поліських болотах у личаках... Таксамо від

Обр. 16. Гуцульський ходак.

найдавніших часів була різниця в обуві вищих верств і народу. Князі й бояри, а пізніше козацька старшина, носили дорогі сап'янці з дорогої сап'янової шкіри в різних красках, а бідніші люди зі звичайної юхтової шкіри.

На тім скінчив батько своє оповідання про історію обуви.

А. Лотоцький.

Колядка матери.

По горі, горі пави літають,
Пави літають, піря зроняють,
Пірячко пишне, злото-зелене,
Аж ним садочок позолочений.

У той садочок мати виходить
І за рученьку дитятко водить —
Гречна газдиня, гейби княгиня,
Водить дитятко як анголятко.

Гой, тай заграли гучно трембіти,
Бо ідуть гості преславні в світі:
Один гостенько — світле соненько,
Другий гостенько — князь місяченько,
Третій гостенько — буйний вітронько.

Гостеньки кажуть: «Красная матко!
Ціни, що хочеш, дай нам дитятко!
Буде у сурми, слави сурмити
Бенкетувати, світ веселити».

Вітронько каже: «Дам за титину
Золота торбу й райську пташину!»

Місячик каже: «Дам за дитину
Царства свого тай половину!»

Сонічко каже: «Дам за дитину
Щастя і долю в кожную хвилину!»
— «Та чи віддаш нам, красная матко,
Своє дитятко як анголятко?»

«Гостеньки любі, славою вкриті!
Не дам дитятка нізащо в світі!
За пишне царство, злоті престולי,
За вік безсмертний у щастю-доли.

Моє дитятко, як анголятко —
То моя радість буйна, яскрава,
І моє щастя і моя слава.
Моя надія, сонце на сході,
Моя безсмертність влюдах внароді!»

«Щасть тобі Боже, красная матко,
Що так ти любиш своє дитятко!
Дай тобі Боже, щасні години,
Соняшну долю, радість з дитини!»

Корнило Заклинський.

Риба хоче спати...

Маленький Олесь приглядався передсвяточним роботам у кухні. На столі лежав великий короп, який що хвиля, з причини браку води, широко отвирав свій рот.

— Мамцю! — закликав Олесь — ця риба хоче певно спати, бо що хвилі... позіхає.

У СВЯТУ НІЧ...

(Легенда)

В Різдвяну нічку,
Святу, веселу —
Ходить Ісусик
По наших селах
І де дитина
Добра у ньеньки,
Стає в віконці
Ісус маленький:
Благословить там
Тиху хатину —
Тиху хатину
Й добру дитину.

А як-сирітку
Бідну побачить,
Що у куточку
Гіренько плаче —
Кладе на неї
Рученьку ясну
І вже в сирітки
Біль увесь гасне.
Потім Ісусик
Сходить на ниви
Й благословить їх
На гарне жниво:

“Сійся родися,
Жито, пшениця,
Жито, пшениця,
Всяка пашниця!”
Й зерна надії
Засіва всюди
На гарне жниво
За пильні труди...
Ходить Ісусик
По наших селах
Вріздвяну нічку —
Святу, веселу...

Ярослав Вільшенко.

Літаком до школи.

Діти американського мільонера Ромптона, що живе в Каліфорнії, вчаться в школі в Сан Франсіско. Палата Ромптона віддалена від міста на 200 км. Задалеко воно та мільонер порадив собі. Купив дітям вигідний літак. І діти щодня їздять рано літаком до школи, а в полудне таксамо вертаються літаком до дому. Діти при звичаїлися вже так до літака, що навіть приготувляються в ньому до шкільних лекцій. — Правда, що і з вас багато бажалоб так їздити до школи?

БЕЗ РЕКЛЯМИ...

— Чи можна нам забавитись
В крамницю мамусю?
Дозволяються у мами
Влодко і Даруся.

— Можна! Тільки бавтесь
Потихеньки, діти!
— Добре добре! днесь не будем
Реклями робити!

Т. Дмитренко.

У вікні.

Бідний Івась не має чобіт. Мама Івася раненько завивається в зелену хустку і йде до праці, Щож робить Івась сам один у хаті? Він поставить на лавці синій банячок до гори дном, стане на нім і дивиться у вікно. Щож бачить Івась у вікні?

Глянула раз мама і сказала:

— Обдряпана стіна шопи. На щож ти Івасю дивишся?

Прийшла тітка, глянула собі у вікно і каже:

— Обдряпана стіна шопи. Незадовго Різдво, обмасти шопу Олено!

Глянула маленька Ганя. Довго дивилася на жовті латки глини, що показалися зпід білого вапна, аж врешті сказала:

— Хлопці совгаються!

Івась дуже зрадив, бо Ганя його зрозуміла.

— Так, тут совгаються хлопці. Цей упав, той плаче... а тому палець виліз з чобота.

— Дивися, Ганю, як я їду простенько. А знаєш чому?

— Чому?

— Бо я маю нові чобітки з підковами.

— Таж ти Івасю не маєш чобіт. То я їду так простенько. Диви, навіть повіває моя хустка.

Івась не сперечався.

Ганя часто приходила до Івася. Вони дивилися на обдряпану стіну і бачили все щось іншого. Аж перед самим Різдвом мама вибілила стіну — зникли жовті плями, зникли чудові образки. Та Івась не журиться. Він тепер уже має чобітки і може напrawdę совгатися з товаришами.

Мирослав Петрів.

»ПРАВИЛЬНА« ВІДПОВІДЬ.

Викладає пан учитель
Про речі цікаві:
Вуглеводні, білковини
І товщі у страві.

Та що Данка це обходить...
Тож він не вважає,
Покмітив це пан учитель
Тай його питає:

- Котрі три харчі людині
Доконче потрібні?
- Снідання, обід й вечеря
Завжди необхідні!

Т. Дмитренко.

Чарівник Ромко.

Ромко розтяв шнур, а завішений на ньому годинник не впав.

— Хочете, я завішу мій годинник на цьому шнурку, шнурок перетну в половині, а годинник буде висіти, не впаде! — сказав Ромко, коли всі просили його, щоб забавив їх якоюсь штучкою.

І почепив на кінці шнурка годинник, завязав посередині шнурка гудз і так завісив годинник на гачку, що був у стіні.

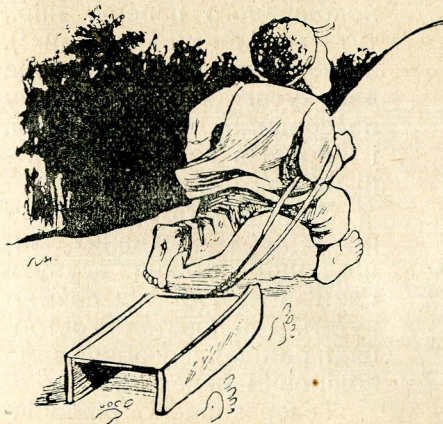
— Ну перетинай! — кликали діти.

А Ромко спокійно перетяв шнурок в місці, де він був звязаний у гудз. Шнурок очевидно не перервався, бо гудз був сильно звязаний.

— Е, то не штука! — закликали діти.

— Не штука, але я слова додержав: шнурок перетяв на двоє, а годинник не впав.

Сільський спортовець.

Наш маленький Іванець

З пестощами не знається,

Вибіг босий на мороз

І на снігу там грається.

Роздобув малих санчат,

На горбок біжить, що духа —

І в долину лиш — шах-мах!

Тільки вітер свище в уха.

Вже Мороз добравсь до ніг,

Шпильочками коле в п'яти —

Іванець тоді побіг

І мерщій утік до хати.

А хоч з холоду приблід,

Крізь віконце приглядався:

Як Мороз на босий слід

Станув, глянув і... сміявся.

Роман Завадович.

Прикраси на ялинку.

Першу прикрасу робимо з картону, колірового паперу та соломки. Насамперед обклеюємо картон із обох боків коліровим папером напр. з одного боку жовтим, з другого синім і сушимо під прасою. Коли висохне — витинаємо з одного паска довгого на 13 см. і широкого на 3 см. три злучені з собою рівнобіжники. Мірити треба так, щоби з одного кінця лишився кусень,

яким можна склеїти їх зі собою. Кождий з них прикрашуємо витинками з різноколірового паперу, нпр., тут «павиними очками»¹⁾. З картону витинаємо ще два кусні (як на рисунку посередині), довгі на 6 см. і широкі в найширому місці на $1\frac{1}{2}$ см.

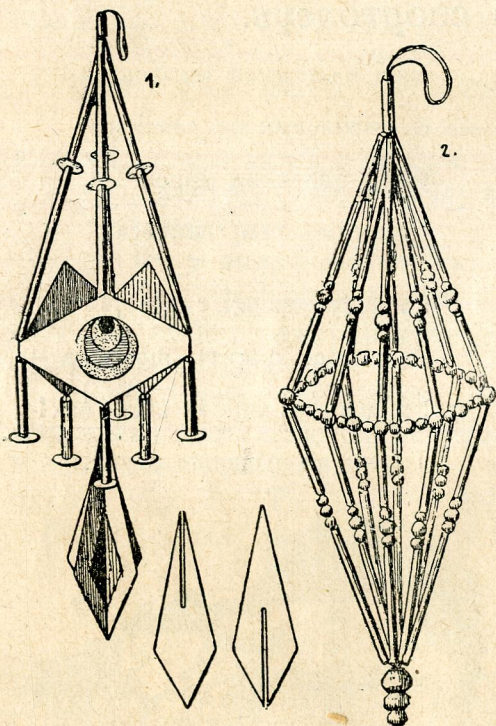
Вони мають вузький виріз із двох противних кінців, щоби можна всунути один в другий під прямим кутом. Так повстане гостриця (піраміда), яку обклеюємо коліровим папером.

Тепер вішаємо рівнобіжники (склеєні так, що бачені згори творять трикутник) на трьох нитках довгих по 8 см. і насилаємо на них соломки, які переділюємо коліровими кружечками. По середині вішаємо гострицю на нитці довгій на 10 см., на яку теж насилаємо соломки.

Треба ще приготувати 6 соломки довгих на 2 см. і завісити їх на нитках довкола рівнобіжників.

До другої прикраси — гостростростовпа — треба тонкого дротика колірових паперців та соломки і барвних кораликів.

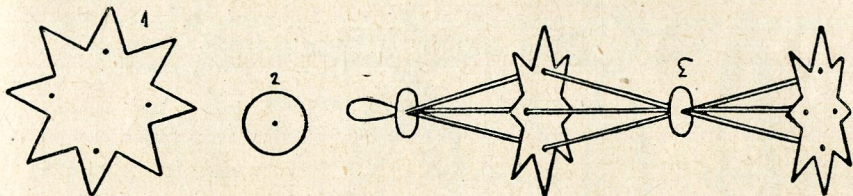
¹⁾ Як робити «павині очка» — погляньте до «Світика» річник XVI. (за 1935., на стр. 158-160).

Дротик згинаємо після нарисованого на папері осьмикутника (кожен кут осьмикутника має $1\frac{1}{2}$ цм. довжини), потім насилаємо на нього коралики в одному, або в кількох красках і скручуємо два кінці дротика й так замикаємо восьмикутник.

Тепер тнемо 16 соломок довгих по 2 цм. і 16 довгих по 5 цм. Прив'язуємо в кожному куті восьмикутника довгу нитку та зв'язуємо її посередині і насилаємо догори та в долину соломки. переділені кораликами. Таких ниток вяжемо 8. Усі нитки зв'язуємо собою вгорі, пересилаємо крізь соломку, а в долині обтяжуємо кораликами, щоб нитки випростувалися.

Ланцюжок, що його бачите побіч, робимо з текстурки, колірових паперів і соломки. З текстурки витинаємо зірки (рис. 1)

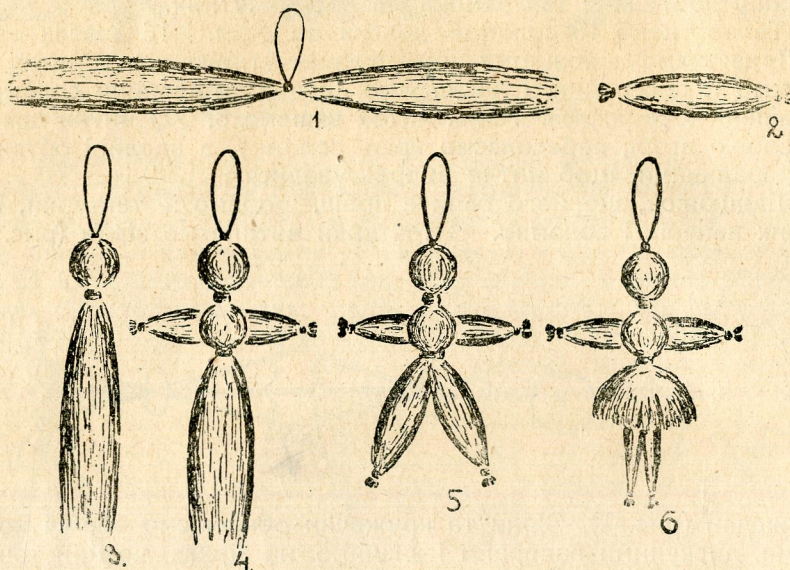

і кружечки (рис. 2). Зірки та кружечки обклеюємо обобіч колірними, лискучими паперами і значимо на зірках чотири точки (як на рис. 4), а на кружечках одну точку посередині. Потім тнемо соломку на рівні кусні до 5 цм. довжини. Тепер приготуємо чотири довгі нитки заповочі (такі довгі, як довгий має бути ланцюжок), насилаємо їх на чотири голки й робимо ланцюжок. З кінців усіх чотирьох ниток робимо вішальце й усі нитки пересилаємо крізь середину малого кружечка. Беремо чотири кусні соломи, насилаємо кождий окремо на нитки заповочі, потім голки вколюємо в чотири точки зірки й насилаємо (як передше) на нитки чотири соломки. Відтак усі нитки пересилаємо крізь середину слідуєчого кружечка й далі так само робимо, як вище сказано. При кінці ланцюжка треба зробити друге вішальце.

Коли не треба вам ланцюжка, то насилить тільки два кружечки та дві зірки, так, як маєте на рис. 3. Тоді робимо вішальце тільки з одного боку й замість ланцюжка маємо дармовис (бовтицю).

З колірної волічки можна теж зробити гарні лялечки на ялинку. Беремо пасмо волічки, перев'язуємо її в середині (рис. ч. 1) теж заповочю, з якої робимо вішальце. Потім обі половині пасма лучимо з собою та зв'язуємо трохи подальше від вішальця й так робимо головку лялечки (рис. ч. 3). Коли хочемо зробити руки, беремо нове пасемце волічки куди тонше від першого та зв'язуємо їх при кінцях (рис. ч. 2). Це будуть руки лялечки (як рис. ч. 4). Беремо знову попереднє пасемце, розділюємо волічку під головою на рівні частини, кладемо там приготовані руки та зв'язуємо низче куснем заповочі. Тепер коли хочемо

зробити лялечку-хлопчика (рис. ч. 5) мусимо знову низче пояса розділити пасмо на дві половини, звязати в значній віддалі від пояса та зробити так хлопчика. Дівчинку робимо трохи інакше.

Вибираємо насамперед, з середини пасма, понизче пояса, трохи волічки й робимо з них дві ніжки та зв'язуємо їх при кінцях, а волічку довкола ніжок рівно підстригаємо й так повстає спідничка (рис. ч. 6). Лялечку найкраще робити в двійку. Одне з вас держить пасмо за вішалъце й за кінці волічки, а друге вяже. Лялечки робіть із ясної волічки (білої, рожевої, голубої, жовтої і т. п.), бо такі найкраще відбивають на зеленому тлі ялинки.

Може кашляти й на дворі.

Кливав Ромка Лесь у студинь:
„Бавитись на двір ходи!“
Ромко: „Кашляю, йти годі!“
Лесь на те: „Нема, біди!“

Вибігай до нас негайно!
На дворі ти чейже теж
Можеш кашляти, забави
Тим спиняти не будеш!“

Вуйко Тонцьо.

ЧИТАЧІ!

пришліть „СВІТИКОВИ“ на ялинку дарунок в виді ЦІЛОРИЧНОЇ ПЕРЕДПЛАТИ!

Загадки.

Складова загадка (2 точки).

Ев, ор, ем, ра, Си, ген, га, я, Ос, ін, за, ля, Ра, ко, тіль, ли, Вол, ин, ке, тур, Ви, рив, льо, дик, та, Даль, хи, ме, ті, ци, Хо, бан, га, фле, ни, лі, ма, я.

З пороскиданих 38 складів зложіть 14 слів, яких початкові букви, читані згори вниз, дадуть назву радісного Свята, на яке всі діти ждуть нетерпляче.

Значіння висказів:

1) Біблійне жіноче ім'я	8) Спортовий прилад
2) Прислівник	9) Домашня птиця
3) Інакше: хуртовина	10) Острів на Середземнім морю
4) Надморський край в Європі	11) Окриття голови на Сході
5) Ріка в Росії	12) Музичний інструмент
6) Столиця Норвегії	13) Місце, де вродився Христос
7) Один з братів Кия	14) Хлопяче ім'я.

Магічні квадрати (1 точка).

(Уложили Ірина і Мирон Збудовські)

- 1) Ін.: підлива
- 2) Дівоче ім'я
- 3) Ріка в Галич.

- 1) Ін.: порядок
- 2) Рід папуги
- 3) Верх дому

- 1) Ін.: невдача
- 2) Тисячліття
- 3) Турец. вожд

Укриті місцевості (2 точки)

(Уложили Л. і Ю. Рихтицькі)

В нижче поданих реченнях вишукайте назви місцевостей:

1) Кожний вірш мусить римуватися.	4) Муха і комар носять заразки тяжких недуг.
2) Ріка Стоход орівноє межі Волині.	5) Слуга чистив самовар шаваром.
3) Бір часом буває дуже страшний.	

Рахункові ломиголовки (4 точки).

1) Ромчик має велику ялинку. Не достає їй до висоти $2\frac{1}{2}$ метра стільки, о скільки є вища від Грицевої ялинки, яка становить $\frac{3}{4}$ висоти Ромчикової ялинки? Обчисліть отже, висоту обох ялинок!

2) Ромчик купив собі у «Народній Торговлі» свічки на ялинку. Наколиб заложив їх до всіх ліхтариків на своїй ялинці, то вистало б йому цих свічок на 2 рази. Наколиб одначе здіймив 4 ліхтарики — то свічок вистало б йому на 3 рази. Кілько мав Ромко свічок, і кілько було на ялинці ліхтариків?

Літературно-числова загадка (5 точок).

*			
	*		
		*	
+			*
	+		
		+	
			+

1) Рік уродин	} Ів. Котляревського.
2) Рік смерті	
3) Рік уродин Е. Гребінки.	
4) Рік уродин А. Метлинського.	
5) Рік уродин	} М. Устияновича.
6) Рік смерті	
7) Рік уродин Гр. Квітки-Основ'яненка.	

В поодинокі рядки вставте відповідні дати, а цифри на місци зірок і хрестиків, читані скісно зліва до права — дадуть рік уродження і смерті одного з членів «Руської Трійці». Назвіть його!

„СВІТ ДИТИНИ“ виходить раз у місяць вобемі 32 сторін друку.

Умови передплати на рік 1936: В краю річно 5 зл.
Для Америки й Канади 1 долар; для Чехословаччини 25 кор.;
для Румунії 150 леїв річно.

Адреса Редакції й Адміністрації: **Львів, ул. Зіморовича 3.**
Контю П. К. О. Львів, ч. 503.330.

ДО ВСІХ ЧИТАЧІВ І ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

З нагоди Празника Різдва Христового витаємо всіх наших Читачів, Передплатників і Прихильників староукраїнським привітом:

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

і пересилаємо слова щирих побажань всякого Добра і Блага.

Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

Залучуємо до цього числа розрахункові перекази (сині блянкети), якими прохаємо надсилати передплату на рік 1936. Дуже прохаємо надсилати по можності цілорічну передплату в квоті 5 зол. — бо це в великій мірі влекшує працю нашої адміністрації, а з другого боку — кожний передплатник має вже »спокій« через цілий рік.

Кому бракують до комплекту XVI-го річника якісь числа — то нехай їх зарекамує найдальше по день 31 січня 1936 — бо відтак ніяких рекламаций не будемо узглядняти.

Хто, з яких небудь причин, не бажає дальше передплачувати »Світа Дитини« — то нехай повідомить нас про це ПИСЬМЕННО поштовою картою, щоб ми могли вчас здержати дальшу висилку.

ЧОРНА ЛИСТА

„ГРОВОКОПАТЕЛІВ“ НАШОГО ВИДАВНИЦТВА.

На тому місці будемо відтепер у кожному числі друкувати назвиська таких осіб, що побрали в нашому видавництві книжки, або залягають з передплатою і помімо кількакратних пригадок, упімнень та прохань з нашого боку — ні словечком не відзиваються на це.

1. п. Методій Трохановський, учитель в Криниці, винен за книжки	50 зл.
2. о. Корнило Куницький, парох у Букачівцях, винен	33 зл.
3. о. Северин Ступницький, парох у Торговиці пільний, за газетку 10 зл., за книжки 41 зл. Разом	51 зл.
4. п. Юра Яремкевич, проф. гімн. Любачів — за книжки	38 зл.
5. п. Степан Олесків у Черткові — за книжки	57 зл.

(Дальший тяг у слідуєчому числі.)

Всю укр. пресу в краю і за кордоном прохаємо переддрукувати цю »сумну табелю« видавничих гараздів і наш крик розпуки потапаючих на океані байдужности цих одиниць »злої волі«. С. О. С.

СВІТ дитини

Наталочка Кочан у Жоліеті (Америка): Листика від Тебе держу в своєму архіві (це така скриньочка — де ховаю листики і світлинки від таких, як Ти, приятельок і приятелів) і його візьму зі собою колись, як прийде мені пора вибиратись у далеку-далеку подорож у засвіти. Постараюся друкувати більше образочків на своїх сторінках, щоб Ти мала що оглядати. Па!

Зоня й Василько Демидчуки в Новім Йорку: Тішить мене незвичайно це, що Вам так припала до вподоби моя «Історія України». Я дуже Вам вдячний за те, що взялися за її переклад на англійську мову і що поодинокими розділами друкуєте її в «Junior America». В той спосіб пізнають нашу історію не лиш Ваші американські товариші, але й ті українські діти, що не знають своєї рідної української мови. Отже хоча мали «багато праці через тую історію» — то ця праця дуже хосенна і вона причиниться для добра нашої будучности. Як скінчите переклад княжої доби — то повідоміть мене про це. Здорові були!

Неля Меренівна в Млинах: Мамуся пише, що Ти, Нелюсю, не маєш «відваги» написати до мене листика! Чому боїшся мене? Я зовсім не страшний — тому покинь свого «боя» і напиши зараз до мене довгезного листа. Я жду нетерпеливо. Оксанку повідоми, що я писав до Тебе і поздорови її від мене.

Петрусь Яницький в Кронбергу (Німеччина): Поздоровляю Тебе, Петрусю, на новім місці, а зглядно на «старім» — бо там давніше Ти пробував. Дякую за Твої побажання. Тішуща, що всі книжечки так подобались Тобі і що їх вже прочитав! Рись, що про нього Ти читав у книжечці — жив може недалеко Кронбергу, а може десь над Реном, а може десь над Дністром, або Дунаєм. Це було дуже давно, може 500 століть тому назад. А тоді не було ще ні міст, ні сіл; ріки не мали теж назв, не було школи і географії тоді ніхто ще не вчився. Поздорови Мамцю і Татуся від мене! Гарзд!

Галюся Піндичук у Луцьку: Історія про «Мінуса» дуже гарненька. Надрукую її в найблищому числі, але вперед мусить до неї скомпонувати кілька образочків «Світиків» ілюстратор. Пришли знова щось таке веселе і гарне!

СУМНА ВІСТКА.

Дня 20. грудня 1935 р. померла у Теревовлі бл. п. Ольга Забара — довголітня читачка і передплатниця «Світика». Ділимося цею сумною вісткою з усіми нашими читачами, а опечаленим Родичам пересилаємо слова щирого співчуття в їхньому важкому горю по страті незабутньої Олюсі, яку пращаємо в останнє жалібним: «ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ».

Найбільш
удосконалені

американські машини
до писання

марки

„ROYAL“

Має постійно
на складі

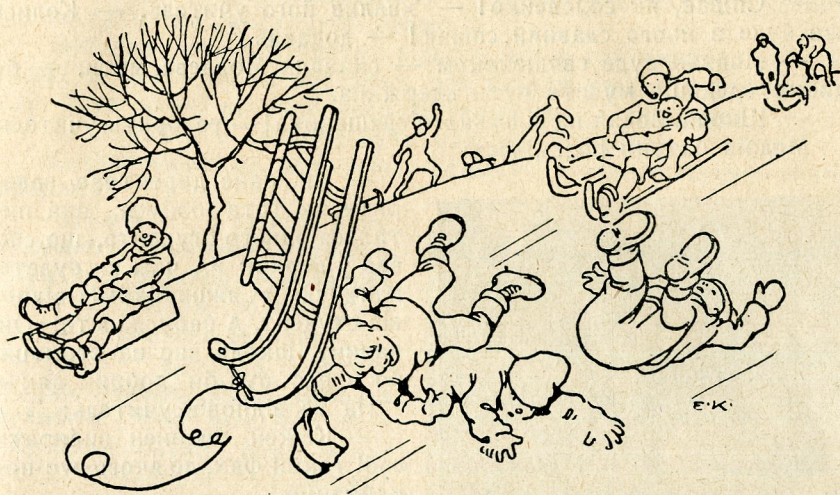
Станіслав Добжанський

Львів, ул. Косцюшка 6.

Телефон: 215-27.

Власні варстати
репараційні.

Зимові радощі.

Чути галас, чути крики,
Дзвонять десь дзвіночки,
Зароїлись діворою
Горби і горбочки.

Там один собі хлопчина,
Тут ціла громадка,
Їдуть, їдуть, вітер віє,
А доріжка гладка.

Тут санки нові зі склепу,
Там малі грэнджולי,
Їдуть гладко надолину
Бистро — не поволи.

А сли хтось з санок упаде
Як наділ доходить —
То не плаче, а сміється,
Бо це їм не шкодить!

Олег Підгірський.

Співак з Божої ласки.

Вже від перших років життя малого Модзя говорили його родичі заєдно:

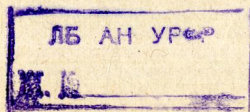
— Наш Модзьо мусить бути священиком!

А Модзьо бігав собі веселий та щасливий по горбах і левадах лемківського села, слухав співу птичок, шуму бистрих струмочків, шелесту листя дерев, свисту верховинського вітру. Бавився з білявими лемківськими дітьми і живо прислухався їх співанкам. А вже найбільше любив слухати співу в церкві, як його батько відправляв у неділі та свята співану Службу Божу.

Вже Модзьови скінчилося шість років.

Раз каже батько:

— Треба би нашого Модзя дати в школу!

І повела його мати в сільську школу. Добре вчився Модзьо, однак найлюбішою була для нього година співу.

— Співає, як соловейко! — хвалив його учитель. — Колись може буде з нього славний співак! — додавав.

— Модзьо буде священиком — сказала Модзева мати, — бо родинна традиція мусить бути вдержана.

— Шкода Модзя на сільського священика! — говорить учитель. Модзів батько розсміявся:

Портрет Модеста Менцінського з року 1928, як був у Львові.

— Ви, пане директоре, говорите як тота бабуса, яка питалася одного студента, що співав у церкві: »А чим ви будете, паничу?« »Священиком!« відповів студент. А бабуса на те: »Ой, паничу, шкода вас на єгомоця, бо з вас був би добрий дяк!«

На те відповів учитель:

— Кожен повинен вибирати собі такий фаш, до якого чує покликання.

Тут відізвалася їмосць:

— Я ніколи не згодилася б на те, щоб мій син був комедіянт, щоб співав по театрах та волочився від міста до міста, як наші бідні актори.

Учитель на це не відповів нічого, розпрощався й пішов. Але малому Модзьові добре вбилися в тямку його слова: »Кожен повинен вибирати собі такий фаш, до якого чує покликання!« і думав: »Я найрадше був би співаком!«

Минуло кілька літ. Модзя дали родичі до гімназії в Перемишлі. Тут також звернули всі увагу на його чудовий голос. Учитель співу теж говорив нераз:

— Ти, Менцінський, повинен по скінченні гімназії поїхати за границю на науку співу. З тебе вийшов би славний співак.

А він відповідав сумно:

— Мої родичі хочуть, щоб я був священиком — то не можу йти проти їх волі. Піду до Семинара Духовного й буду священиком.

— Шкода! — сказав учитель. — У тебе гарний теноровий голос. Це великий і цінний дар від Бога.

Ті слова пригадали Модзьові слова вчителя з його родинного села: »Кожен повинен вибирати фаш, до якого чує покликання«.

І Модзьо по таких думках був сумний, бо не чув у собі покликання до стану духовного.

— Я повинен бути співаком! — думав заєдно. — Та дарма, мусить бути так, як хочуть родичі.

Небаром ще один талант відкрив він у собі: акторський. Виступав в аматорських виставах, що давали учні перемиської гімназії, й усі видці хвалили його за гарну гру. І він думав:

— Значить я повинен бути оперовим співаком.

Скічив гімназію, здав іспит зрілости. І станув він мов на роздоріжжі:

— Куди йти? З одного боку зве мене покликання: бути співаком, а з другого — воля родичів: не ломати родової традиції — стати священиком.

І пішов у Духовну Семинарію до Львова. Воля батьків перемогла його молодечі мрії.

Пройшло чотири роки в Духовній Семинарії. Тут Модест Менцінський уже рішучо переконався, що в нього нема покликання до духовного стану.

— Ні, хай що хоче буде, піду вчитися на співака! І батько й мати не схочуть чей, щоб я все життя чувся нещасливий.

І дома заявив рішуче, що не висвятиться на священика, а поїде за границю на науку співу.

Батько тепер не противився, бо пізнав, що син справді тільки до співу відчуває замилювання. Дав свою згоду, але мати в плач:

— Ой, Модзю, та що ти робиш! Будеш усе життя так бідувати, як актори нашого театру, що тиняються від міста до міста...

Та тут уже батько заспокоював її:

— Цього вже не бійся. Він може стати оперовим співаком за границею й не потребуватиме товктися з театром, як наш Біберович, Гриневецький чи інші наші актори.

І поїхав Модест за границю. У Німеччині в Франкфурті над Меном учився чотири роки. І тепер почалася його слава. Став виступати в операх (співаних драмах) спершу в Німеччині, а потім і в інших краях. Скрізь хвалили його чудовий спів і його великий акторський талант.

І стали запрошувати його столичні театри в Європі. Спершу був він співаком опери в Кельні, а відтак запрошено його до королівської опери в Стокгольмі.

Модест Менцінський як Елезаар
в опері «Жидівка».

Поїхав Менцінський у Швецію. В Стокгольмі було якесь державне свято. Увесь Стокгольм був прибраний рясно державними жовто-блакитними прапорами.

Забилося серце в Модеста:

— Тут лишуся, жовто-блакитні прапори! Вони нагадуватимуть мені мій рідний край. І лишився там. Виїздив тільки на гостинні виступи до інших країв. Приїздив не раз і до Львова.

І широко й далеко лунала слава великого співака-українця з Галичини. А разом і з нею теж і слава української пісні, бо Модест Менцінський часто на концертах співав і українських пісень. І скрізь сміливо говорив: »Я українець, син народу, що має великий скарб: найкращі пісні!«

Аж замовк його спів, замовк назавжди — Модест Менцінський помер 12 грудня 1935 в Стокгольмі.

Співак помер, та не вмерла його славна пам'ять, що житиме довгі віки в серцях українського народу.

У Стокгольмі співав також довший час ще перед Менцінським другий славний наш співак Олександр Мишуга.

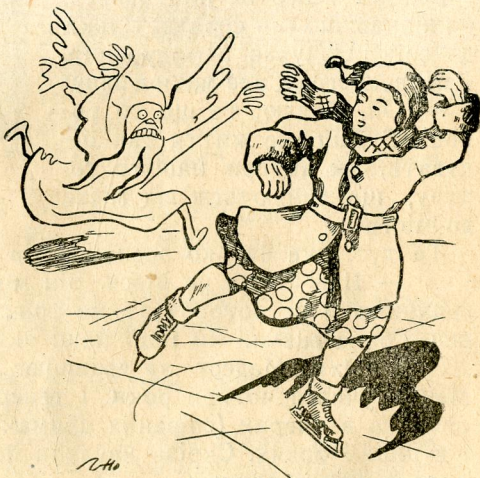
Антін Лотоцький.

Леся на совгах.

Гей, за місто, за село,
Там, де річка гей би вуж,

І бурлить горяча кров
Від захоплення й утіх,
Леся в radoщах, немов
То не Леся, а сам сміх.

Лід блищить неначе скло —
Гей, на совги — нуж, а нуж!

Кличе-кличе сива даль,
Шлях ледяний так манить!
Де мій одяг? Де мій шаль?
Леся вдіта в одну мить.

Легко так, свобідно так
Нестись-плисти все вперед

Мов не Леся то, а птах,
Мов не совганка, а лет.

Глянув Вихор, здивувався,
Зняли заздрощі його:
„Хто то швидко так помчав,
Звідкіля, куди, чого?“

І схопився — і біжить
Навперейми з усіх сил:
„Гей, постій!“ реве-шумить
І здіймає сніжний пил.

Морозенко перебіг,
Щипнув пальцем у лице,
Та на диво — почув сміх,
Сів і думає: хто це?

Але в Лесі час — то гріш, І скоріш, усе скоріш
Десь дзвіночки: дзень та дзінь, Лине-лине в далечінь.

Роман Завадович.

Е. Андрущенко

Виправа до Америки.

Комедійка в 2. діях.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Петрусь, гімназист І класи; Нуся і Таня, його сестри; Ромко, Петрусів товариш; Волоцюга.

ПЕРША ДІЯ.

Дитяча кімната. Стіл, крісла. Петрусь сидить спертий на столі та посвистує, Таня сидить теж із книжкою.

ЯВА 1.

Петрусь і Таня.

Таня: (*читає*) »В самому серці Америки, більше як на тисячу миль від усіх морів, лежить безмежна рівнина. Зо шпиля однієї з гір, Сієра Блянка, видно панораму, що представляє собою громаду верховин, які тягнуться аж до побережа Ледового Океану. Також суматоха верховинських кряжів, які сплітаються зі собою і творять велитенські вузли, що простягаються ген далеко на південь. Коли глянемо на захід...

Петрусь: Таню, що ти робиш?

Таня: Танцюю!

Петрусь: Зівсім недотепно!

Таня: А завдавати такі питання — це просто глупість! Бачиш чейже, що я вчуся!

Петрусь: Ну, а вчитися два тижні перед початком науки — це по твоєму розумно? Ха, ха!

Таня: Не перешкаджай мені, будь ласка!

Петрусь: (*передражнюється*) Не перешкаджай! Що лиш тільки вчора розпустили на великі ферії, а вона вже сьогодні бере за книжку! Ось і буду тобі перешкаджати... Навмисне! (*Встає*).

Таня: Ах, лиши мене в спокою!

Петрусь: (*злісно*) Куйонка! Ковалиха! Бляхарка!

Таня: (*читає даліше*) »Коли поглянемо на захід, бачимо ті самі гори, та вони вже чергуються з великими верхами. А на схід не тільки нема ніоднієї гори...«

Петрусь: Таню!

Таня: Чого тобі треба?

Петрусь: Де татко?

Таня: Не знаю!

Петрусь: А мамця?

Таня: В кухні!

Петрусь: Мерсі »мармузель«! (*Сідає*).

Таня: (*читає*) »А на схід не тільки нема ніоднієї гори, а навіть невеличких горбів на всьому велитенському просторі, наскільки можуть захопити очі. Ця рівнина, цей безкрай степ, це саме й є Велика Прерія Америки.

Петрусь: (*зривається*) Таню!

Таня: (*опускає книжку на коліна*) Тьфу! Як злякав мене! То раз капосний!

Петрусь: Таню, тікаймо в Америку!

Таня: Іди геть!

Петрусь: Стрівай, Таню, не сердься! Слухай, що тобі скажу...

Таня: Відчепися, будь ласка! Не перепиняй!

Петрусь: Я говорю поважніше, як ти думаєш.

Таня: Ти здоров?

Петрусь: Бачу, що з бабами годі говорити про такі справи.

Таня: Коли будеш мені перешкаджати, то скажу мамі.

Петрусь: (*покривляється*) Скажу мамі, скажу мамі! Вам дівчатам, тільки роботи, що жалуватися (*Довга мовчанка*). Слухай, Таню, ти чула щось про людей, що виїхали в Новий Світ бідняками, а вернулися відтіля міліонерами?

Таня: Ну, досить, Петрусю, я мушу вчитися. (*читає*) »Ця велитенська рівнина, цей безмежний степ це саме й є Велика Прерія Америки...«

Петрусь: У тебе гидка вдача! (*Мовчанка. Таня листкує книжку, Петрусь ходить по кімнаті схвильований*) Таню, а скажи, що ти хотілаб мати?

Таня: Себто як?

Петрусь: Ну, що тобі найбільше подобається? Наприклад: зброя, літак, арабський кінь.

Таня: Навіщо ж мені арабського коня?

Петрусь: Ну, то якісь самоцьвіти, сукні...

Таня: *(мрійливо)* Гм... Я хотілаб... Я бажалаб мати синю шовкову... або ні, рожеву суконку з такими закладочками. Рожеві пантофельки... І потім — торбинку... тільки конечно таку, як у тети Ніни, зі срібною спряжкою...

Петрусь: Так? Ну, то я скажу тобі, що ти можеш мати десять тисяч пантофельків і мільон, ні, сто мільонів торбинок. Все, що забажаєш, можеш мати!

Таня: Що ти говориш, що з тобою, Петрусю?

Петрусь: Я тобі скажу в тайні, Таню... *(Зачиняє двері)* Ми з Ромком Кудрецьким уже давно рішили тікати. Йому грозить двійка з німецького, до мене присікається професор латини, так що ми нічого не тратимо. За пів години, а може й зараз прийде він до мене на останню нараду. Ми уложимо собі плян подорожі й тоді — в дорогу. Ми вже все приготували — лишаться тільки виконати постанову. Коли хочеш, приставай до нас... Ти завідуватимеш нашим господарством, будеш варити страви, шити мокасіни...

Таня: А щож це таке — мокасіни?

Петрусь: Це по індіянськи значить: папучі... Так, щодень ми з Ромком полюватимемо на бізонів, а в свята разом із тобою забавлятися в преріях... Чудове будемо мати життя!

Таня: Кинь ти, Петрусю, ці вигадки!

Петрусь: Стривай, стривай... Вислухай до кінця. Коли ми заробимо трохи грошей ловами, виберемося в Каліфорнію до копалень золота. Ти знаєш, що це значить копальня золота?

(За сценою чути голос: »Таню, що ти робиш? Ходи до кухні).

ЯВА 2.

Ті самі та Нуся.

Нуся: *(Вбігає з засуканими рукавами, вмазаними мукою)* Таню, Таню! Ходи нам помагати! Коли б ти знала, який гарний струдель буде.

Петрусь: Ах, не перепиняй нам, Нусю! Ми маємо важну розмову — а ти приходиш зо своїм дурним струдлем.

Нуся: Глядіть, який із нього працівник! *(Чути дзвінок)*

Петрусь: Ось Ромко вже прийшов... Рішайся, Таню, скоро!

Таня: А я ось татові скажу... Татко покажуть тобі де є копальні золота... *(показує рукою на задню частъ тіла)*

Петрусь: Капосна!... Я думав, що маю справу з чесною людиною, а ти... хочеш зрадити мої пляни.

Нуся: *(бере Таню за рамя)* Ходи чистити мігдали і перебирати розинки.

Петрусь: Я жартував... Нікуди ми не збираємося... Ромко прийшов до мене вчитися. Ми вироблятимемо спільно математичні задачі.

ЯВА 3.

Ті самі й Ромко.

Таня: На два тижні перед наукою? Ха-ха! Чи знаєш, Нусю, що Петрик з Ромком збираються тікати в Америку. *(до Ромка)*

А, вітайте, пане американець!

Ромко: Вітайте... *(Тихо до Петруся)* Петрусю, ти сказав?

Петрусь: Нікуди ми не збираємося... Ходім, Ромку, робити задачі!

Ромко: Які задачі?

Петрусь: *(штовхає його)* Таж ми маємо разом учитися.

Ромко: А так, так! Я вже призабув про це! Ходім, ходім.

Петрусь: Дівчата забирайтесь! *(Показує на двері)* Не перешкаджайте нам!

Нуся: Ах, як гостро!

Таня: Ходім, Нусечко! Не станемо їм перешкаджати в полюванні на бізони... чи пак — виробляти задачі...

Нуся: Щасливої дороги, панове американці. *(Обидві відходять).*

ЯВА 4.

Ті самі крім Тані й Нусі.

Петрусь: Осоружні кози. *(Показує їм язик)* Тільки звяжися з ними, то певно пропадеш! *(Лізе під ліжко).*

Ромко: Ти куди?

Петрусь: *(під ліжком)* Пострівай! *(Відсуває скриньки, коробки й чевреки та вилазить із великим звитком).* Я вмисне понаставляв ці скриньки, щоб ніхто не бачив *(Показує звиток).* Ось це нам на дорогу!

Ромко: Що це?

Петрусь: Шинка... Пів шинки. Я хотів узяти цілу, та боявся, що мама завважають та й важко буде нести, бож ми спершу підемо пішки.

Ромко: *(нюхає шинку)* Таж вона сира!

Петрусь: Ну, то що! Зате вуджена. Індіяни їдять зовсім сире кінське мясо — й ніщо їм не шкодить. Ну, а тепер до діла! Поможи зняти мапу! *(Знимають зо стіни мапу Європи, кладуть її на помості й сідають теж на землі).* Ми можемо пускатися в дорогу в таких напрямках: іти або Гдині, або до Гданська, або через Ромунію й Болгарію до Варни й там сісти на корабель. Але в Гдині, чи в Гданську, або в Ромунії можуть нас легко зловити. Тому найкраще нам перейти Карпати та в Чехословаччину, а з Чехословаччини до Австрії, а з Австрії до Югославії.

Ромко: То вже краще до Італії й там сісти на корабель в Трієсті.

Петрусь: Бійся Бога таж там тепер війна.

Ромко: Ну, то що?

Петрусь: Що?! Нас легко моглиб увязнити, або й покарати!

Ромко: Ну, то вже переборщуеш. За що нас можуть увязнити?

Петрусь: Хіба не знаєш, що то значить війна? Нас легко могли б узнати за воєнних шпигунів!

Ромко: Так, це правда!

Петрусь: Отже лишається нам Югославія. Ми там можемо сісти на корабель у якому небудь югославянському порті. А там уже кораблем то вже дурниця!

Ромко: Ну, добре, то їдьмо так. Але як ми зайдемо до Югославії? То далеко й тільки держав переходити, подумай: Галичина, Чехословаччина, Австрія, Югославія. Десь на границі легко нас придержать.

Петрусь: Дурнів придержать, а мудрих ні! Ми все будемо йти лісом, та лісом.

Ромко: Або то всюди є ліси?!

Петрусь: Ну, де їх нема, то дарма; будеме йти полями та селами. По селах люди скрізь добрі, дадуть страву та й грошей не візьмуть, треба тільки вміти промовити їм до серця. Отже ми перейдемо через нашу ріку, а потім через оболоня і поза село.

Ромко: Слухай, а чого нам аж так колувати, таж дорогою коротше.

Петрусь: Правда, що коротше. Я вже про те думав... Та, бачиш... коли перейдемо Perez ріку, то минемо цей лісок невподалік від моста.

Ромко: Який лісок?

Петрусь: Ну, цей, що в ньому в осени вбили пастуха.

Ромко: Ах!

Петрусь: Так, мусіли б ми переходити цим ліском, коли б пішли дорогою.

Ромко: Ти що, боїшся?

Петрусь: Хто тобі це сказав! Я зовсім не боюся! Таки ні крихіточки не боюся! А щоб ти вдруге не говорив таких дурниць — підемо цим ліском... Умисне підемо ліском.

Ромко: Слухай, Петрусю... Я також ні крихіточки не боюся... Однак я думаю, там може бути... болото?

Петрусь: Що? Сам злякався?

Ромко: Хто? я? Та ж я навіть не згодився б іти інакше, як ліском...

Петрусь: Добре, підемо ліском... підемо... Та коли нас там поліція зловить, яка тамтуди ходить, то я за це не відповідаю. Щож ти так дивишся на мене?

Ромко: І не думаю!

Петрусь: Ти може думаєш, що я боюся йти лісом?

Ромко: Ніколи в світі! Я певний, що ми обидва з тобою не боїмося нічого! Чиж нам не все одно, чи йти ліском, чи через ріку! Переїдемо човном і кінець! Тільки знаєш, що я хотів тобі сказати? Без грошей нам трудно буде подорожувати! Я, правда, прибирав собі золотого та сімдесят грошів, та воно таки мало, Петрусю?

Петрусь: Не тривожся, сховай їх на чорну годину. *(Виймає гаманець)* Ось бачиш? Десять золотих! Татко дали мені їх на атлас... Зрештою, давай я схочу й твої — каса мусить бути спільна!

Ромко: Знаменито!

Петрусь: Тавже вже час збиратися в дорогу. Зброя в тебе є?

Ромко: Є ніж... складаний, фінський.

Петрусь: І в мене є... Зодягайся. Щож нам узяти з собою? Мапу треба взяти конечно. Географію також... Ось компас.

Ромко: А може гльобус візьмемо?

Петрусь: Добре, візьмемо теж і гльоб. Багато набирати не можна — важко буде йти. Атляс теж треба взяти — річі все конечні. Таткову палицю візьму на всякий випадок, бо в дорозі може придатися.

ЯВА 5.

Ті самі й Нуся.

Нуся: *(за сценою)* Де краски? Хто взяв краски! *(Вбігає в кімнату)* Боже, та деж краски ділися? А ви куди?

Петрусь: *(до себе)* Ось в саму пору приїзла... *(до Нусі)* Чого ти кричиш? Чого тобі треба?

Нуся: Краски, краски! Писанки маємо писати. Мамця вчора купили, поклали на креденс, а сьогодні вже їх там нема...

Петрусь: Все це дурниці, Нусю...

Нуся: Як то »дурниці«? А чим писатимемо писанки?

Петрусь: Ах, я зовсім не про те... Коли що почуєте про нас — не дивуйтеся й не тривожтеся...

Нуся. Петрусю, Петрику, що таке сталося? Не лякай мене, ради Бога...

Петрусь: Ну, нам ніколи... Можеш узяти собі мій новий каламар і синій олівець. *(Витирає крадькома сльозу і потягає носом)* Я тобі їх... дарую...

Нуся: Та кудиш ви йдете? Чого це ви стільки набрали до наплечника?

Петрик: Ми йдемо до Влодка Сокальського... Не йди в передпокій — там холодно...

Нуся: А! Знаю! Ви знову, певно йдете їздити човном. А може в Америку поїдете? Гляди, бо скажу мамці! *(Відходить)*

Ромко: Петрусю...

Петрусь: Ну?

Ромко: А може краще лишімся... писанки писати?

Петрусь: *(гнівно)* Баба з тебе! Бери наплечник. Ідемо!

(Заслона)

ВСІ РОДИЧІ говорять заєдно:

„ДІТИ — НАША БУДУЧНІСТЬ“, але не всі знають це: що треба ДІТЯМ цю БУДУЧНІСТЬ забезпечити — асекуруючись спеціально в одинокім укр. Товаристві „КАРПАТІЯ“, Львів, Ринок 39.

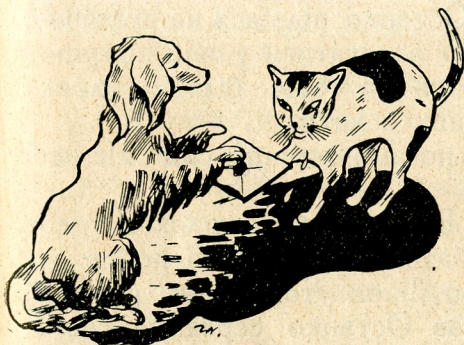
Як Кіт-Мурличко сватав Мишку-молодичку.

(Байка).

Раз в неділю у мясниці,
Як ковбас цілі полиці,
Повні стоси солонини...
Кіт захлистує від слини —

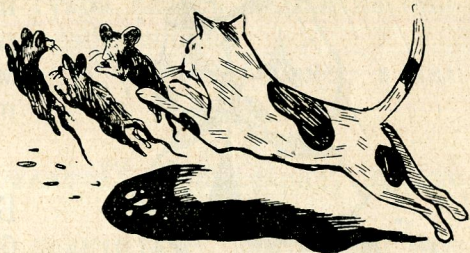

Бо зачинена спіжарка,
А ключі тримає Дарка...
Гине котик наш зі злости.
Чейже в нас тепер не пости?
Але й помудріли мишки —
Вмить хапають хліба кришки
І давай тікати в нору —
Кіт безрадний, без гумору,
Лапкою підпер голівку,
Спустив хвостик на долівку
Й думку думає — гадає...
Кіт хитрун — вже спосіб знає...
Кличе Бурка на розмову,

Дає лист й печать бронзову,
Каже його мишкам нести
Й відповідь назад принести.
— Миші післанця прийняли,
Лист важний мерщій розтяли
І давай його читати:

»Мишки любі й Мишенята!
Хоч між нами все незгоди
Тягнуться, як в давні годи...
Помиритисяж нам спільно,
Не вести життя свавільно,
Треба вже нам подружитися,
Хочу нині оженився!
Хай найкраща мишка з роду
(Я вражливий є на вроду)
Мені буде за дружину!
В гості прошу всю родину!...«
— Мишки лист цей прочитали—
Раді радили — думали...
Відписали лиш два слова:
»Молодиченька готова...«
За несповна щось годину
Миші лізуть на гостину,

Попереду молодича —
Мишка красна, повнолиця —
А за нею в хороводі
Дружки вбрані в першій моді,
Старости, та ще й музики...
Інших гостей тьми великі.
В kota фрак, та ще й лякери,
Просить гостей до вечері,
Молодицю запрашає...
Гостеньки у круг саджає...
В тім — о Боже! кіт зірвався,
З всієї сили розігнався,
Вхопив молоду і дружбу —
Потім сваху і всю службу,
Дружку — не втікли й старости...
Залишилися з всіх кости...
Хто лиш жив, втікав, що змоги.
Кіт хитрун — підперши ноги —
Дивувався сам чимало,
Що мишок загриз так мало...
Іванна Трешневська.

Остапкова пригода.

В селі було повно москалів. Вони стояли по всіх хатах, а на подвір'ях стояли їх вози з кіньми. Село виглядало наче обоз. Москалі в своїх балачках перехвалювалися, що всіх „хахлів“ вивішають, бо вони, мовляв, зрадники.

Малий Остапко з переляком поглядав на них. Він знав, що в сусіднім селі переховується від москалів його батько. Знав, що його тато страх не любить москалів і завжди говорить, що вони зайди й грабіжники та дивляться на український нарід вовчим зором.

— Вони можуть повісити мого татка, коли довідаються, що він їх не любить — думав собі Остапко.

По кількох днях він постановив відвідати батька та переповісти йому те, що чув від москалів та порадити, щоб не показувався їм на очі.

Раннім ранком, ледве почало благословлятися на світ Божий, задумав Остапко вибратися до батька. Москалі спали в хаті на долівці покомом. Спала ще й мати на печі. Остапко підвівся на припічку,

зійшов на долівку й почав тихо зодягатись у свій козушок та в дрантиві чобітки. Насунув на свою біляву головку стару, батькову шапку і вийшов з хати.

На дворі був мороз. Під ногами скрипів сніг. На небі блимали ще де-не-де зірки.

Остапко вийшов за село. Він знав, яким шляхом треба йому йти, щоб дістатися до батька. Хоч мороз добре дошкуляв йому, але він бадьоро йшов уторованим шляхом. Мов маленька комаха виглядав Остапко серед мертвого, білого поля. Він тішився заздальгид, що побачить свого тата та що може послужитися йому своєю доброю порадю. Він любив свого батечка, бо хтож, як не він, його татко, йому найрідніший на весь світ?

Час минав, а він усе йшов та йшов наперед себе.

Почував у ногах зашпори від морозу. Гостроколючий біль відчував також у пальцях своїх малих рученят. Йому почало збиратися на плач. А сусіднє село, якби навмисне, не виринали з мертво-білого сніжного моря. Зрештою ноги в Остапка задеревіли від морозу й відмовляли вже послуху. Тоді він спробував бігти, але це йому не багато допомогло. Його перемагала втома й він сів припочити.

— Ах, якби скорше дістатись до татка — вертіла в його мозку думка. Повіки на очах примкнулись з перетоми і йому привиділися москалі, а там... з'явився і його тато. Москалі вхопили татка й потягли його вішати.

— Ти хахол і за це ми тебе повісимо! — кричали вони до нього...

Коли Остапко розплющив очі, то побачив біля себе незнайомих людей.

Якийсь старий дідусь та стара бабуса сиділи на припічку й нишком розмовляли проміж собою.

Він якусь хвилю дивився на них здивовано, а далі промовив:

— Хто ви?

— Ов! А ти вже пробудився? Слава Богу, що ти живий!

— Та хто ви, що тут сидите? — вдруге запитав Остапко.

— Ти, хлопче, мабуть, думаєш собі, що ти в себе вдома?

— А деж я?

— Го-го! Ти не знаєш, що ти в чужих людей.

Він нараз пригадав собі, куди й пощо сьогодні йшов.

— Чий ти, хлопче? — поспитала бабуса.

— Я — Остапко Олексів...

— З якого ти села?

— З Перебродів.

— Кудиж ти йшов, що трохи не замерз у полі?

— Я йшов до тата. Він сховався перед москалями в селі Колодянці... Я хотів татові розповісти, що москалі дуже лихі на наших людей і щоб він не показувався їм на очі, бо вони його повісять.

— Ти саме й є в нашій Колодянці. Мав ти, козаче, замерзнути та нагодився добрий чоловік на той час, коли ти вже спав серед поля. Він забрав тебе на свої сани й

привіз до нас. Ну, та йди тепер та шукай свого тата, коли знаєш, де він переховується.

За чверть години Остапко був уже з батьком. Переповідав йому балачки москалів. Розповів і про те, що трохи

не замерз у полі та що його забрав якийсь добрий чоловік на свої сани та привіз до якогось дідуся й бабусі, що живуть на краю села.

Тато слухав зворушений Остапкових слів, а відтак пригорнув його до себе і ніжно пестив.

— Чи це правда, що москалі говорять? — питає Остапко.

— Чи правда, чи ні, але ти, синку, не бійся! Мене вони не дістануть, бо закороткі на це в них руки. І не хахли ми, як це вони говорять, а українці! — відповів тато.

Остапко споважнів і по короткій надумі промовив:

— Паскудні люди ці москалі! Я їх геть вигнав би з нашого села.

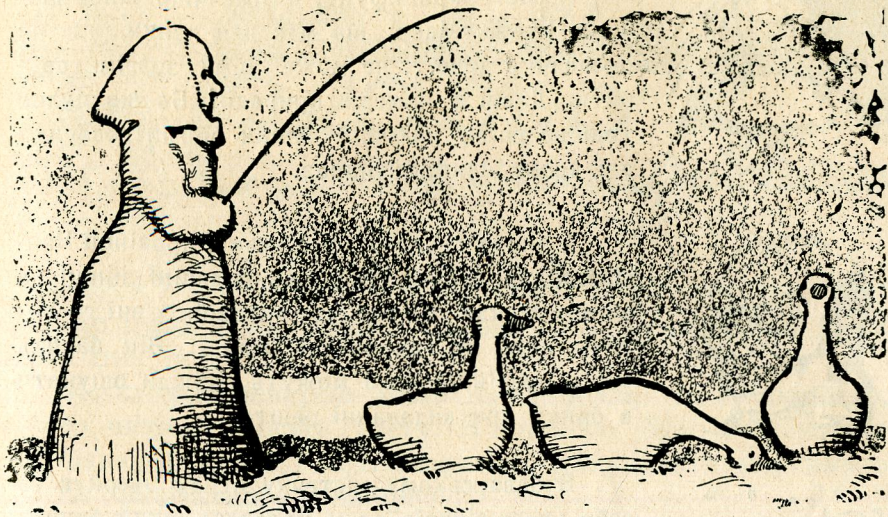
— Їх треба, сину, вигнати не лише з нашого села, але з цілої України, бо вони наші найбільші вороги і кати нашого народу.

Іван Яремський.

Хліб ізперед 4 тисяч літ.

В музею в Ембестон в Англії є кусень хліба, що має вже 700 літ. Та це ще не найстарший хліб. При відкопуванні руїн города Нініви в Асирії найшли хліб спечений тому 2500 літ. Хліб цей має вигляд коржа (паляниці). Вчений археолог найшов його враз із іншими жертвами на гробі асирійського вояка. При відкопуванні Помпеїв найшли піч із добре збереженими бохонцями хліба. Однак найстарший хліб найшли тому 31 літ (в 1905) при відкопуванні гробівця одного з єгипетських фараонів. Цей хліб має вже 4000 літ.

Снігова гусійка.

Раз, як сніг пухкий упав,
Ромко взяв Марійку
Й виставили при дорозі
Снігову гусійку.

Пасе снігова гусійка,
Білі, сніжні гуси...
Така гарна — хто іде,
Пристанути мусить.

І стоятиме гусійка,
Аж сонце пригріє —
Хто з вас, діти, щось таке
Зробити зуміє?

Вуйко Только.

Книжки величини поштового значка.

Це не нові книжки. Ще в половині минулого століття було на виставі в Парижі «Святе Письмо» видане дуже розкішно, але формат книжки був завбільшки поштового значка. Побачив цю книжку на париській виставі 1855 директор російських державних видавництв Патерів-Райхель і рішив доказати, що й російська друкарня зможе виконати щось таке. І видав байки Крилова (славного російського байкаря) книжечкою такої самої величини. Вона не більша від поштового значка й не грубша від звичайного картону. На 86 сторінках є 25 байок. Окладинка в кількох красках, а перед заголовною сторінкою є портрет Крилова. Однак вийшла вона тільки в кількох примірниках і тепер вона «білий крук», себто велика рідкість. Що правда читати таку книжку не дуже вигідно.

Дивогляди.

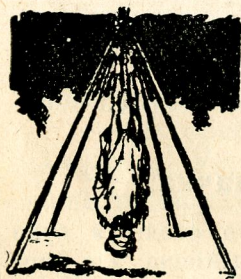
У місті Франкфурті в Німеччині живе дівчина Грета Маєр, що має два язика, але на превелике диво... не може ними зовсім говорити. Дивні є химери природи! Бо що булоб тоді на світі, наколиб жінки могли говорити аж двома язиками нараз.

А знова губернатор хінської провінції Чансі, мандарин Лі-ю-чунг, має подвійні зіниці на очних галках. І хоча має «подвійні» очі то видить ними не так як усі люди... Він бачить усе... подвійно. Його можуть завжди ошукати в банку при видаванні решти.

В баварському містечку Асплах звернув на себе увагу лікарів один молодець, який бачить в білий день звізди на небозводі. Навпаки в ночі — не видить він нічого. Причину цього дивного зануку зору пояснюють тим, що цей молодець хорував на солітера. Він бувби добрий на розвідчика для італійців тепер в Абісинії.

В Індіях живе один такий факір (богомалець), який приманює до себе найбільше відвідувачів, що подорожують по тім краю. Цей факір цілими днями висить завішений долілиць на 4 жердках. Сустави в нього такі рухомі, що його тіло дасться скрутити в одну масу. Цей факір човорить завжди: «Треба усмирювати тіло, щоб заробити на життя»...

Всіх не знає.

— Чи знаєш ти, Івасику,
Населення Львова? —
Питається пан учитель
Івася Підкови.

— Всіх, на жаль, таки не знаю,
Бо часу не стало —
У Львові ми всього лише
Місяць проживали!

Т. Дмитренко.

Ширіть книжку між сільською дітворою, бо вона немає змоги сама дізнатися про існуючі дитячі книжки!

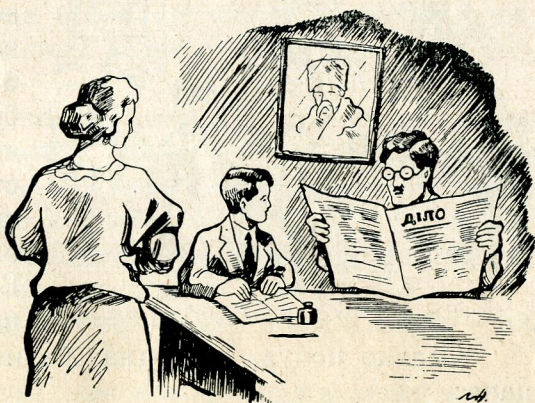
2. Перший виїзд зі Львова.

Це було торік літом. Славко був у четвертій класі всесюдної школи.

Якось раз вечором мама шила щось, чи направляла, а тато читав голосно газету. В новинках було подане, що цих вакацій діти до чотирнацятого року життя могли їздити безплатно залізницею.

Славко писав при столі українську задачу, однак коли почув цю новинку, відложив перо та слухав уважно, що татко читає. Мама завважала це, — тому всміхнулась і сказала:

— О, це для нашого Славка підходить! Він уже давно мріє про мандрівку по Галичині.

Славко, як це почув, став просити батька:

— „Тату, таточку, я поїду, це-ж прецінь задурно!

— Не зовсім то за дурно, бо мусить бути опікун і він мусить купити собі білет. А що опікун може взяти найбільше четверо дітей, то всеж таки білет коштує п'яту частину за одну дитину.

— Ну, так татку! — відповів Славко по короткій надумі — але, коли я піду на стацію й попрошу когось, що вже їде, щоб був моїм опікуном, то для мене буде тоді задурно...

Татко й мамця розсміялися, а потім татко сказав:

— Бачу, що вмієш думати, хлопче! Тільки тоді ти мусиш їхати туди, куди їде ця особа, що тебе візьме під свою опіку а не туди, куди ти бажав би.

— Татку, на головнім двірці всідає завжди багато людей у різні сторони. Я стану собі біля каси й буду слухати, куди хто купує білет або передше розвідаю, хто куди їде й тоді попрошу, щоб узяв мене під свою опіку...

— Добре! — сказав татко — поїдеш, але тільки тоді, як не буде ніодного „достаточно“ на свідоцтві.

— Не буде, татку! — запевнив Славко.

І не було. Як Славко приніс свідоцтво то відразу до тата:

— Можу їхати, правда, тату?

— Поїдеш — відповів татко — тільки мамця приготує тобі біля й усе потрібне в дорогу.

Четвертого дня вакацій мати приготувала все й відпроварила Славка на двірець. Там уже було повно подорожних, було й багато дітей. Деякі діти приступали до старших подорожних і просили, щоб були їх опікунами в часі їзди. Всі подорожні радо на це годилися.

Славко почув, як одна дівчинка питалася в'якогось пана:

— Татку, чи довго їхатимемо до Перемишля?

— Дві години! — відповів батько дочці. — Чверть на одинацяту будемо в Перемишлі.

— Мамцю, — сказав Славко — я поїду з тим паном до Перемишля. В Перемишлі є вуйко Юлько, то я вступаю до нього!

— Добре! — сказала мама та приступила до пана, представилася та стала його просити, щоб узяв Славка під свою опіку.

— Дуже радо! — відповів пан. — Матимуть мої діти товариство.

А їхали з тим паном дівчинка і хлопчик. Дівчинка

була в Славкових роках, а хлопчик був двома роками молодший.

І пан зголосив при касі, що їде з трьома дітьми. Кожне з дітей дістало книжечку на якій було написане ім'я й назвиско дитини та підпис опікуна.

Мати заждала на пероні поки не рушив поїзд. Славко стояв край вікна та глядів на околицю.

Поїзд уперше спинився на стації Зимна Вода.

Пан Савчук (так називався Славків опікун) сказав:

— Тут було колись чимале літниско, та тепер уже підупало, бо вирубали ліс, а крім цього Брюховичі відібрали Зимній Воді усіх літників.

— То ці вілли, то літнице? — спитався Славко.

— Егеж! — відповів п. Савчук.

Поїзд рушив далше.

Минули потім стації: Суховолю, Мшану, Каменобрід.

Пан Савчук говорив:

— Тепер, діти, буде старе ще княже місто Городок. Коло Городка побачите теж великий став, що його творить річка Верещиця.

— Верещиця, це лівий доплив Дністра — завважила Галюся (донечка п. Савчука). Вона творить теж великий став коло Любіня. Я в ньому часто купалася, як ми тому два роки були з мамцею в Любіні.

— Так — відповів п. Савчук — Верещиця має багністі береги та творить більше ставів.

— А котрий став більший? — спитався Славко — чи городецький чи любінський.

— Городецький став має понад тисячу квадратних моргів; в північній частині зветься він дроздівський, а любінський довгий більше, як на кілометр. Ще довший став творить Верещиця коло Янова, бо янівський став довгий на півтора кілометра.

Поїзд станув.

— Татку, — сказала Галюся — я так напиласяб содової води!

А Славко зараз:

— Я побіжу, прошу пана, до буфету й зараз принесу.

— Добре, — відповів п. Савчук — маєш тут золотого, принеси сифон содової води то всі напемося.

Славко скоро побіг і за хвилинку приніс сифон со-

дової води. Галюся добула з валізи склянку й усі напилися. Славко взяв порожній сифон, щоб віднести його до буфету.

— Ще має решту видати — сказав.

— А не спізнися до поїзду — упоминав п. Савчук.

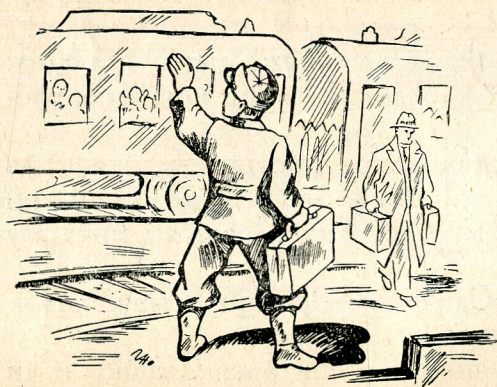
— Ні, я зараз вернуся! — сказав і побіг. За хвилину був назад. Вже рушав поїзд. Перед відїздом Славко глянув у руку:

— Йой, за багато видав мені! Замість із золотого видав мені із пять золотих.

— Пропало! сказав п. Савчук. — Сідай, бо лишишся.

— Ні, прошу пана, я мушу віднести. Не хочу, щоб реставратор уважав мене обманцем. Я поїду найблизчим поїздом.

І подав п. Савчукові решту з золотого, а Галюся скинула йому його валізку.

— Хай буде й так — сказав п. Савчук. — Однак у Перемишлі зголосися до мене на ул. св. Івана ч. 12.

Поїзд рушив. Славко прашався із валізкою в руці подався до буфету.

— Пане, — сказав до господаря — ви мені видали з пятки замість із золотого. Ось вам чотири золотих назад!

— Дякую тобі, хлопчику! — сказав власник буфету. — Ти з Городка?

— Ні, я зі Львова, їхав до Перемишля. Та мусів лишитися, щоб вам віддати 4 зол.

— Ой, то ти через те стратив поїзд. Бідний, тепер мусиш ждати тут майже три години.

— Ніщо. Піду огляну трохи місто.

— А гроші на білет маєш?

— А навіщо мені на білет грошей? Тепер діти, до чотирнацять літ, їздять безплатно!

— Правда, — сказав реставратор — то йди на дві години до міста! А я тимчасом найду подорожного, що візьме тебе зі собою до Перемишля.

І Славко лишив валізку в буфеті, а сам подався до міста.

Ось перша моя пригода! — думав собі по дорозі! А кілько то їх ще буде?...

Що Славко бачив у Городку і як поїхав у дальшу подорож — то про це скажу в слідуючій числі.

Антін Лотоцький.

Картини зі »Світикового Альбому«.

Мирончик-книголюб.

Перед вами гарний хлопчик,
Колись з нього будуть люде,
Але вгадувать не хочу
Чим, як виросте, він буде.

Хоч вже знаю, що найрадше
Географії він вчиться,
Історія України —
Це немов його сестриця.

Повісточки історичні
Він читав всі й добре знає,
А вже мапу України —
Замкне очі тай читає.

Може буде він стратегік,
Або теж історик славний,
Це побачите пізніше,
Як великий колись стане.

Тепер він живе над Сяном,
В Перемишля гордих мурах —
Залітач — назвисько в нього,
Двох імен він: Мирон-Юра.

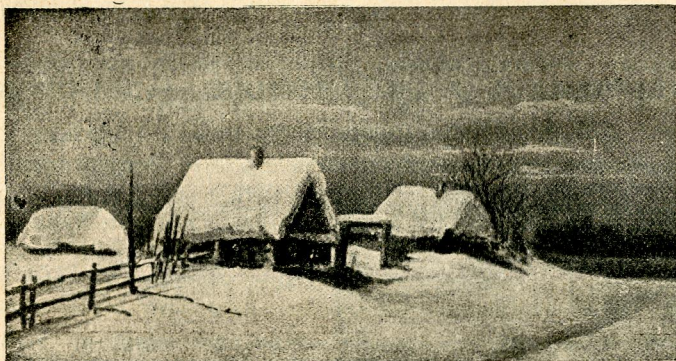
ОКАЗОВІ РІЧНИКИ зложені з найцікавіших 10 чисел
„СВІТА ДИТИНИ“ з різних років, з великим числом
образків — надаються найкраще
для ЧИТАЛЕНЬ і ПАРОХІЯЛЬНИХ БІБЛІОТЕК

Ціна: 1 зл., а з пересилкою: 1.30 зл. ● Замовлення слати на адресу:
Видавництво »СВІТ ДИТИНИ« — Львів, ул. Зіморовича, ч. 3.

Зимовий вечір.

Село все біле, біле поле —
Усе — мов біла казка мрія,
Немов крізь сито хтось мукою
Ціліський світ обсіяв.

Хатки обтулені в загати,
На кожній дах — як шапка біла,
І на садки сумні, безлисті,
Якось задума тихо сіла.

Давно вже сонце ген за хмари
Зайшло — і небо червоніє —
Віконце кожне, як жаринка,
Що в попелі пригасло — тліє.

Навколо тиша, ніби свято,
Мов зачаровона країна,
І хочеш впасти в такий вечір,
Немов у церкві, на коліна —

Хочеш з селом, з полями, з лісом
Молитись серцем і устами,
У цю тишу холодну, білу,
Коли мов Бог є поміж нами.

Анатоль Курдидик.

Як воно можливе?

(Загадка)

В одному малому селі стояла, серед оболоння при самому ставі під кріслатою липою, стара пекарська піч. Її здавна не вживали й вона вже валилася. Коли громада завважала, що й друга громадська піч, в якій ще пекли хліб, була ушкоджена, рішила направити стару піч під липою. Покликали муляря й веліли йому оглянути піч. Муляр прийшов і оглядав її докладно. Піч була вже дуже знищена й занедбана. Дах уже запався так, що дощ і сонце могли легко продіставатися до печі. Залізні дверцята заржавіли й загалом пізнати було, що печі вже від давна не вживали. Коли муляр з тяжкою бідою відчинив заржавілі дверцята і всунув руки в піч, то нагло витягнув їх назад і скрикнув з болю. Він попик собі сильно обі руки. Як це було можливе?

Чарівник Ромко.

Гроші проходять крізь капелюх.

Раз узяв Ромко кілька дрібняків і каже:

— Ось тут, бачите, маю в правій руці гроші! Тепер перекладаю їх у ліву! — Тут узяв капелюха. — Гляньте, мій капелюх порожний! Ось тепер я кидаю гроші в Славків капелюх, а тепер дивіться, гроші є в мойому капелюсі.

— Цікава я, що то за штука? — сказала Оля. — Я бачила виразно, як він кидає гроші в Славків капелюх.

— А я чув навіть як гроші дзвонили! — сказав Славко.

Тут робить все зручність. Ромко зовсім не перекладає грошей з правої руки в ліву. Коли буцім то вкидав гроші з лівої руки в Славків капелюх, тоді випустив гроші зручно з правої руки в свій капелюх. Діти чули, як гроші дзенькнули, але не могли розрізнити в котрий капелюх і були певні, що гроші є в Славковому капелюсі й дуже здивувалися, коли побачили їх у Ромковому.

Зайчики в зимі.

Білий сніг покрив широко
Ліси і поляни,
Щезла зелень і пропала
Куди хто не гляне.

Бідні зайчики померзли,
Бо по снігу скачуть
І з голоду та холоду
Мало що не плачуть.

Десь згадують конюшину
Й зелену травичку,
Сотні головів капусти
Й бурячану гичку.

Тужать тихо за тим літом,
Що минуло скоро —
І коли то життя буйне
Гомоніло в борі.

Осип Подільський.

Слоні на ховзанці.

Вийшли слоні ховзатися,
Наробили шуму й крику,
Зібралась їх добра гурма
І маленьких і великих.

Лід тріщить, — а слоні чвалом
Хочуть себе перегнати —
Один слон перевернувся,
Бо героя хотів «втяти»...

А та решта через нього
І совгами боки збила. —
Біжать слоні в перегони,
Скільки в кого стане сили.

Осип Подільський.

Голодний вовчик.

Вовк-неситий, що то літом
Усім шкодив ніби змора,
Неодно роздер ягнятко
Й солонину крав з комори.

Тепер ходить попід хати
Й заглядає до віконця
І в холоді та голоді
Вижидає літа й сонця.

Осип Подільський.

Хто сильніший?

Читачу! Попроси свою сестричку, або товаришку забав, щоб поклала собі руку на голову так, як бачиш це на образку. Потім пробуй відтягнути цю руку або піднести, однак не нагло, тільки тягнись помалу, але рішуче (енергічно). Скоро побачиш, що це даремний труд і будеш вважати цю дівчину Гераклем, Самсоном або Кирилом Кожумякою між дівчатами. Опісля по-

клади таксамо руку на свою голову й попроси цю саму дівчину, щоб тобі відтягнула або піднесла руку. Та на ваше здивування й вона не зможе зробити цього.

Так бачите, що цей цікавий досвід не можна вважати пробою сили.

Завчасно збудився.

Серед задимів зі снігу
Поміж гиллям і між пнями
Спав спокійно медвідь - вуйко
У глибокій скельній ямі.

Але сон йому приснився
Мабуть дуже то жажливий,
Бо збудився й серед снігу
Блудить бідний, нещасливий.

Осип Подільський.

Небудення дитяча вистава.

В дні 12, січня ц. р. простора сая театру «Ріжнородностей» заповнилася діворою і родичами. Стягнула їх туди небудення подія. Це дівора «Рідної Школи» ім. кн. Льва, з личаківського передмістя — давала виставку драматизованої казки звісної нашої поетки Марійки Підгірянки п. з. «ЧУЖІМ ПІРЮ». Не буду тут подавати чи переповідати зміст цієї картини — бо всі ви її певно дуже добре знаєте.

Хочу тут лиш описати гру всіх маленьких виконавців, які грали наче справжні артисти і вповні на признание заслужили.

Дитячий гурток школи ім. кн. Льва у сценці «В чужім пірю» з провідницею драм. гуртка п. І. Полюговою.

На перше місце вибилися прегарною грою і опануванням пам'ятним своїх роль «ВІТЕР» — Іренка Луцик і «НІЧКА» — Наталка Москалівна. Гарно достроювався до них «СВЕРЩИК» — яким була Соня Киссараба, а ніжна «ФІЯЛОЧКА» — Сяйка Полюга і дрібненький «ПІЛЬНИЙ БРАТЧИК» — Донця Сиротюк — так мило щебетали свої «ролі» та шепотіли собі до «ушка», що вся сая на них лиш з захопленням гляділа.

«СИНІЧКОЮ» — що прибралась в «чуже пірячко» — була Оля Скоморовська, а її сестричкою — була Оксана Воробцівна. Обі вони гарненько вивязалися зі своїх роль, а в третій дії — «навернена» синичка то навіть на правду плакала з радости, що найшла своє «рідне гніздочко»

Прегарно виглядали всі «ЦВІТКИ в гаю над ручаєм». Чудною «РОЖОЮ» була Зенка Борсуківна, а «НЕЗАБУДЬКОЮ» — Оксанка Коваль. «ЛЕЛІЯ» (Мирося Волошуківна), «МАК» (Оксанка Бабій) і «ГВОЗДИК» (Оля Когут) мали чудові костюми і виглядали наче справді заворожені цвітки.

Виставка розпочався танком «козачком» — у дві пари — який відтанцювали: Оксанка Воробцівна, Оксанка Коваль, Маруся Шарко

«Матрози» з «Рідної Школи» ім. князя Льва на Личаківі.

і Когут Оля. Гарненько шермували шабельками маленькі козаки, а відтак пішли «в присюд».

По скінченій виставці був «дитячий балет» в який багато праці та мистецького хисту вложила п. Тамара Панченко, під якою орудою виведені були всі танки.

Стилевий танок «ґавот» учениць п. Тамари Панченко.

Розпочався БАЛЕТ «танком матрозів». На світліні бачите їх, як гарненько салютують до усіх «Світикових» читачів та усміхаються миленько.

Відтак слідував чарівний «ВАЛЬЧИК», а по нім граціозний французький «ГАВОТ» у стилевих строях «рококо». Але найбільше «малій аудиторії» на салі припав до вподоби «ТАНОК МАЛЕНЬКИХ ГЕЙШ», які у гарненьких кімонах, закосичені хризантемами і цвітами вишні, з паперовими лямпйонами в ручках, виконали тричі свій танок, видержуючи темпо і музичний ритм. Балет виконали всі ті діти, що грали у виставці.

Підготовка цілої імпрези спочивала в руках п. Іванни Полюгової, яка вложила багато посвяти і праці, щоби виставку дати

Маленькі японські «гійші»

як належить і це вповні вдалося, бо справді не було ще досі у Львові так гарно виведеної виставки дитячої, як саме оця, що відбулася на правдивій театральній сцені.

Крім праці над вивченням роль, міміки та всяких поз і жестів — п. Полюгова мусіла обмірковувати всі костюми та фабрикувати їх у власному заряді з бібулки, газу, крепи, органтини тощо.

Тому й фахова критика подала прихильні оцінки з цієї незвичайно вдатної, так під виховним, як теж і мистецьким оглядом, виставки.

І «СВІТИК» на тій виставці був; усім ЦВІТКАМ приглядався, до СИНІЧКИ усміхався, ТАНЦЮРИСТАМ брава слав і все тут вам описав!

А відтак усіх малих артистів світлив «Світиків» приятель — Влодзьо Тарнавський.

Лист до «Світика».

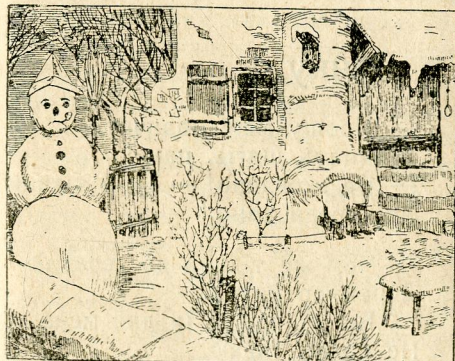
Вийшли всі кудись із хати,
Юрчик сів листа писати.
Пише: «Світику зі Львова» —
І... затримався в пів слова:

Бо писати — то не страх,
Але що писати як?
Думав, думав дві години
І на картці з середини

Написав письмом рівненьким
Оттаке: «Мій солоденький!
В мене просьба є одна:
Приходи до нас щодня!..»

Де Ромко й Славко?

(Скриванка).

Сніг упав густий і білий,
На дворі мороз тріщить.
Славко й Ромко вже побігли
На город із хати вмиль.

Бабу виліпили з снігу,
В руки дали їй мітлу,
Люльку в рот і далі бігом
Чи на став, чи може в луг?

А з обідом жде їх мати,
Кличе та шукає їх —
Поможіть їй всі шукати,
Бо сліди засипав сніг.

Я. Вільшенко.

ВЕСЕЛА СТОРИНКА

Жиди й українці.

Скоїлася катастрофа:
Потяг з шин звалився,
Один вагон в рів звернувся,
Другий лиш схилився.

В тім вагоні, що схилився,
Жидів повно було,
Тож у ньому, як в улюю,
Відразу загуло:

— Гевалт! Гинемо! Рятуйте!
Ми усі побиті! —
Кричуть жиди, репетують,
Мов несамовиті.

А тихенько між собою
Стали шварготати:
Скільки мають за переляк
Грошей зажадати.

А тимчасом під вагоном,
Що перевернувся,
Хтось борсаєсь, сопе, стогне,
Нарешті добувся...

Виліз Прокіп, українець,
А за ним Микита;
В цього крижі, в того руки
Й голова побита.

Глянув Прокіп кругом себе
Й каже до Микити:
— Утікаймо, бо ще скажуть
Вагон підносити!

Не встиг Прокіп до Микити
Ті слова сказати —
Оба скоро підвелися
Й дали ногам знати.

Михайло Кумка.

Катруся в банку.

— Не хотіла мені мати
Двайцять шагів дати,
Тому піду, так як люди,
В банку позичати!

Так подумала Катруся
І прийшла до банку
Й директоріві бажає
Щасливого ранку.

— Прошу мені позичити
Двайцять шагів, пане!
— Не можливо! — Та я тільки
До середи рано!

— Чом-же тільки до середи? —
Директор питає. —
— Бо на довше їх для мене
Не стане, гадаю.

Т. Дмитренко.

МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ В ПРАЗІ ДО УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ — »СВІТИКОВИХ« ЧИТАЧІВ.

В кожній країні, у кожного народу є свій Музей, а як де, то й по кілька музеїв. Музеї бувають різні. В одних зібрані пам'ятки про культурне життя народів, в інших про давно минулі часи, про народні звичаї, мистецтво й т. д. Такі музеї мають і українці у Києві, Полтаві, Чернигові, Катеринославі, Львові, Чернівцях, Ужгороді, й в багатьох інших містах. Але бувають ще й такі музеї, де зібрані пам'ятки про національне відродження народу, про його боротьбу за свої права й про його визволення зпід влади ворогів. Такий музей українці мають покищо на чужині, в Празі. Називається він »Музей Визвольної Боротьби України«.

В цьому Музеї є кілька відділів: військовий, політично-дипломатичний, емігрантський, загальний, мистецький то що. В кожному з них зібрано багато річей з нашої визвольної боротьби. У військовому відділі є прапори нашої Армії (один був так пошматований в бою, що з нього залишилася лише половина); є зброя й уніформи українського війська, пам'ятки Українських Січових Стрільців, відзнаки й нагороди наших військовиків, багато фотографій з війська й т. д. Відділ політично-економічний складається головню з документів, що свідчать про наше національне визволення й державне життя, коли Україна була самостійна, коли її признавали й інші держави, коли вона мала в різних столицях Європи, Америки й Азії своїх послів. Про все це зберігаються документи, які переходять тепер в Музей. Вони свідчать, що Україна була самостійною державою.

Український Музей у Празі розрісся вже до такої міри, що потребує вже собі власного помешкання. Такі музейні дома у кожного народу бувають звичайно найліпшими й найбагатшими будівлями, є їхньою гордістю і служать прикрасою їхніх столиць. »Музей Визвольної Боротьби« мусить будувати свій Український Дім на чужині, де його будуть бачити не тільки свої, а й чужинці, наші приятелі й вороги, й тому особливо муситься дбати про добрий вигляд цієї будівлі. При сучасних умовах це можна робити тільки спільними силами всього українського громадянства. Музей скрізь розіслав свої заклики про пожертви на Український Дім. Першими на них одгукнулися українські діти. Саме першою була жертва 300 леїв з Буковини від дітей одної матері, яка не хоче, щоб її прізвище подавати в часописах. Цих 300 леїв діти мали на ялинку й рішили пожертвувати їх на добре українське діло. Їх вчинок остільки гарний, що коли збудують Український Дім і засвітять у ньому перше світло, то воно засяє вогнями ялинки для українців у цілому світі, для всього нашого народу. Були ще й інші дитячі жертви. Діти, що виховуються в »Українському Притилку« в Подєбрадах (Чехія) заощадили з своїх грошей кілька корон і пожертвували на Український Дім. Це здебільшого сироти або діти емігрантів: свою жертву вони склали з дрібних шажків. Були жертви й від окремих дітей. Але ще не дуже багато. Ще мабуть

не до всіх дійшли заклики Музею, ще мабуть не всі діти знають про це велике діло.

«Світик» містить цю статейку, щоб усі його читачі дізналися про «Музей Визвольної Боротьби України» й допомогли йому збудувати «Український Дім» у Празі. Наші архітекти начислили, що коли всі читачі «Світика» знесуть лише по одній цеглині на будівлю «Українського Дому», то з того повстане ціла висока стіна. Було б добре, акби ми таку стіну збудували й зробили б на ній золотими літерами напис: «Цю стіну збудували малі читачі «Світика» на добро Україні». Вона б свідчила, що нас багато й що ми дбаємо й про цілком поважні справи. Давайте — візьмемося за це й зробимо!

Хай-же кожен читач і кожна читачка «Світика» складе свою цеглину на будівлю «Українського Дому» в Празі.

Гроші на цеглу треба пересилати на адресу Директора Музею проф. Д. Антоновича на таку адресу:

Prof. D. Antonovyč, Praha-Nusle, 245. Československo.

Зимова втіха.

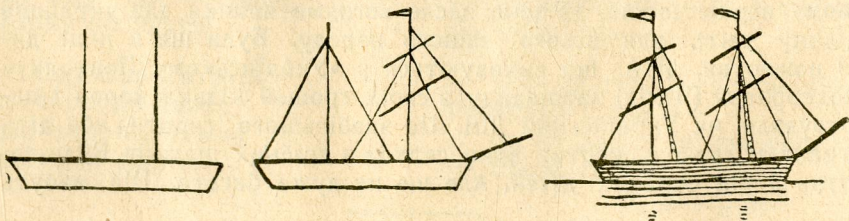

Сніг упав. Якаж це радість
Ліплять діти з снігу бабу:
Славця ліпять руки й ноги,
А Микольцю плечі ззаду.

Може краще — зробім діда!
Каже Влодко, здувши губи —
Причепимо ніс, як квартиру
І вложимо люльку в зуби!

І доправди дід їм вдався:
Має очі, ніс і лиця,
А дітвора його ліпить
І радіє та сміється.

Як нарисувати вітрильник?

Загадки.

Складова загадка (2 точки).

Га, мум, не, дан, Ко, сас, сіль, ба, на, шлі, гай, Тек, ки, рок, фи, са, чес, Су, лац, глі, ран, кру.

З порозкиданих складів зможіть 11 слів, яких кінцеві букви, читані згори вниз, дадуть прізвище славного українського співака.

Значіння висказів:

1. Горячий вітер на Сагарі.
2. Шкільна оплата.
3. Край в Африці.
4. Місто над Дунаєм, основане українським князем.
5. Рід приємної гри.
6. Свята книга в турків.
7. Стан у півн. Америці.
8. Рід юшки.
9. Стиль у булівництві.
10. Офіцерські відзнаки.
11. Короткий батіг.

Арифметична ломиголовка (3 точки).

Надлетіли ворони й розсілись на липах, що росли коло хати. Кожна ворона хотіла сісти одинцем на дереві — але одного дерева забракло. Тому посідали по дві ворони на однім дереві й тоді остало одно дерево вільне. Кілько було ворон, а кілько стояло лип коло хати?

Магічні квадрати (1 точка).

(Уложили Ірина і Мирон Збудовські)

- 1 Ріка в Галичині.
- 2 Інакше: час.
- 3 Височина в Азії.
- 4 Болюче місце.

- 1 Сховок на одяг.
- 2 Римський божок.
- 3 Інакше: рів.
- 4 Житель Сходу.

Шаховий коник (2 точки).

Загадка з доповнення букв (2 точки).
(Уложила Одарка Лакустівна).

+ ризи
+ оман
+ раб
+ Ева
+ ости
+ зоро
+ біс
+ ода
+ рак
+ ива

До кожного слова додати на початку (на місці хрестика) одну букву так, що повстануть нові слова. Ті початкові букви, що їх маємо додати, читані згори вниз, дадуть ім'я і прізвище найбільшого галицького письменника.

з	па	ба	на	ла
ком	ва	рак	зра	
бу	стер	ри	цю	
	Тан	ком		

Ідучи ходом шахового коня відчитайте звісний двостих, а відтак получіть склади зі собою простими лініями, а вийде з того гарний рисунок.

Літературна ломиголовка (4 точки).

1. Дргоманів.
2. Куліш.
3. Гребінка.
4. Барвінський,
5. Грінченко.
6. Шашкевич.

З поданих побіч 6 прізвищ укр. писателів — узяти з кожного по одній букві і не змінюючи порядку їх уставилення — зложити прізвище славного українського байкаря.

Загадки (1 точка).

(Уложила Ірка Збудовська).

1. Все муркоче, все миленький.
Ловить мишки, чепуренький?
2. Чоловіка любить дуже,
Та не дручи його, друже?
3. Сюди й туди одно значить,
І тут і там усе узрить?

„СВІТ ДИТИНИ“ виходить раз у місяць вобемі 32 сторін друку.

Умови передплати на рік 1936: В краю річно 5 зл.
Для Америки й Канади 1 доляр; для Чехословаччини 25 кор.;
для Румунії 150 леїв річно.

Адреса Редакції й Адміністрації: **Львів, ул. Зіморовича 3.**
Конто П. К. О. Львів, ч. 503.330.

ПОДЯКИ.

Усім тим Читачкам і Читачам, що надіслали мені прегарні карточки і листики з побажаннями Веселих Свят і Щасливого Нового Року — складаю на цьому місці слова щирої подяки за пам'ять про мене.

Редактор «СВІТИКА».

Редакція «Світика» складає на цьому місці подяку Роксоляні-Евридиці Скобельській зі Старих Кут за дар для редакційної бібліотеки 1 річника німецького дитячого альманаху пз. »Jung Eckart« й Євгеніві Чижові з Бжозова за надіслані 2 числа »Життя і Знання«, які нам бракували до комплекту II річника.

Михайло Таранько, редактор.

Кружок »СОЮЗА УКРАЇНОК« у Завишні коло Сокаля складає цею дорогою слова щирої подяки Вп. Марії Граб з Філядельфії за її щедрий і так великий дар для убогої дитячої бібліотеки, що існує при Кружку. Пам'ять про Достойну Жертводавицю передамо своїм дітям.

Марія Лях
секретарка.

Евфимія Канюкова
голова.

Поручаємо увазі наших читачів і читачок календарик українського юнацтва п. з. »ГОТОВСЬ«. Ціна 1 примірника 30 сотиків, а з пересилкою 45 сот. Хто замовляє 20 примірників — тоді платить за них 480 зл. а кошти пересилки оплачує само видавництво. Замовлення посилати на таку адресу:

»УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО« — Львів, ул. Петра Скарги ч. 5.

ЧОРНА ЛИСТА

„ГРОБОКОПАТЕЛІВ“ НАШОГО ВИДАВНИЦТВА.

На тому місці будемо відтепер у кожному числі друкувати назвиська таких осіб, що побрали в нашому видавництві книжки, або залягають з передплатою і помімо кількакратних пригадок, упімнень та прохань з нашого боку — ні словечком не відзиваються на це.

6. п. Василь Букатович, упр. школи в Балинцях	120 зл.
7. п. Лев Цибяк, б. Голова філії »Просвіти« в Кракові (за роз-
продані книжки)	32 »
8. п. Іван Хромовський, б. упр. школи в Джурові	12 »
9. п. Петро Бернакевич, упр. школи в Кальникові	56 »
10. Читальня »Просвіти« з Городецької дільниці у Львові — за
книжки взяті на виставку »Свята книжки« ще в році 1926	75 »

(Продовження буде у слідуючому числі.)

Всю укр. пресу в краю і за кордоном прохаємо переддрукувати цю »сумну табелю« видавничих гараздів і наш крик розпуки потапаючих на океані байдужности цих одиниць »злої волі«. С. О. С.

ЖЕРТВИ.

1. Ірця й Зеня Мазурівні з Глуська зложили: на »Р. Ш.« 2 зл.; на »Фонд Укр. інвалідів« 1 зл.; для бідного ученика 1 зл.
2. Неля й Оксанка Меренівні з Млинів зложили на: »ФОНД ВДІВ І СИРІТ« по жовнірах УГА. 3 зл. Честь Вам і слава за пам'ять і добре серце!

СВІТ дитини

Число: 3.

1936

БЕРЕЗЕНЬ.

Левцю Коссар у Саскатуні (Канада): Дуже мені мило запізнати з Тобою, Левцю. Це гарно, що так дуже бажаєш стати як найскорше козаком і журишся тим, що не маєш ще «великої стрільби». Покищо збирай насамперед «амуніцію» в виді книжечок і читай їх, а побачиш, що «велика стрільба» явиться сама...

Представляю Тебе в тім числі всім Читачкам і Читачам своїм, які творять «капітулу СВІТИКОВОГО ордену» — до якої і Тебе приймають, бо сподіються, що Ти постарайся піднести високо «СВІТИКІВ» прапор серед своїх ровесників у Саскатуні.

Гаразд козаче молоденький! Учися пильненько — отаманом будеш!

Левцю Цуркоський в Романові: Передплату на газетку і «Діточку Бібліотеку» маєш заплачену по кінець 1937 року.

Дануся Лещук у Раві Руській: Твій листик дуже мене зворушив. Щоб запізналися з його змістом всі мої читачі — тому друкую його в цілості окремо. Наколиб усі мої маленькі Друзі пішли за Твоїм приміром, Данусю, то я не поносивби ніяких матеріяльних страт — бо саме вони своїми впливами не допустилиб до того, щоб СТАРШІ брали від «СВІТИКА» книжки чи газетку, а відтак «забували» за це платити. Дякую Тобі за Твоє добре серце і велику прихильність до мене,

Юрчик і Богдан Крайчики в Шренську: Гроші на передплату газетки на рік 1936 для цих двох дітей на Лемківщині, що для них Ви і в минулім році зафундували — я одержав і в імені обдарованих складаю Вам сердешну подяку. Напишіть до них листика від себе і поспитайте: чи їм газатка подобається. Зробіте їм своїм листиком милу несподіванку.

Як будете в часі сьогорічних вакацій у Львові — то не забудьте мене відвідати. Пам'ятайте!

Люлюсь і Юрасик Денисенки у Варшаві: За Ваш любенький листик з новорічними побажаннями дуже гарненько Вам дякую. Подякуйте теж від мене Мамусі і Таткові за пам'ять. Я вірю, що незабаром дорогою на Україну промостять такі саме щирі серденька як Ваші. Я дуже щасливий буду, як діждуся цієї радісної хвилі, щоб з усіма Вами зустрінутися у золотоверхім Києві, піти відтак звідтам з поклоном на Канівську Гору, а відтам, козацьким шляхом, поплисти на наше море і закликати на весь голос: «Витай українське море по довгій розлуці! Нащадки Олега Віщого і Петра Сагайдачного витають тебе знову! Здорові були дорогенькі Друзі!

Михайло Крайнець у Вашківцях (Буковина): Дякую Тобі за листа і за приєднування передплатників. «Світ Дитини» можна купувати в Чернівцях в газетному бюрі Абрагама при ул. Янку Фльондора, 11. «Діточої Бібліотеки» покищо на Буковину цензура не допускає — тому треба ще якийсь час пождати, поки не прийде на неї з Дирекції Преси в Букарешті такий самий дозвіл, яким користується «Світ Дидити» вже кілька літ. Як лиш такий дозвіл наспіє — то про це я повідомлю всіх тих, що бажають передплачувати «Діточку Бібліотеку» на сторінках газети «Хліборобська Правда».

Передплату на «СВІТ ДИТИНИ» на рік 1936 я приневолений підвищити для Румунії на 200 левів — з причини зниження курсу румунської валюти.

Чи ти 2 нові передплатини одержали 1 і 2 число за цей рік?

Найкраще буде, як будете складати передплату п. Яр. Петрюкови в польських золотих. Передплата для Буковини виносить 5 зол. 50 сот.

Книжки на Буковину посилаємо лиш тоді, як одержимо за них наперед гроші. Постарайся вислати гроші через когось, а ми вишлемо Тобі всі бажані книжки.

У 75-ті роковини смерти Великого Кобзаря.

75 літ пройшло вже,
Як в сумну хвилину
Дух Тарасів з цього світу
На той світ полинув.

В холодному Петербурзі
Кобзаря не стало,
Та на Україні друзі
Тіло поховали.

Біля Дніпра, під Каневом,
Виросла могила,
Щоб там славу Кобзареву
Світу голосила.

75 літ вже ходять
Українські люди
На могилу Тарасову,
Сталять серце в груди.

З усієї України,
А навіть з чужини,
Кожне серце українське
До Канева лине.

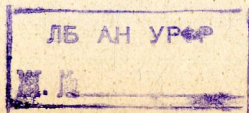
На могилу найдорожчу
Й українські діти
Линуть серцями зложити
Там вдячності цвіти.

І враз свято прирікають,
Поки жити будуть —
Не жалувать Україні
Ні жертви, ні труду.

Ярослав Вільшенко.

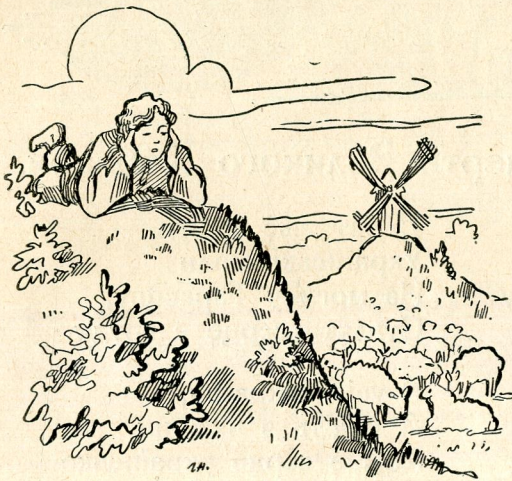
Сон малого Тараса.

Літо. Горячо й парно так, що аж важко дихати. Вітер навіть не дихне. Вітрак на Пединівській могилі теж стоїть і не рухає крилами. Всю могилу мов обсіпали вівці та ягнята — чорні й білі. Ступають помалу та якось лі-

ниво скубуть траву. А великий чорний баран таки поклався на землю. Поклався й чорний, кудлатий Брисько; голову поклав на лаби, висолопив язик і прижмурих очі.

А на самому шпилі могили лежить русявий, тринадцять-літній хлопчина, пастух цих овець. Та не в голові йому тепер вівці. Лежить долиниць, баламкає ногами та, сперши голову на руки, глядить на Кирилівку в долині. Ось там їх старенька хата, а біля неї кріслата яблуня. Біля брами верба, за вербою клуня.

Глядить хлопчина на хату та думає:

— Старенька вже наша хата, багато бачила. Напевно заходили до неї гайдамаки, що про них дід так гарно оповідає, а може й горді та пишні запоріжці. Гей, чому то тепер їх нема!? Тепер, замість них, москалі заходять у село, а то й постоєм стають та нераз збиткуються над людьми.

Ще як свої, то вміють пошанувати людське добро, а як прийдуть чужі, ті з капців, то гірко селу. Гей, гей! Колись не так було! Не було ні москалів, ні панів, ні панщини — було козацтво, була воля! Чому то тепер так нема?!

Думає хлопчина, а очі клеяться до сну. Що це? Ось отвирається могила, а з могили виходить... Боже, хто?! Козак, справжній козак! Старий, сивоусий, в козацькій киреї, і в шапці козацькій, з шаблюкою при боці. Повагом підходить до нього. Малого Тараса обняв жак. А козак говорить:

— Не бійся, хлопче, не бійся, Тарасе! Ти ж козацьке дитя, нащадок козацький! Не бійся, я тобі відкрию нашу минулу славу, щоб ти, як виростеш, зумів її показати всім українцям.

І старий козарлюга бере Тараса на руки, мов мале дитя, й несе... куди?! В могилу! Та Тарас якось уже не боїться. В обіймах старого, сивоусого козака, йому так добре, як колись в обіймах рідної покійної вже неньки.

Помалу сходить козак із Тарасом у могилу, що розкрилася широко, широко.

І глядять малий Тарас довкола й бачить у могилі все козаки: там безголовий, там без руки, а третій без ніг по коліна, а багато з ранами на грудях, на чолі. Лежать тихо, спокійно.

А старий козак говорить:

— Дивися, дитино! Оце козаки! На всій

Україні високі могили. Гляди, Тарасе, всі ці могили, всі такі — начинені нашим благородним трупом, начинені туго. Це, хлопче, спить воля наша, воля України! Бачиш, як лежить, неначе сповита... Тут нема пана. Всі ми однако жили на волі, всі ми однако за волю лягли, всі ми й устанем — та коли воно буде, це Бог один знає! Дивися, дитино, та добре дивися! Ая розкажу, завіщо наша Україна втратила волю, завіщо й я лежу між ними в могилі. Ти опісля людям це розкажеш, як виростеш, сину! Слухай!

І став старий оповідати про гетьманів, про Січ Запорізьку, прославні бої козацтва...

Нараз щось сильно потрясло Тарасом. І вмить зникли козаки, закрилася могила. Тарас крикнув із болю, зірвався ще півсонний. Глядить, а над ним стоїть лановий...

— Гей, хлопче, ти спиш! А що булоб, як би так вівці зайшли на панський лан?

І він вдарив Тараса палицею.

— Завіщо-ж мене б'єте, дядьку? Вівці не зайшли на панський лан!

— Не зайшли! Щастя твоє, що не зайшли, але могли зайти! Тоді не одна моя палиця ждала б тебе, а кії в пана на конюшні! Вважай, не спи!

І пішов...

Тарас зігнав вівці з могили на долину, над потік. Ішов сумний. Спи на ще боліла від ударів палиці ланового. Ішов і думав:

— Гей, коли б то вернулися ті давні часи, як тоді, коли на Україні панували гетьмани, гуляло козацтво. Тоді не смів би мене, козацького нащадка, бити лановий. А так...

І сльози станули в очах малого Тараса. Вівці збігли над потік і стали жадно пити воду.

Біля плота, над річкою, стояла чорнява, кучерява дівчинка. Вона саме стягнула полотна, що білилися над потоком. Побачила Тараса.

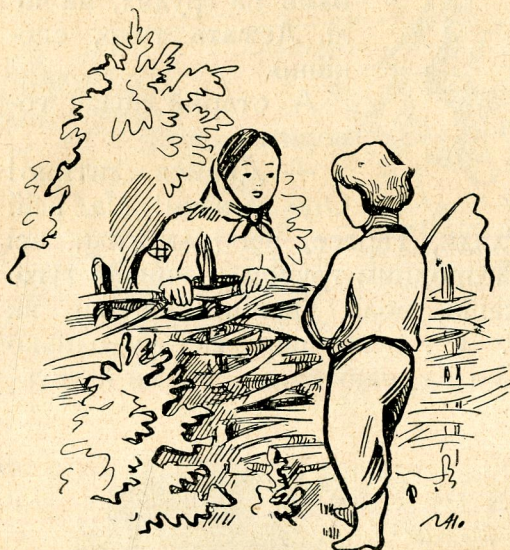
— Ти знов сумний, знов сльози в тебе на очах? — спитала. — Чому?

— Чому? Слухай Оксаночко, а зрозумієш зараз чому я сумний і чому в мене на очах сльози...

І оповів їй свій сон і свою пригоду з лановим.

Оксанка слухала пильно його оповідання, а як Тарас скінчив, сказала:

— Чого-ж тобі плакати та сумувати, Тарасе? Може твій сон пророчий, може Бог призначив тебе на те, щоб

ти навчив наших людей цінити наше минуле й любити його та дбати, щоб знову була в нас воля.

Тарас задумався.

А Оксанка говорила далше:

— Ти й тепер уже так гарно оповідаєш. Бувай здоров! Зжени вівці, бо я намочу полотно та знову розстелювати-му його, щоб білилося.

І Тарас пігнав вівці назад під Пединівську могилу.

Антін Лотоцький.

У Тарасові Роковини.

Казав нам нині рано тато,
Що Кобзареве нині свято,
Щоб портрет ми його вкрасили
Квітками, щоб до віку цвили...

Так шож, як квітів ми не маєм,
Бо ще мороз тут скрізь гуляє
І ще замерзла скрізь земляця,
Лиш де-не-де тече водиця...

Але нічого, любі діти,
Ваші серця — пахучі квіти,
Тож в ті Великі Роковини
Прийме Він серденько дитини.

З сердець своїх сплетить віночок
І прикрасить той обазочок
Де намальований гарнецько
Є наш пророк—Тарас Шевченко.

Т. Курпіта.

Петро Мерчук.

РОЗРИТА МОГИЛА.

(Сценічна картина з юних літ Тараса Шевченка).

ДІЄВІ ОСОБИ:

Тарас і Степан — пастушки. Козак з могили.

Степ. Могила. На могилі сидять пастушки Тарас і Степан. Вечоріє.

ЯВА 1.

Тарас: Дивись, Степане, як прегарно сонце заходить. Зачервонілось — як пожар. А небо — як прекрасно красками міниться!.. Ех, як хотілосьби мені уміти вже добре малювати, мати фарби і змалювати оту красу... (*задумчиво*)

Сонце заходить, гора чорніє,

Пташечка тихне, поле німіє...

Степан: Так... Сонце заходить — то й час нам уже, Тарасе, гонити вівці до дому...

Тарас: Гони, Степане, та займи і мої вівці, а я заночую тут у степу...

Степан: Не хочеш іти до дому?

Тарас: Не хочу... Там мачуха бити мене буде...

Степан: А вечера? Ти хіба не голоден?

Тарас: Ні, я ще не дуже зголоднів, та й маю ще ось шматок хліба за пазухою, що Оксана дала. А рано скажеш Оксані, то вона знова передасть...

Степан: А не будеш боятися? Цеж лячно самому ночувати в степу на могилі...

Тарас: Чого лячно? Тут гарно, а не лячно. Дивись лиш: за байраком байрак, а там *(показує)* степ та могила...

Степан: Ну, то добре! Ночуй, а я займу твої вівці. *(Виходить)*.

ЯВА 2.

(Темніє дужче. Здалека чути, як Степан покрикує на вівці; по хвилі втихає все. Тарас лягає на могилу. Та враз блимнуло світло, і з могили виходить козак сивий, похилий. Тарас схоплюється.)

Козак: А що — злякався хлопче?

Тарас: *(спокійно)* Ні! Чогож мені лякатися? Я здивувався лише.

Козак: А знаєш ти, хто я такий?

Тарас: Знаю! Як лиш вус ваш, та чуба сивого побачив, то й пізнав, що ви козак запоріжський...

Козак: Так, сину! А звідкіля-ж ти знаєш про козаків?

Тарас: Мені дідуно розказували. Оповідали нераз, як то козаки по морю гуляли, слави добували, та з турецької неволі братів визволяли...

Козак: *(похилився на спис; задумчиво)* Ой, так, сину:

»Було колись на Україні ревіли гармати,
Було колись, запорожці вміли панувати;
Панували, добували і славу і волю, —
Минулося... *(показує рукою:)*

Осталися могили по полю...

(По хвилі) Ех, бувало, як згадаєш:
Базари, де військо, як море червоне,
Перед бунчуками, бувало, горить,
А ясновельможний на воронім коні,
Блисне булавою — море закипить...
Та що й казати! Минулося!...» *(знова задумався...)*

А чи розказував тобі теж твій дідусь:

»За-що боролись ми з врагами,
За-що ми різались з ордами,
За-що скородили списками

Татарські ребра?...»

Тарас: Так, так, розказував... За добро рідного краю, за Україну...

Козак: *(радісно)* А!.. так, значить, не вмерла ще наша слава, тай не вмерла ще в народі пам'ять славної минувшини! А в парі зі згадкою славної минувшини жевріє певно в душі того народу бажання, щоб вернулись ті славні часи... Потішив ти мене трохи хлопче! А то подивлюся, бувало, що на наших могилах жита похилились; на степу німець картофлю садить, а внук косу несе в росу, замість острого козацького списа, та тягнеться покірно в ярмі і лиш долю проклинає, — то розпука серце огортає... І я тоді чим мерщій тікав у темну могилу...

Тарас: *(здивовано)* Так ви не мертві там у могилі, а живете?

Козак: Не мертві, сину! Живемо і караємося там... та й знай, що не сам я! Ось хочби в тій могилі —

»Нас тут триста, як скло,

Товариства лягло,

І земля не приймає...«

Тарас: За щож ви отак караєтесь по могилах?

Козак: *(сумно)* За те, що не стали самі одностайно за козацьку волю, а шукали помочі у наших ворогів тай запродали Україну москалям... *(Зітхає і ловиться за серце)* Ох!.. жахлива це була хвиля!.. Як потім народ повстав на Чорного Орла, на прокляту Москву, то цар послав нас у крові втопити цих повстанців, цих наших рідніх братів... І ми —

»...По своїй то землі

Свою кров розлили...«

Але не за Україну, не за волю козацькою, а власне за те, щоб ще гірш Україну в кайдани цар закув. Ми —

Зарізали брата;

Кровю брата впились,

І отут полягли

У могилі заклятій...«*(зажурено похилився на спис)*

Тарас: *(сумно, задумано)* Ох, як воно бувало по нашій славній Україні. А я й не знав...

Козак: *(стрепенувся. Показуючи Тарасові кругом могили)*

»...Дивися: ...На всій Україні

Високі могили! — Дивися, дитино:

Усі ті могили — усі оттакі:

Начинені нашим благородним трупом,

Начинені туго.

Отсе воля спить!..«

Тарас: А чи збудиться воля України та чи встане вона із могил?

Козак: *(твердо)* »Встане воля!.. Світ правди засвітить

І поможуться на волі невольничі діти!..«

Та треба збудити їх наперед зі сну і розкрити їм очі на те, що діється круг них і що діялося отут колись... І це тобі, Тарасе, судилося зробити. Тобі судилося розказати братам:

»...Як ми бились, умирали,

За-що ми голови складали

В отсі могили...«

...Кого, коли,

Й за-що розпинали... і

За-що Україна наша стала гинуть...«

Пригадаєш ти їм своїми піснями —

»Хто ми,

Чий сини, яких батьків, ким і за-що закуті.«— і розбудиш у їх серцях любов до України й ненависть до ворога; погорду невольничого життя і жажду Волі. І під впливом палких твоїх пісень переродиться народ і прийде та хвиля коли —

»...Настане суд, заговорять і Дніпро і гори,

І потече сто ріками кров у синє море...
 Тоді то ...домовина
 Розвалиться, а зпід неї
 Встане Україна
 І розвіє тьму неволі...»

Тоді то й ми встанемо з темних могил, щоб щераз у крові
 скупатись — та не в братній вже, а в ворожій — і спочити
 вже тоді спокійно в високих могилах вольної України...

Тарас: Та чи зможу я лише, невчений кріпак, сповнити те велике
 завдання, що ви його на мене покладаєте?

Козак: Зможеш! У серці в тебе палає любов до України, а в душі
 маєш утаєний дар Божий — силу Пророка. А ми, оте козац-
 тво із могил, дамо тобі всі свою силу, щоб зміг ти своїм пал-
 ким словом, наче острою козацькою списою —

»...Розпанахати погане
 Гниле серце трудне,
 І вицідити сукровату,
 І наллять живої,
 Козацької тії крові
 Чистої святої...»

(Дає йому кобзу.) Ось на тобі кобзу на дорогу твого життя,
 бо кобзарем віщим судилося тобі бути...

Тарас: (бере кобзу) Добре, батьку. Хай станеться, як кажеш!

Козак: Та знай іще, Тарасе, що на тій дорозі прийдеться тобі
 чимало горя витерпіти. Далеко від України, серед снігів і ледів,
 каратися будеш...

Тарас: Нехай! Щоб лиш Україну розбудити мені; а про все інше
 мені байдуже...

»Мені однаково: чи буду
 Я жить в Україні, чи ні,
 Чи хто згадає, чи забуде
 Мене в снігах на чужині; —
 Однаковісінько мені...»

Козак: Я знав, що такі ось слова почую від тебе! Я знав, що тобі
 байдуже —

»Чи хто згадає, чи забуде
 Тебе в снігах на чужині, —
 та не однаково тобі, —
 Як Україну злії люде
 Присплять лукаві і в огні
 Її окраденную збудять...»

Тому ми й вибрали тебе на будителя України. Іди ж і співай
 про колишню славу України! Хай твоє вогняне слово літає по
 всій Україні і запалює всіх до чину. І хай повіє новий вогонь
 з Холодного Яру!..

(Чути п'яння когута — в тій хвилі з'ява козака зникає,
 а Тарас стоїть німо з витягненими вперед себе руками).

Завіса опадає.

3. Пригода Славка на ставі.

Жваво йшов Славко в місто. Перед ним замаячів гарний парк. Славко завернув туди. В парку було досить людей. Славко почув, як-двох панів розмовляло з собою по українськи. Старий пан говорив до молодого:

— Тут, Олесю, був давно замок. В цьому замку почував польський король Володислав Ягайло, що походив із литовського роду. Було це 1434 року. Він їхав до Львова, щоб прийняти чолобитню волоського господаря. Вночі слухав тут співу соловейків і перестудився та вже недужий поїхав до Львова й там помер. Тому парк, що стоїть на місці замку, називають: королівським.

Про Ягайла знав Славко з історії та всеж таки цікаво слухав цього, що говорив старий пан.

Славко пішов далше. Небаром опинився на ринку. Тут побачив пам'ятник короля Ягайла. З ринку подався Славко над став.

— Добре було б купатися! — подумав і вже хотів роздягатися — та нараз завважив човен, прив'язаний до стовпа на березі.

— Ні, краще переїдуся човном по ставі. Скупаюся завтра в Сяні! — рішив і, вже не надумуючись, відв'язав човен та поплив проміж очерет. Плавав так може з чверть години та пригадав собі, що то вже пізно й завернув до берега. Нараз фурнуло перед ним стадо диких качок. Славко задивився на них, а тимчасом човен якось перекинувся, а Славко бебевхнув у воду. Щастя, що то було вже недалеко від берега й було неглибоко. Та все таки одяг змочився зовсім.

— Ов, біда! Хоч і не хотів я купатися, а таки скупався в ставі. Треба буде сушити одяг. Коби хоч не спізнитися до поїзду.

Глянув на годинник, що мав на руці:

— Ні, ще встигну! Та вже не буде часу оглядати городок далше й довідатися щось більше про нього.

Відвернув човен і витягнув його на беріг. Роздягнувся зараз і простелив одяг на мураві, щоб просох.

Сонце гріло сильно й подував вітер, то одяг висох скоро. Славко відтак зодягнувся й подався на стацію.

— Ну щож, оглянув ти собі наш Городок? — спитав його власник буфету?

— Оглянув, але не все — відповів Славко, — бо мав пригоду!

І він оповів свою пригоду на ставі.

— Ну, нічого! — засміявся реставратор. — Краще й довше памятатимеш свою подорож. А я вже найшов тобі опікуна. Міщанин із Городка їде далше до Валяви. Він згодився взяти тебе до свого білету.

4. Дальша їзда вже без пригод.

Незабаром з'явився й цей міщанин. Був це поважний, сивий уже старець. Власник буфету представив йому Славка.

Аж ось наспів їх поїзд. Скоро всіли й заняли місця. Міщанин став розпитувати Славка про Львів, а потім говорив про Городок. З розмови пізнав Славко, що це був інтелігентний міщанин, який читав багато. Він сказав Славкові, що Городок заснований ще в княжих часах. Тепер українське життя в Городку зачинає розвиватися доволі гарно, в чому заслуга о. пароха й інших свідомих українських одиниць.

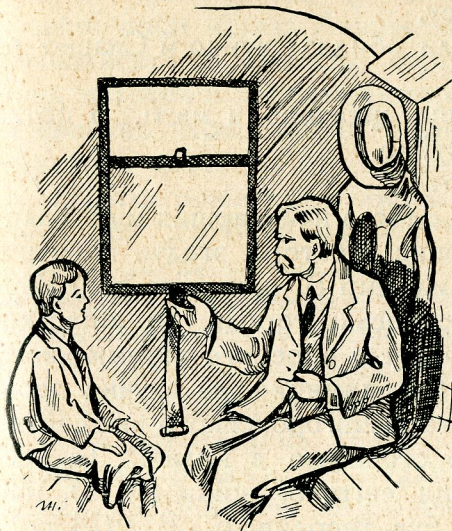
— Думаємо вже навіть над тим, щоб заснувати українську приватну міщанську гімназію. Наш парох, о. Роздольський, щиро нам це дораджує. Він заєдно говорить: „Міщани повинні бути освічені, щоб вести перед у життю

народу, так, як це було колись за княжих і козацьких часів, коли то міщанство найбільше дбало про освіту“.

Старий міщанин говорив, а Славко слухав уважно й обидва не стямилися, як поїзд опинився на стації Судова Вишня.

Якийсь пан, що теж прислухувався мові міщанина, сказав:

— Судова Вишня теж старе місто. Відсіля походив славний наш релігійний письменник із XVI століття Іван Вишенський.

Потім сказав ще, що близько міста є татарська могила, а біля неї остатки мурів і пивниць, а на Урочищі є святий дуб із образом Богородиці, який вріс у дерево. Побіч у лісі є ставок і сірчане джерело, що його зовуть „Чортівською Криницею“.

Як поїзд опинився в Мостиськах, сказав цей пан:

— Ще тільки дві стації й уже буде Перемишль. Шкода, хлопче, що не можеш спитися в Мостиськах.

На те міщанин засміявся:

— Боїться, щоб не став „фуярою з Мостиськ“!

— Ну, цього не потребує боятись. То може колись ця польська приповідка мала значення. Тепер мостиські міщани, хоч їх небагато, держаться твердо своєї віри й народности. Та ти, хлопчику, побачив би там частину старинних валів і гарну деревляну церкву св. Юра зперед 400 літ.

5. Славко в Перемишлі.

Ось уже й перемиський двірець. Заїхали на стацію; поїзд спинився. Славко розпрощався з міщанином і з паном, що теж висідав у Перемиші, й подався до виходу.

Тут залізничий дворець лежить у самій середині міста — сказав пан Славкові.

На місті Славко розпращався з паном і пішов на ву-

лицю Владиче, де жив його вуйко. Застав усіх дома при вечері. Всі дуже зраділи Славковим приїздом, а вуйка запросила його засісти до стола.

Коли вуйко довідався, що Славко вибрався в подорож по рідному краю, похвалив його й обіцявся опровадити його завтра по Перемишлі.

Славко спав смачно, але скоросвіт збудився й скоренько зібрався, а що вуйко мав тоді відпустку, то міг присвятити Славкові більше часу.

Перед 9. годиною вийшли обидва: вуйко й Славко до міста.

— Наперед оглянемо, що цікавіше в місті, а потім підемо за місто — сказав вуйко.

Дорогою говорив вуйко:

— Перемишль, Славку, одно з найстарших міст Галичини. Наш найстарший літопис Нестора згадує його під р. 981. Пише, що князь Волидимир В. прилучив тоді Червень, Перемишль й інші червенські городи до київської держави. Пізніше був він столицею окремого перемиського князівства, аж поки князь Володимирко не злучив перемиського, теребовельського та звенігородського князівства в одну галицьку державу зо столицею в Галичі. Та все-таки Перемишль, аж до кінця світової війни (1918), мав дуже важне значення — бо був твердиною. В 1914 році москалі облягали Перемишль із усіх сторін і не могли його здобути. Аж голод змусив перемиську залогу до здачі. Однак ще важнішою твердиною був Перемишль у початках XIX століття для нас українців. Коли скрізь у Галичині занепав був народній дух, то тут появилися славні мужі, що взялися будити нарід зо сну.

Зайшли під українську катедру, а вуйко говорив:

— Оця катедра перероблена з кінцем XVIII ст. з костела Кармелітів. Тоді дарував його цісар Йосиф II українцям на катедру. Бачиш, який гарний вид відсіля на все місто. Старий Перемишль під Замковою горою, а по той бік Сяну передмістя Засяння. З давніх укріплень Перемишля лишилися останки мурів ще осьтам на Владичу й мури замку на Замковій горі. Саме при цій катедрі трудилися в першій половині XIX ст. заслужені мужі. Перше місце між ними займає єпископ Іван Снігурський. Він був єпископом від 1813—1847. Ще за свого життя позасно-

вував він різні корисні установи, а в заповіті записав усе своє майно на добродійні церковні й народні цілі. Тоді ще всі освічені українці говорили чужими мовами: або польською, або німецькою, однак єпископ Снігурський найрадше говорив по українськи й дуже радів, як до нього заговорив хто українською мовою. Він також добирав собі на крилошан свідомих українців. Найвизначніші з них були: Іван Могилянський, що написав першу граматику української мови й Іван Лаврівський. З пізніших єпископів визначилися: др. Григорій барон Яхимович, др. Юліян Пелеш, що написав велику історію греко-католицької Церкви й єпископ Константин Чехович, що заслужився біля заснування славного перемиського „Дівочого Інституту“.

Потім повів ще вуйко Славка дальше, щоб показати йому цей „Дівочий Інститут“, українську державну гімназію, де до війни був директором український письменник Григорій Цеглинський і „Українську Шадницю“. Оглянули також нову церкву на Засянні й інші українські установи.

Перед вечором скупався Славко в Сяні й їздив човном, однак був уже обережний — не вивернув уже човна.

На другий день ходив Славко з вуйком довкола Перемишля. З ліска „на Будах“ ще раз бачив увесь Перемишль. Найбільше зацікавила Славка висока могила на горі Знесіння, яка має назву „татарської могили“. Вуйко сказав йому, що про цю могилу один переказ каже: що тут похоронили основника Перемишля князя Перемисла, а інший знову, що лежить там похований татарський хан.

На третій день Славко поїхав дальше.

Антін Лотоцький.

Відрадив.

— Ну, Івасю! І сьогодні
Збиточник із тебе —
Тож я батька — вчитель каже —
Попрошу до себе!

А Івась на те озвався:
— Краще не просити!
Батько мій лікар і п'ятку
Бере за візити...

Т. Дмитренко.

ЧИТАЧКО!

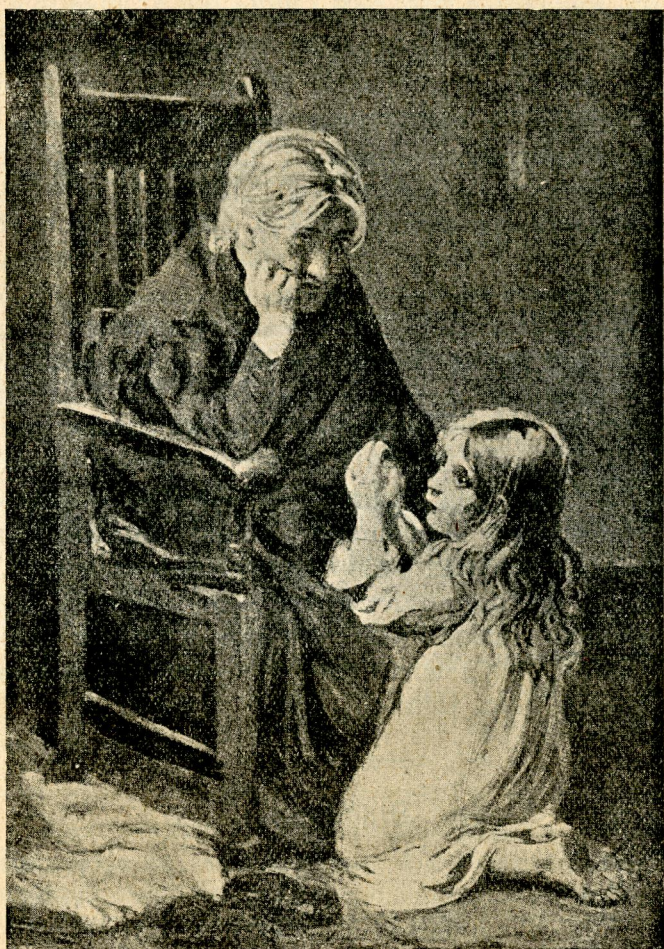
ЧИТАЧУ!

Приєднуйте передплатників для „Світика“!

Молитва дитини.

Молюся, Боже, до Тебе
Й прохаю усім серденьком,
Щоб були завжди здорові
Мій любий батько і ненька.

Хай батько працю одержить
Й заробить на хліб щоднини,
Хай сонце ясно засвітить
В нашій убогій хатині.

Хай Твої добрі янголи
Злетять до нас тут ген з неба
І хай здійснять цю молитву,
В якій звертаюсь до Тебе...

Молиться внучка горяче,
Бабуня хилиться нишком
І також шепче молитву
Та гладить внучку по личку.

Осип Подільський

Ярослав Вільшенко.

ПЕРША КРИВДА.

Сценка в одній дії з життя Тараса Шевченка.

О с о б и:

Тарас Шевченко, хлопя 10 років; **Микитка**, його брат, 12 років; **Іринка**, сестра 8 років; **Оксана**, мачуха Тараса; **Степанко**, її син; **Павло Грушівський**, Тарасів дядько.

Сцена: *частина запущеного саду — калина, бурян,*

ЯВА 1.

Тарас та Іринка.

Тарас (*нахилив до себе проти-
лежне віття калини та зв'язує
так, що робить з віття щось
ніби будку*):

Ось буде хатка, як палатка!
Туди пороблю стежечки
Та вистелю пісочком гладко,
Між ними цвистимуть квітки.
Буде тут в мене любо, мило
Неначе в панському саду —
Калина, бачиш, як зацвила!
Ось тут я бурю пережду.

Іринка:

Тарасе, справді тут чудесно,
Сиди та грайся тут як слід,
Я потайки тобі принесу
Осьтут щонебудь на обід.

Тарас:

Тут любо так мені, Іринко,
Хоч кривда всежтаки болить:
На москалеву кляту скриньку
Не глянув навіть я на мить,
Не то, щоб гроші його брати,
А мачуха кричить: «Це він!»

Іринка:

Ще щастя, що утік ти з хати,
Бо за проклоном шле проклін
І в люти всіх хотів стріляти,
Лютує ще й гремить сам він.

Тарас:

Ах, як би жила наша мати,
Не було би так гірко нам!

Іринка:

Бо ти, Тарасе, без потреби
Все побиваєш Степанка,

Тому вона є проти тебе,
На тебе все лиха така?

Тарас:

Його я перший не займаю,
То він неначе той ріп'як
Чіпляється мене. Тікаю
Від нього, та втекти ніяк.

Іринка:

Це правда, він недобрий досить,
Видумує лихе на нас
І все те мачусі доносить —
Це він сказав: «Украв Тарас!»

Тарас:

Тож бачиш, якже тут стерпіти?
Мене, знай, кривда так болить —
Для мачухи чужі ми діти,
Непотріби — все верещить.

Іринка:

Ну щож, дарма, нам слід терпіти,
Ще поки ми усі малі...

Тарас:

Однаково всім сонце світить,
А кривди стільки на землі;
Тож правду кажеш ти, се-
Ще поки ми усі малі, [стричко,
Терпім — це кривда невеличка
Супроти кривд усіх в селі.

Іринка:

Тож грайся ти, а я принесу
Тобі і їсти й пити тут,
Зварила мачуха кулешу
Та й будуть галушки мабуть.
(*Відходить*).

ЯВА 2.

Тарас сам.

Село моє кохане, миле!
Неначе писанка село:

Сади вишневії зацвили,
 Зеленим газм поросло,
 А на горі стоять палати
 Неначе диво, а кругом
 Тополі та дуби кріслаті
 І верби тихі над струмком.
 А там і ліс, і ліс, і поле,
 І сині гори за Дніпром,
 Здається горя тут ніколи,
 Ні кривди досі не було!
 Чи не було? Ох, Боже милий!
 Тут матір добрую мою,
 Ще молодою, у могилу
 Поклала нужда — в цім раю!!
(По хвилині).

Та що це я, немов дідусь мій,
 Попав в задуму та сную
 Сумнії думи?! Де мій усміх?!
 Я ж молодий, здоров жию!
 Свою я книжечку добуду,
 Що сам її списав собі,
 Сковороду читати буду
 І зараз край зроблю журбі.
(Добуває книжечку з-за пазухи та читає):

«Ой, ти, птичко-жовтобоко,
 Не клади гнізда високо,
 Клади на зеленій травці,
 На молоденькій муравці —
 От, ястріб над головою
 Висить, хоче ухватить,
 Вашою живе він кровю,
 От-от вже кигті гострить!
(Дальше підспівує з пам'яті):
 «Стоїть явір над водою,
 Все киває головою;
 Буйні вітри повівають,
 Руки явору ламають.
 А вербочки шумлять низько,
 Волічуть мене до сна,
 Тут тече потічок близько,
 Видно воду аж до дна...
(По хвилині говорить):

Мудрий був Сковорода той,
 Він багатства не бажав,
 Правди лиш ішов шукати,
 Нагороди в Бога ждав
 Не на цім, на тому світі,

Бо у Бога правда є...
 І дідусь говорять: »Діти,
 Хто все правдою живе,
 Цей щасливий буде всюди,
 Не боїться горя, кривд,
 Добре серце май лиш в грудях
 Будеш і в біді щаслив!«
 Хай журба іде геть в дебри,
 Я веселий буду все,
 Пукавку зроблю для себе,
 Обід сестра принесе...

*(Тне прута з калини, робить
 пукавку та співає):*

Ой, на горі жито,
 Й на долині жито,
 Межи тими гороньками
 Козаченька вбито.
 Вбито його вбито,
 Затягнуто в жито,
 Червоною китайкою
 Личенько накрито.

ЯВА 3.

Тарас, Іринка та Микитка.

Іринка *(вбігає)*:

Тарасе, пробі, кинь співати!
 А то найдуть тебе ось тут,
 Бо дядько й мачуха із хати
 Пішли тебе шукать і кут
 Переглядають всюди кожен
 І горе, як найдуть тебе,
 Тож тихо тут сиди, небоже!

Микитка:

Не рухайся, мовчи, ні бе!

Іринка:

Я галушок тобі узяла...

Микитка:

А я кулешу та кисляк.
 Сиди та їдж собі помало,
 Не зраджуйся нічим ніяк!
 Ми сироти, самим нам треба
 Все помагати собі в біді,
 Самим нам думати про себе,
 То добре нам буде тоді.

Тарас *(їсть кулешу з кислим
 молоком, а потім галушки):* в
 Ну, що ж там в нас чувати
 Чи заспокоївся москаль? [хаті?

Микитка:

Для нього це велика втрата,
Бідак він, то було і жаль —
Та вже успокоївся, бо дідо
Вернули три рублі йому.

Тарас:

Смачненько вже я пообідав.

Іринка:

Давай горнята, я візьму.
Тепер нема нікого в хаті —
Помию їх і покладу,
Ніхто не буде навіть знати,
Що ми дали тобі їду.

Тарас (подає горнята):

Я дякую тобі, Іринко,
Мерщій з горнятками біжить
Та ні, стрівайте ще хвилинку,
Про діда ще мені скажіть:
Чи вірять теж, що я вкрав

Микитка: [гроші?]

О, ні! Говорять: »Це брехня!«

Іринка:

Кажуть: »Тарас хлопчак хоро-
І чесний — ручу за це я!« [ший
Мерщій ходімо вже, Микитко,
Щоб не підглянули тут нас.

Микитка:

Ходім, біжим у хату швидко,
Нехай не знають, де Тарас!
(Відходять).

ЯВА 4.

Тарас сам.

Я радий, що дідусь мій віри
Не ймуть, що я ті гроші вкрав,
А то терпів би я без міри,
Колиб і він також думав,
Що злодій я. О, добрий Боже!
Ти знаєш все і знаєш теж,
Чужого взяти я не можу —
Незаймане, святе чуже!
Гріха та нечести боюся,
А правду ціню над усе,
Дідусь так вчили та матуся
І батько кажуть: »Не несе
Крадена річ у хату щастя,
А гріх і горе та докір;
Хто раз покусі тій піддається,
На завжди тратить честь, повір!«

О, ні! Сумління в мене чисте
Й ніяк його не сплямлю я,
Мене докір не буде гризти.
(Піднімає очі до неба і кладе
руки на серці).

Ти знаєш, ненечко моя,
Що там живеш у Бога в небі,
Що я, твій син, не є такий;
Хочаб в якій я був потребі —
Не сплямлю крадіжю руки!
(Кінчить робити пукавку, стрі-
ляє з неї та співає):

Ой, гук, мати, гук,
Де козаки йдуть...

ЯВА 5.

Тарас і Степанко.

Степанко:

Ага, то тут ти скрився, Тарасе!

Тарас (до себе):

Ах, Боже! Пробі! Степанко!
Тепер пропав я вже нещасний,
Побють на винне яблоко!

(до Степанка):

Чого тобі у мене треба?
Чого приліз ти тут в мій кут?
Тікай мерщій, бо є на тебе,
Тугий здоровий в мене прут!
Побю тебе або застрілю
Із пукавки, ось глянь вже я
Ціляю й певно, що поцілю —
Нещасна доленька твоя.

Степанко (утікає):

Ой-ой, ой-ой! Убити хоче!
Мамуню, дядьку, тут Тарас!

ЯВА 6.

**Тісамі й дядько Павло та ма-
чуха Оксана.**

Дядько:

А, тут ти є, недобрий хлопче,
Що ганьбу кинув на всіх нас!
(Заходить із заду та ловить
Тараса, мачуха звступає Тара-
сові дорогу зпереду)

Мичуха:

Так збити його, щоб довго тя-
Як лакомиться на чуже! [мив

Тарас:

Клянуся я тут перед вами,
Що я не брав, не брав і вже!

Мачуха:

Не брав?! А хто до цього здіб-
Непотрібе, як тільки ти? [ний,

Дядько:

Признайся зараз, бо так зібю,
Що кров цюрком буде текти!
(*Бе Тараса*).

Тарас:

О, нене, нене, рідна нене,
О, добра ненечко моя,
Глядиш ти з неба все на мене,
Ти бачиш, що невинний я!

Мачуха:

Думає мамою задурить,
Його наскрізь я знаю вже;
Так бити, щоб тріщала шкура,
Нехай не рветься по чуже!

Дядько (*бе Тараса*):

Скажи де ті рублі сховав ти,
А ні, то битиму на смерть,
Так, що сконаєш ти до завтра,
Покрию синяками вщерть!
(*Бе Тараса*).

Тарас (*веться з болю*):

Скажу вже, вже, вже покажу.
Ось тут, ось тут я їх сховав.

Мачуха:

А що, не бий дитину вражу?
Казала я, що він украв!

Дядько (*порпає землю*):

Немає тут, ти дуриш, хлопче,
За те ще гірше битиму!

Мачуха:

Драбуга викрутитись хоче,
А кийв двадцятьпять йому!

Дядько (*бе знову*):

Чи скажеш де дінув рублі ті?!

Тарас:

Я скрив їх край калини тут!

Мачуха:

Чи бачив хто таке на світі?!
У волость дать його під суд!!
Там правду вже добудуть з
Добути вміє Опанас. [нього.

Дядько:

Чи ти, лінтяю, іще довго

За ніс водити будеш нас?!

Тарас: Ні, я не крав!

Мачуха: Забув вже кий,
З заліза він, вам кажу я!

Дядько:

Скажи вже раз, чи ти дурний
Де дів рублі? [є?!

Тарас: Не крав їх я!

(*Дядько бе Тараса*).

ЯВА 7.

Тісамі й Іринка.

Іринка (*вбігає*):

Рублі, рублі уже найшлися!
Найшов москаль у Степанка,
Зловив його, як брав з полиці,
Всі три рублі держав в руках.

Мачуха: Неправда це?

Іринка: То йдїть спитати!
За руки ще москаль держить.

Мачуха:

Держить!! Біжу мерщій до хати,
Бо ще готов його побить!
Не вкрав він, може грався гріш-
Бо то лискуче, то манить. [ми,

Тарас:

О, Боже, ти мене потішив!

Іринка:

Будь ласка, дядечку, пустить
Вже Тараска, бо він невинний!
(*Дядько пускає Тараса й від-
ходить*).

ЯВА 8.

Тарас та Іринка.

Іринка:

Ось бачиш, хто украв рублі!
Ох, бідний ти, боить десь

Тарас: [спина!

Пусте, я радий, що в селі
Не піде слава, що я злодій!
Це більше ще боліло б знай...
Болить, Іриночко, та годі,
Дідусь дасть зілля й болям край!
А як би кинули неславу,
Що злодій я, то вже на вік
Було б імя моє пропало!

Ніде б я від клейма не втік!
 О, ненечко моя ти мила,
 Я знаю, це вблагала ти
 У Бога і Господня сила
 Не дала скривдить сироти!

Ходім, Іриночко, на цвинтар,
 За неньо змовить молитви...

Іринка:

Й подяку Господу зложити,
 Що правду виявив! — Ходи!

(Заслона).

Слава Кобзареві.

Ходом.

Слова і музика Теодора Пеліха.
 Гармонізував проф. Іван Недільський.

»Слава, слава Таросові!«
 Заспіваймо всі —
 Слава, слава Кобзареві
 По віки вічні!
 Честь Йому віддаймо!
 І все памятаймо —
 Що Він є наш цар,
 Геній і Кобзар.

Тож учімся і працюймо,
 Як велів Тарас,
 Щоб в ряди ми стали згідно,
 Як настане час. —
 За добро народу,
 Славу і свободу
 Станемо усі
 В одному ряді.

Редіард Кіплінг помер.

Всі ви, здається, читали веселу історію про чемне »СЛОНЯТКО«, що пішло над річку Лімпопо і там мало неприємну стрічу з... крокодилем? Про відважного »PIKKI-TIKI-TAB!«, що хоробро боровся з гадюками і охорнив від смерти малого Тедді; про »КОТА-ВОРКОТА«, що сам усюди волочився; про те, як ВЕРБЛЮД дістав горб; про маленького Мовглі і його братчиків із джунглів — сірих вовчиків. Правда? Ви знаєте ці прегарні оповідання в укр. перекладах. Цей, що написав ті гарні оповідання — називався РЕДІАРД КІПЛІНГ

Він уродився в Бомбаю, і більшу часть свого життя провів на мандрівках — головню по Індіях в Азії, які підлягають зверхництву Англії. Написав Кіплінг дуже багато цікавих оповідань з життя людей і звірів. Писав багато теж і для англійських дітей, а ті його писання для дітей прекладені на всі мови культурного світа.

В дні 18 січня ц. р. помер цей великий письменник у місцевости Мідіесекс в Англії. Не лиш його вітчизна - Англія — але й цілий культурний світ стратив у Кіплінгові велику людину, яка вчила всіх: любити природу та шанувати відвічні закони, писані Божим Провидінням на барвних її картинах.

Для вшанування памяти цього геніяльного письменника і великого любимця дівтори — постарається «Світик» видати в тім році кілька Кіплінгових оповідань окремими книжечками.

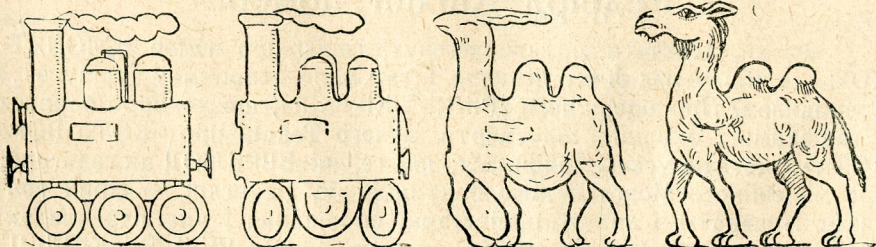
Кіт — пняістом.

Одна богата пані в Англії, мала гарного ангорського кота, що любив дуже музику. Він сів на табуретик перед пняіном і лабкою ударяв у клявіші тай слухав музичних звуків, що повставали наслідком цих ударів. Звідки взялася в того котика охота до гри? — подумає не один з читачів. Ось як: Цей кіт, як був ще маленьким котенятком, бавився раз на верху пняіна й упав якось необачно на клявіатуру. Своім упадком счинив відзов кількох тонів у пняіні. Це його перелякало й він утік скоро. Відтак ще кілька разів, це повторилося з ним.

Як котик побачив, що нічо злого йому не сталося, почав відтак сам вилазити на табурет і вдаряв лабкою в клявіші, які видавали всякі тони і це того котика незвичайно бавило.

Як льокомотива стала верблюдом.

Снігова війна.

Вся земля під снігом білим —
Славко й Дарця з хати
Жваво у садок побігли
Трохи погуляти.

А враз з ними Рекс їх вірний
Із радості гавка,
Підбігає до Дарусі,
Леститься до Славка.

Славко кулі з снігу ліпить
Вже до Дарці кинув,
Але Дарця сховалася
Рексови за спину.
»Рекс моя фортеця, Славку!«
Сміється Даруся —
»Кидай, стріляй кілька хочеш,
Я вже не боюся!

А Рекс сидить поміж ними,
Пильно споглядає,
Що це лиш така забава —
Дуже добре знає.
Він вдоволений, радіє,
Що веселі діти —
За Дарусю готов навіть
В »бою« потерпіти.

Я. Вільшенко.

Як малий Які воює.

(Оповідання з абісинської війни).

Коли прийшов від цісаря наказ вирушати на війну, то Нагу, батько Які, надягнув білий плащ цісарського во-
яка та витягнув стару рушницю, то Які ані не думав про те,
що не піде з батьком. Абісинський звичай вимагав, щоб
хлопці від 7 літ ішли з батьками в похід — а Які мав ві-
сім і пів року. Звичайно — йшли його ровесники, то й він
— від чогож він? Гірший, чи що, а батькові напевно при-
дасться на війні. Носитиме за ним рушницю, лискучі на-
бої, корзину з їжою, взагалі — бо війна є на те, щоб
кожний хлопець, отже і Які, показав, що вміє. Хай не ду-
мають ті якісь там білі, що в його батьківщину пруться,
що так воно легко їм піде.

В Які була кучерява чуприна й він тепер з гордістю
підчісував її рукою. Завтра дістане білу одержу і піде.

Пішов. З села, крім батька, пішло ще кільканадцятьох
мушин і кільканадцятьох таких, як він. Батьки йшли по-
переду, грімко обговорювали ворожий наїзд і відгрожували-
сь, а Які і його побратими другою гамірливою грома-
дою йшли за ними. Які мав перевішену через плечі торбину
з мукою, батьків плащ і „драбану“ — цинковий котел.
В руках ніс батькову рушницю, а хоч було душно й піт
ляв на очі, хоч батько питав:

— Може даш рушницю, Які? — то він відповів:

— Ні, мені зовсім не тяжко!

Еге, не тяжко. Тількиж не віддасть, бо що — посмі-
ховисько буде робити зі себе? Таку рушницю, як його
батько, зрисовану й порізьблену, мало хто мав, а він мав
би її віддати?

Так ішли три дні. Гурт більшав по дорозі, а коли
прийшли до Макале, Які аж здивувався: не уявляв собі,
щоб стільки було їх, абісинців. Тож тисячі білих плащів,
хмари дітей, а які завзяті ці вояки! Як утяли военний та-
нок, то так і видно — попадись вороже! І викрикують,
і ножами вимахують і зуби шкірять. — Чекайте, білі! —
думає Які.

В Макале постояли три дні. Гук, гамір, метушня.
Батько кудись ходив, ходив і Які. Найважливіше з тих днів
було: старшини в розкішних строях, в коронах з лвиної

гриви і батькові відібрали рушницю, а дали кріс. Які мало не плавав. Рушниця була чудова, стародавня, а тут тобі за неї кріс, такий самий, як усі мають, та ще й тяжчий. Які мало не плавав, але потім заспоївся: батько витовкмачив йому, що кріс „бере“ зразу по патронів. Не треба після кожного вистрілу підсипати порошу і бе на велику віддаль. До тогож в торбину Які, де тимчасом забракло муки, всипали цілу купу патронів, жовтих, лискучих, зчіплених по п'ять бляшкою. Добре є! Хай уже й рушниця пропаде, але ці дістануть! О, його батько — стрілець!

Потім з його батька та інших зложили відділ, вчили машерувати, бігати, ховатись і стріляти з засідки. Так було через тиждень. Які і його побратими стояли день-два збоку, з пальцями в роті, а потім собі зложили відділ і робили те, що їх батьки. Як війна — то війна! Гонили, як чорти, кричали, як чортенята; просто від цього ворог міг уже тікати.

Але забава врешті скінчилася. Довга валка вояків з караваною верблюдів, що везла скоростріли, стріливо й харчі, тягнулася гористою околицею, поміж камінюки, обриви, поміж скелі, проваллями. Робили по кількадесять кілометрів удень, але Які й такі, як він, не чули втоми, хоч майже підбігали за військом. Вояки ж вони — ні?

На цій дорозі Які вперше побачив літак. Пригадує собі: здалека почало гудіти й на небі щось таке, ніби хрест, ніби птаха, ніби комар. Неслося швидко, більшало. Рас-командант накричав щось і всі почали ховатися: хто за камінь, хто під куш, хто так лягав; навіть верблюдів зігнали у яр, у тінь. Які заліз у якусь скельну розколину й аж слина текла йому з відчиненого рота.

Літак підлітав. Тепер Які вже бачив, що в нього крила й толуб, як у птиці. Над горбовиною знизився й виразно видно було, що мав колеса зпід споду, а на верху виставала голова, що вихилялася то в той, то в цей бік.

— Мабуть нас побачив — подумав собі Які, коли покмітив, що крилата мара не летить, а завертає і кружляє над ними. Які виставив голову. — Нікого нема. Ніби зазмерло все.

Нагло — від літака щось відірвалося, полетіло вниз і жажливий гук втулив Які в стіну. Мати Божа! — подумав. Попри його розколину несло хмари порошу. За хви-

лину послідував другий вибух, десь далше. Які знерухомів у скельній шпарі, тільки міцніше притиснув батькового кріса до себе. Потім витягнув знову голову й поглянув під ноги: під скелею кулився його батько. Він теж підняв голову й очима оба зустрілися.

— Це! — поклав батько руку на уста і покивав рукою: давай сюди! Які знав — батько хотів кріса. Він обережно взяв його за люфу і затискаючи зуби, почав спускати вниз.

Батькова рука витягнулася до нього.

Черговий гук шарпнув цілим Які і він пустив кріса, що з лоскотом покотився по камінні. Вибух був десь далі, але ось крилата потвора неслась уже ближче-ближче:

— Вжжж! Врррр!..

Які бачив, як дуло батькового кріса виросло зпід скелі, як націлювалося в крилату мару і колибалось за нею. Які стримав дух. Це могло тривати три-чотири хвилини. Він переніс очі на літак, а враз з дула батькового кріса лиснув огник, під ногами в Які гупнуло і — Які міг би присягнути — літак хитнувся. Завернув на місці раз, другий, ніби хотів вертатись туди, де його вкусило щось, потім нагло пігнав туди, звідки прибув.

— А-а! У-а! Ааа!

Спід скал, з-за кушів, на дорогу почали вискакувати вояки. Які тільки скрикнув:

— Тату? — і впав у його наставлені обійми.

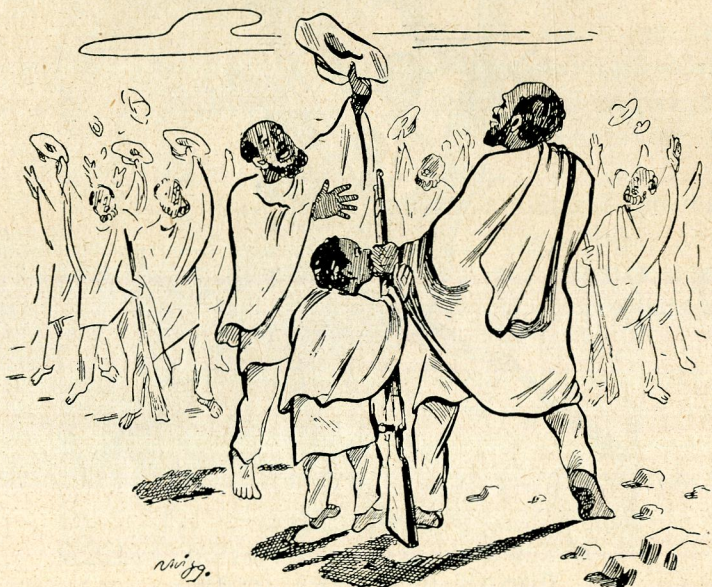
Звідусіль збігалися вояки. Обіймали батька, шарпали, обертали й викрикували. Які знав: одинокий стріл був стрілом його батька, і батько вцілів. Які з радощів цілував батька і смакав його за чуприну.

Вояки кричали, тупали, а потім побрались за руки й закутилися довкола його батька гінким, боевим танком. Решта була в долоні й верещала:

— Га-а! Га! Га-а! Га!

Батько був героєм. Які стояв біля нього й очі йому блищали з утіхи. Він щораз підносив їх на батькове обличчя. Руки в нього дрижали. Від вигуків, танку й пережитого, йому хотілось плакати з радості.

Потім він нашупав батькову руку на крісі. Хвилинку дивився на неї — міцну, жилаву, чорну. Така рука не допустить ворога.

Зігнувся і поцілував тую руку. Потім подумав щось, зігнувся ще раз і його діточі губки прилягли до кріса. Це він дякував батьковій руці й рушниці за те, що всіх отих, що тепер скакали, кричали й реготалися, спасли від нехибної смерти.

(Далі буде).

Вуйко Только.

Дарунок з ярмарку.

Я донечка мамусина,
Мене мама любить,
Мені мама на ярмарку
Черевички купить.

Черевички шнуровані,
А жупан в три поли,
Я книжечку у торбину
Тай бігом до школи.

М. Підгірянка.

Хитрий Абісинець.

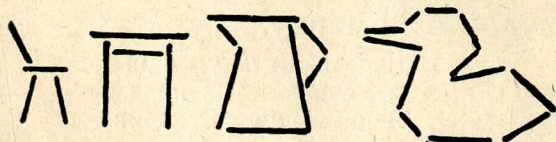
Абісинець Гайле-Гарі,
Що дітей мав повну хату,
Довго думав — якби їх так
На жирафу всіх забрати.

Поробив крісла з бамбусів
Прикіпив їх так штудерно,
Що сам їде, жінка й діти,
І ніхто не перевернесь.

Сидять малі абісинці
І весело всі сміються,
А старий лящить гарапом
І всі їдуть — не трясуться!..

! Осип Подільский.

Миле заняття для маленьких рученят.

Погляньте, які гарні
речі можна укласти з
сірників! І кріселко, і
столік, і коновку, а на-
віть... качку можна
зложити з патичків.

Ану, спробуйте таке укласти!

Картини зі »Світикового Альбому«.

Малий козак з Саскатуну.

Хто є цей моторний хлопчик,
Всі ви, певно, знати раді? —
Він зоветься Косар Левко —
З Саскатуну, у Канаді.

Левко ще лиш в першій класі,
Та читає вже свій »Світик«,
З нього вірші деклямує,
На концертах, знайте, діти!

Він в англійській школі вчиться,
Тай у Рідну Школу ходить,
Рідної там вчиться мови,
Вірний син свого народу.

Козаком він хоче бути,
Про те мріє, за тим тужить.
Але кріса ще не має —
Мати кріс бажає дуже!

Свято ляльок в Японії.

День 2. березня є в Японії радісним святом для дівчат та їх ляльок. Святкують його старанно всі верстви народу — від найбіднішого селянина до цісарської палати.

Вже на кілька місяців перед тим святом усі японські фабрики ляльок, а є їх там багато, стараються, щоб виробити як найбільше забавок для дівчат. Притім завжди придумують щось нового і дбають про мистецьке викінчення своїх виробів. Найцінніші з поміж ляльок, зроблені після помислів першорядних мистців, призначені для цісарських доньок, котрі того дня в цісарській палаті є почесними господинями і приймають гостей.

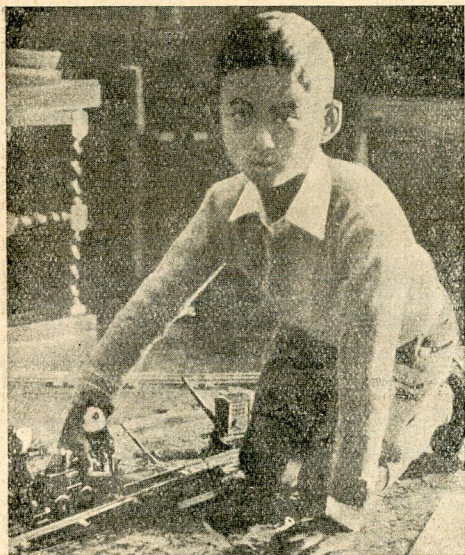
Призначені для них ляльки — це правдиві архитвори японського мистецтва. Всі були прибрані в японські народні одяги. Ляльки приносять до палати в саме свято, а шамбеляни мають чимало клопоту, щоб уставити їх після приписаного церемоніялу та порядку. Ляльки представляють достойників двірських, самураїв (лицарів), княгинь та князів і народні типи. Кожна з них мусить стояти на призначенім місці, на шовковій по-

душці. Тло (задню стіну) тої прекрасної вистави творить великий, дорогий японський параван з золотого бродату, вишиваний червоним шовком.

Це свято ляльок є в Японії дуже радісним днем. Всі забувають про журбу, турботи, а радуються разом з дітьми, бо нема японської дівчинки, яка в тім дні не дістала б ляльки в дарунку.

Богданко.

Чим малий король бавиться.

На образку побіч представляється вам ваш ровесник, десятилітній король Сіям — Ананда, який ходить до школи в місті Льозанні у Швейцарії. Сіям — як усі вже знаєте з географії — це самостійна держава, яка знаходиться в південній Азії.

Цей молодий король виховується в Європі і мусить вчитися в школі так само, як кожне з вас. На свої уродини дістав він маленьку залізницю. Ось бачите — як молоденький король монтує шини, як укладає зворотниці та пускає локотиву, на якій машиністом є... Мікі-мавс. Він, як виросте і обійме керму своєї держави, певно використає всі

технічні здобутки для добра свого краю, бо вже змалку цікавиться всякими «технічними» забавками.

Де він є перший?

— Як-же вам іде у школі? —
Дідуньо питає, —
Певно кожний у науці
Гарно поступає!

— Я є перший в граматиці! —
Івась поспішився;
— А я перший в історії! —
Влодко похвалився.

— В чому-ж перший ти? — питає
Дідуньо Миколи —
— О! я перший на вулиці,
Як вийдем зі школи...

Т. Дмитренко.

Музикальні птички.

На улицах міста Парижа пописується грою на скрипці якийсь віртуоз, який є зараз великим любителем птахів. Птички, видно відчують любов цього скрипака до себе з тонів його скрипки, і гурмом злітаються в округ нього, а деякі, сміливіші, сідають йому на скрипку, а то й навіть на смичок і веселим щebetом акомпанують грі свого приятеля.

Ось на образку поруч маєте таку сцену сфотографовану, як скрипак грає, а шість птичок стоїть на верху смичка і дають «концерт» на спілку.

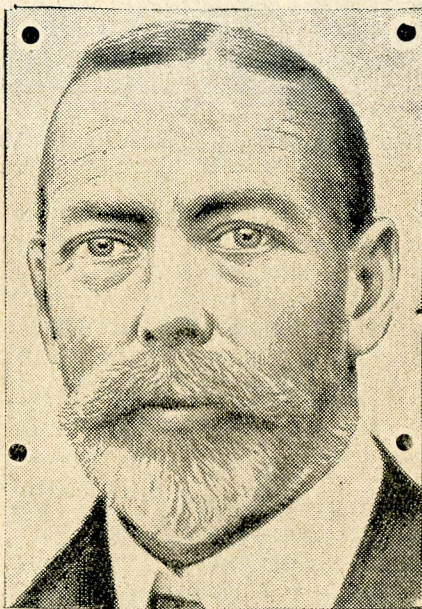
Новий король засів на англійському престолі.

Діти, що ходять уже до вищих клас вселюдної школи та й ті, що ходять до гімназії, вчилися вже напевно про Англію, або Велику Британію.

Велика Британія, це найбільша і наймогутніша держава світа, хоч головна країна тієї держави, що з неї взяла свій початок, це тільки острів, що має простору 151094 км², а населення острова доходить до 18 мільйонів осіб. За теж має Велика Британія в усіх частях світа велетенські колонії та безліч островів. Разом із колоніями обнімає Велика Британія простір 31,301.000 км. квадратних, а населення має до 500 міль.

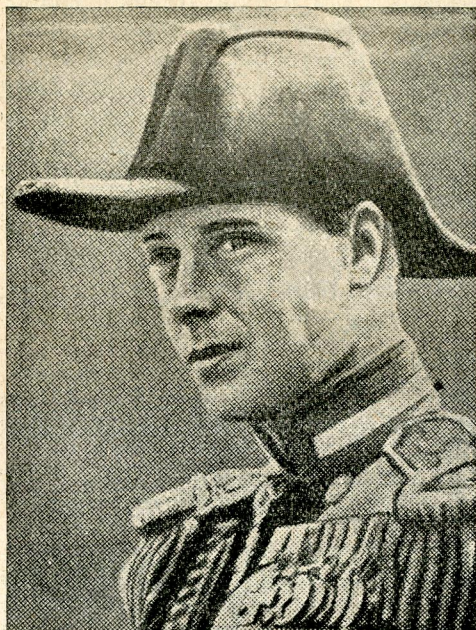
Над тими всіми землями панує англійський король, що зараз є цісарем Індій. Він є королем усіх людських рас і трохи що не всіх народів світа. Навіть українці, що живуть у Канаді, є підданими англійського короля.

Англійський нарід — це найкультурніший нарід світа. Високо розвинені: англійське письменство,

Померший англійський король Юрій V.

мистецтво, промисл; а вже найвище стоїть у них торгівля. До розвитку торгівлі причинилося головню те, що англійці живуть на острові, який має багато догідних пристаней, та не менше їх підприємчивість. Вона, ця підприємчивість, дала їм змогу зайняти тільки земель. Та здобували англійці владу в цих землях не тільки силою, а й високою культурою, невсипущою трудящистю й підприємчивістю, витривалістю та відвагою. Вони з усіх народів найбільше віддавалися різним спортам уже здавна, коли в інших європейських народів був спорт занедбаний. Тим вони нагадують старинних греків. Визначаються вони ще й тим, що дуже цінять свої давні звичаї та поважають і люблять свого короля, що живе в Лондоні.

Новий англійський король Едвард VIII.

Лондон, це найбільше місто в Європі, а друге щодо величини в світі — перше є Нью-Йорк в Америці.

В місяці січні ц. р. помер англійський король Юрій V. На вістку про смерть улюбленого короля, багато англійців плакало. І було за ким жалувати, бо Юрій V. був розумний і добрий володар. Похорони його були дуже величаві. Англійці тепер пишуть багато про свого короля: про його життя від наймолодших

літ, про його звичаї та працю. Помер він у 71 р. життя (родився 1865). На престіль вступив по смерти свого батька Едварда VII. в 1910 р. тож панував понад 25 літ.

По ньому вступив на престіл найстарший його син Едвард, який назався Едвард VIII. Новий король має тепер 42-ий рік. Він як престолонаслідник подорожував дуже багато по світі. Англійський нарід полюбив його за добре серце і веселу вдачу.

Скромне бажання...

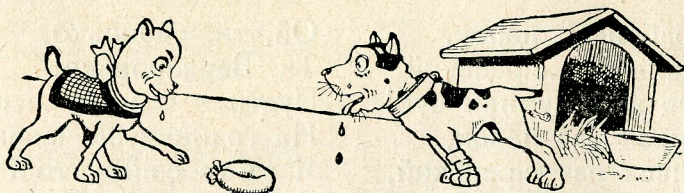
— Оце тобі пять золотих —
За рік по одному! —
Каже вуйко в день уродин
Данкови малому.

— Чого-ж іще більше, хлопче,
Міг би ти бажати?
— Лиш тільки літ — каже Данко —
Що ви нині мати!

Г. Дмитренко.

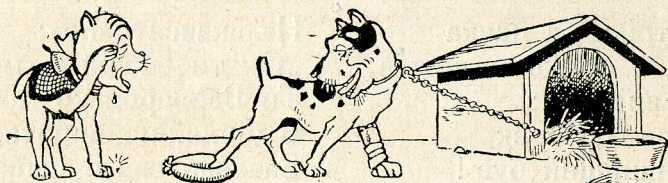
Пікусь і Мікусь

або: „Не для пса ковбаса...“

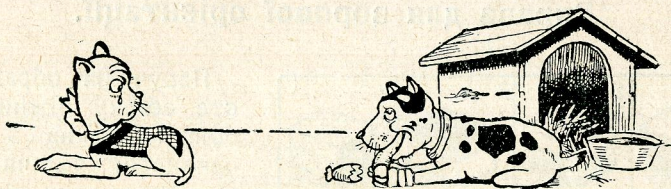
Ковбаса лежить велика
Але Пікусь — що й казати —

Має ланцюх закороткий
І не може подістати.

Впав однак на добру думку
Й витягає задню ногу —

Ковбасу притяг під будинок
І поклав побіля рогу.

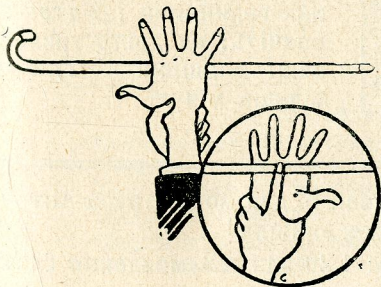

Подивився Мікусь люто
Й плаче гірко та зітхає:

Що ковбасу пів метрону
Пікусь смачно заїдає.

МАГІЧНА ШТУКА.

держати паличку в повітрі не придержуючи її зовсім рукою.

Кожне в вас, любі читачі, може її «втяти». Лиш добре пригляньтеся цьому образочкові, що в колі — а певне кожде зробить таке «чудо-диво».

Тільки випадково не оберніть так руки (як на рисунку в колі) до глядачів — бо тоді моглиб усі сказати, що це ніяка «магічна штука».

Бабин цапок.

(Для найменших)

Був у бабоньки цапок,
У Варвароньки, сіренький
Що ж то за розумний був!
Випросився раз цапок,
Випросився раз сіренький,
В чисте поле поблукать
Трохи трави пощипать!

*

*

*

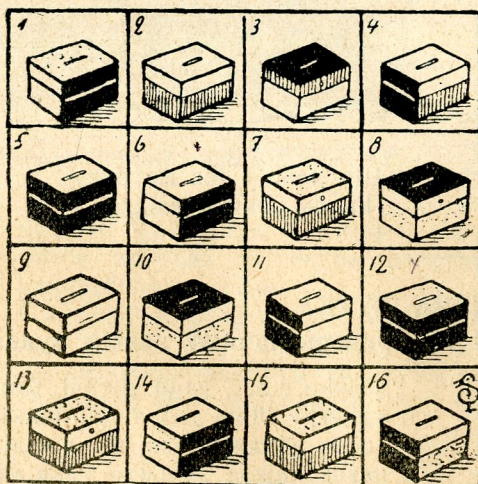
Аж зустріли та цапка
Сім хижих, страшних вовків,
А восьмий вовк
Боком землю товк,
Найстрашніший був!

Ой, ти, бабонько,
Ти, Варваронько!
Пусти в поле, у лісок,
На годинку на часок.
Я за те спійму тобі
Зайчика-побігайчика!
І Лисицю-сестрицю!

Налякався цапок:
„Ох ти бабонько моя,
Ти Варваронько моя!
Відчиняй-но ворота,
Заховай свого цапка!“

М. Манина.

Вправа для зорової орієнтації.

Поруч на образку маєте збірку різних скарбончок. Кожна з них є однакової величини, але різняться вони між собою лиш деякими прикрасами та відмінами. Одначе між ними є 2 скарбонки зовсім однакові. Вишукайте їх і подайте число, котрим вони означені. Заки станете одначе до розшуків — то подивіться на секундник годинника і відтак означіть: як довго тривали ваші розшуки — 1, 2 чи більше мінут.

РОКСОЛЯНА — історична повість для молоді пера Антона Лотоцького вже вийшла!

Ціна книжечки: 1 зл. (з пересилкою: 1'20 зл.). Замовлення слати до ВИДАВНИЦТВА «СВІТ ДИТИНИ».

Загадки.

Складова загадка (2 точки).

О, ле, бург, ва, Ес, пан, те, Гам, пе, по, Ка, дій, шам, ра, Ев, рош, тер, он, ві, На, прі.

З порозкиданих 21 складів зложіть 8 слів, в яких початкові й кінцеві слова, читані згори вниз, дадуть прізвисько і характер нашого поета, якого роковини обходимо в березні.

Значіння висказів:

1. Мусуюче вино	5. Грецька богиня музики.
2. Жидівське жіноче ім'я.	6. Перший цісар у Франції.
3. По мадярськи: місто.	7. Острів коло Неаполю.
4. По турецьки: гніздо.	8. Римський поет.

»Гра в доміно« (2 точки).

ди	тий	та	сто	гне	ви	ши	ро	до	лу
ва	до	го	ра	ре	ве	лю	пі	ві	тер
кий	сер	дій	ма	за	ви	ми	хви	вер	би
		со	кі	гне	Дніпр				

Порозкиданих 17 гранок доміна зложити так, щоб дали першу строфку відомої пісні Миколи Лисенка до слів Шевченка.

Магічні квадрати (1 точка).
(Уложила Ірина Збудовська).

- Ріка на Підгір'ю.
- Залізний прилад.
- Планета.
- Дівоче ім'я.

- Лісовий робітник.
- Інакше: запора.
- Велике оголошення.
- Церковна утвар.

Писані ребусики (3 точки).

1. $\frac{\text{Па}}{\text{с}}$	2. $\frac{\text{н}}{\text{г}}$ а	3. $\frac{\text{л}}{\text{й}}$	4. $\frac{\text{я}}{\text{і}}$	5. $\frac{1}{2}$ ень	6. $\frac{\text{и}}{\text{м}}$ 100

Хто батько, а хто діти? (2 точки).

Був собі багатий батько.
Четверо дітей він мав,
Три донечки тай синопка —
Щедро їх обдарував.
Першій доні дав він квіти,
Потім синові стоги,

Другій овочі в садочках,
Третій доні дав сніги.
Загадка легенка дуже,
Вам не змучить голови,
Подумай лише хвилинку
І вже розгадку лови!

ДУЖЕ АКТУАЛЬНИЙ ЛИСТ до «СВІТИКА».

Дануся Лещук, наша читачка і передплатниця з Рави Руської, так пере-
ялася сердешно виказом «Чорної Листи», що постановила бодай в малій ча-
стині прийти видавництву з допомогою, щоби вирівняти ці кривди, заподіяні
«неплатниками». Подаємо цей лист в цілості до відома всім нашим читачам
і сподіємося, що цей сердешний листик маленької Данусі вплине на те, що
видавництво не буде мусіло хапатися аж такої остаточности, як... »ЧОРНА
ЛИСТА«. Ось він:

Рава Руська, 10. II. 1936.

Дорогенький Світику!

Вже в двох числах Твоїх читаю »Чорну Листу«. Дуже мені прикро, що
стільки осіб так несумлінно нищать Тебе, мій дорогенький »СВІТИКУ« тим,
що не платять передплат, беруть книжечки і потім не хочуть за них платити.
Чиж-би вони лише забули про цей обов'язок?

Щоби бодай частинно винагородити Тобі, наш »Світику« коханий, цю
кривду — переіслаю від себе 2 золоті і закликаю всіх малих передплатників,
щоби зложили свої датки на покриття цих страт.

Щиренько Тебе, »Світику«, здоровлю —

цілим серцем віддана Тобі Дануся Лещук
учениця I класи гімназ.
в Раві Руській.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ,

До цього числа залучаємо пригадку до всіх тих осіб, які в вересні 1934
одержали від нас поштою повість Юлія Верна п. з. »ПЛЕСОМ АМАЗОНКИ«
— а ще досі не заплатили належитості за неї зовсім, або надіслали лиш якусь
частину. Тому на тому місці прохаємо тих наших передплатників, які найдуть
в цьому числі газетки таку пригадку і переказ розрахунковий — щоби пола-
годили вже остаточно сю справу. Поіменний виказ всіх тих осіб, які до кінця
марта ц. р. не вирівнують цієї залежності — подамо в рубриці »ЧОРНА ЛИСТА«.

При тій нагоді прохаємо всіх »посліплатників« яким здержано висилку
»ДІТОЧОЇ БІБЛІОТЕКИ« від 1 липня 1935 — щоби вирівнали належитість за
одержані книжечки ч. 1-6 (за I піврік 1935) в квоті 3 зл., бо годі нам довше
ждати на це.

ЧОРНА ЛИСТА

»ГРОВОКОПАТЕЛІВ« НАШОГО ВИДАВНИЦТВА.

На тому місці будемо відтепер у кожному числі друкувати на-
звиська таких осіб, що побрали в нашому видавництві книжки, або за-
лягають з передплатою за довший час і помимо наших прохань та при-
гадок, — не роблять собі »нічо« з того.

11. Заряд Школи в Деляві п. Дрогобич	16.80 зл.
12. Книгарня Марії Левицької в Бережанах	30.— »
13. п. Йосиф Ключевський, упр. шк. в Слобідці лісній	36 »
14. о. Микола Капшій, в Пліснях, п. Зборів	45 »
15. п. Микола Фіголь, упр. шк. в Мужиліві	42 »

(Продовження буде у слідуючому числі.)

Всю укр. пресу в краю і за кордоном прохаємо переддрукувати цю
»сумну табелю« видавничих гараздів і наш крик розпуки потапаючих на
океані байдужности цих одиниць »злої волі«. С. О. С.

ЖЕРТВИ.

На просовий фонд »СВІТА ДИТИНИ« в цілі частинного покриття мате-
ріальної шкоди, спричиненої одиницями з »Чорної Листи« — зложила Дануся
Лещук з Рави Руської квоту 2 зл.